

Dato: 21-12-2009
Sagsnr.: 032536-2007
Henv. til: Kirsten Bruun Pedersen
Tlf.: 7808

§ 11 MILJØGODKENDELSE

af svinebruget Bennedsgaard

Nedervej 16, 6990 Ulfborg
Matr. nr. 48 a Den største del, Staby

Miljøgodkendelse er meddelt i henhold til lov nr. 1572 af 20/12 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Indholdsfortegnelse

STAMBLAD FOR VIRKSOMHEDEN	5
IKKE TEKNISK RESUMÉ	5
INDLEDNING.....	7
MEDDELELSE OM GODKENDELSE	8
ANLÆGGET - MILJØGODKENDELSENS VILKÅR.....	9
GENERELLE FORHOLD	9
<i>Ansøger og ejerforhold.....</i>	<i>9</i>
<i>Det ansøgte husdyrbrug</i>	<i>9</i>
HUSDYRBRUGETS ANLÆG	10
<i>Drift.....</i>	<i>10</i>
<i>Stalde.....</i>	<i>10</i>
<i>Ventilation.....</i>	<i>10</i>
<i>Rengøring af staldanlæg.....</i>	<i>11</i>
<i>Foder.....</i>	<i>11</i>
<i>Fyringsanlæg.....</i>	<i>11</i>
<i>Håndtering og opbevaring af olie, spildolie og brændstof.....</i>	<i>11</i>
<i>Affald og kemikalier</i>	<i>12</i>
<i>Døde dyr.....</i>	<i>12</i>
<i>Sprøjtemidler og medicin</i>	<i>12</i>
GØDNINGSPRODUKTION OG HÅNTERING	13
<i>Opbevaring af flydende husdyrgødning.....</i>	<i>13</i>
<i>Påfyldningsplads for gyllevogne</i>	<i>13</i>
<i>Opbevaring af dybstrøelse og fast husdyrgødning</i>	<i>14</i>
FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG.....	14
<i>Ammoniak.....</i>	<i>14</i>
<i>Lugt.....</i>	<i>14</i>
<i>Transport.....</i>	<i>15</i>
<i>Støj.....</i>	<i>15</i>
<i>Støv.....</i>	<i>15</i>
<i>Lys</i>	<i>16</i>
<i>Spildevand.....</i>	<i>16</i>
<i>Skadedyr.....</i>	<i>16</i>
<i>Driftsforstyrrelser eller uheld.....</i>	<i>16</i>
BAT – BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK.....	17
<i>Miljø- og ressourcestyring</i>	<i>17</i>
<i>Renere teknologi.....</i>	<i>17</i>
VARETAGELSE AF HENSYN TIL LANDSKAB	17
AREALER – MILJØGODKENDELSENS VILKÅR	18
HUSDYRBRUGETS UDBRINGNINGSAREALER.....	18
<i>Lokalisering og planmæssige forhold.....</i>	<i>18</i>
<i>Drift af husdyrbrugets arealer.....</i>	<i>18</i>
<i>Udskiftning af udbringningsarealer</i>	<i>18</i>
<i>Sædskite.....</i>	<i>18</i>

<i>Udbringning af husdyrgødning</i>	18
FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS AREALER	19
<i>Fosfor</i>	19
<i>Nitrat</i>	20
<i>Grundvand</i>	20
<i>Bilag IV-arter</i>	20
<i>Affaldsprodukter til jordbrugsformål</i>	20
<i>Forebyggelse af forurening af vandmiljøet</i>	20
KLAGEVEJLEDNING OG OFFENTLIGGØRELSE	21
KLAGEVEJLEDNING	21
OFFENTLIGGØRELSE	21
RETSBESKYTTELSE	22
RETSBESKYTTELSE	22
UDNYTTELSE AF GODKENDELSEN	23
OPLYSNINGER OM GÆLDENDE LOVGIVNING	23
ANLÆGGET - MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	25
GENERELLE FORHOLD	25
<i>Ansøger og ejerforhold</i>	26
<i>Det ansøgte husdyrbrug</i>	26
<i>Lokalisering og planmæssige forhold</i>	27
HUSDYRBRUGETS ANLÆG	29
<i>Drift</i>	30
<i>Stalde</i>	30
<i>Ventilation</i>	34
<i>Rengøring af staldanlæg</i>	35
<i>Foder</i>	35
<i>Fyringsanlæg</i>	36
<i>Håndtering og opbevaring af olie, spildolie og brændstof</i>	36
<i>Affald og kemikalier</i>	37
<i>Døde dyr</i>	38
<i>Sprøjtemidler og medicin</i>	39
GØDNINGSPRODUKTION OG HÅNDTERING	40
<i>Opbevaring af flydende husdyrgødning</i>	40
<i>Påfyldningsplads for gyllevogne</i>	41
<i>Opbevaring af dybstrøelse og fast gødning</i>	42
FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG	42
<i>Ammoniak</i>	42
<i>Lugt</i>	43
<i>Transport</i>	45
<i>Støj</i>	46
<i>Støv</i>	47
<i>Lys</i>	48
<i>Spildevand</i>	48
<i>Skadedyr</i>	49
<i>Driftsforstyrrelser eller uheld</i>	49
BAT – BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK	51
<i>Miljø- og ressourcestyring</i>	51
<i>Renere teknologi</i>	53
VARETAGELSE AF HENSYN TIL LANDSKAB	54
AREALER- MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	55

HUSDYRBRUGETS UDBRINGINGSAREALER.....	55
<i>Drift af husdyrbrugets arealer.....</i>	55
<i>Udskiftning af udbringsarealer</i>	57
<i>Sædskifte.....</i>	57
<i>Udbringning af husdyrgødning</i>	57
FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS AREALER.....	58
<i>Fosfor</i>	58
<i>Nitrat - overfladevand</i>	63
<i>Nitrat - grundvand.....</i>	65
<i>Affaldsprodukter til jordbrugsformål</i>	66
<i>Forebyggelse af forurening af vandmiljøet</i>	66
NATURA 2000-OMRÅDER, BILAG IV-ARTER OG BESKYTTET NATUR	66
<i>Beskrivelse af Nissum Fjord og udpegningsgrundlag</i>	67
<i>Beskrivelse af Husby Sø og udpegningsgrundlag.....</i>	77
<i>Bilag IV-arter</i>	80
<i>Tør natur</i>	81
<i>Holstebro Kommunes samlede vurdering af påvirkningen på Husby Sø, Nørresø og Nissum Fjord.....</i>	83
<i>Grundlaget for forhåndsvurderingen</i>	85
HOLSTEBRO KOMMUNES SAMLEDE VURDERING AF HUSDYRBRUGET	85
BILAG.....	87
BILAG 1 – SITUATIONSPLAN.....	88
BILAG 2 – LOKALISERING I FORHOLD TIL NABOER.....	89
BILAG 3 – HUSDYRBRUGETS INDRETNING.....	90
BILAG 4 – OVERSIGTSKORT OVER UDBRINGINGSAREALER.....	91
BILAG 4/1 – KORTUDSNIT 1 OVER UDBRINGINGSAREALER	92
BILAG 4/2 – KORTUDSNIT 2 OVER UDBRINGINGSAREALER	93
BILAG 4/3 – KORTUDSNIT 3 OVER UDBRINGINGSAREALER	94
BILAG 5 – TRANSPORTVEJE	95
BILAG 6 – JORDBARRIERE VED GYLLEBEHOLDERE I FORHOLD TIL GRØFT	96
BILAG 7 – SÆDSKIFTE	97
BILAG 8 – § 7-NATURTYPER OG BUFFERZONER.....	98
BILAG 9 – UDBRINGINGSAREALER INDEN FOR 200 METER FRA BYZONE	99
BILAG 10/1 – AREALER MED RISIKO FOR FOSFORUDVASKNING	100
BILAG 10/2 – AREALER MED RISIKO FOR FOSFORUDVASKNING	101
BILAG 11 – JORDBUNDSTYPE	102
BILAG 12 – OPLAND, AFVANDINGS- OG LAVBUNDSFORHOLD	103
BILAG 13 – BELIGGENHED I FORHOLD TIL NATURA 2000-OMRÅDER	104
BILAG 14 – NITRATKLASSER.....	105
BILAG 15 – GRUNDEVANDSINTERESSER	106
BILAG 16 – BELIGGENHED I FORHOLD TIL § 3-BESKYTTET NATUR.....	107
BILAG 17 – DRIFTSJOURNAL, 1/2	108
BILAG 17 – DRIFTSJOURNAL, 2/2	109

Stamblad for virksomheden

Godkendelsesdato:	21-12-2009
Godkendelse hjemmel, lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug	§ 11 (over 75 dyreenheder (DE) til 250 DE)
Husdyrbrugets ejer	Leon Jepsen Bennedsgaard
Husdyrbrugets navn	Leon Jepsen Bennedsgaard
Husdyrbrugets adresse	Nedervej 16, Staby, 6990 Ulfborg
Husdyrbrugets telefonnumre	9749 1597 / 4033 7196
Husdyrbrugets kontaktperson	Leon Bennedsgaard
Matr. nr.	48 a m.fl.
Ejerlav	Den største Del, Staby
CVR-nr. / P-nr.	84266515 / 1002690736
CHR	57686
Ejendomsnr.	661-0181882
Husdyrbrugets konsulent	Michael Lyngø Kær, Svinerådgivning Vest, Birk Centerpark 24, 7400 Herning Tlf. 7015 1200
Godkendelses- og tilsynsmyndighed	Holstebro Kommune Nupark 51, 7500 Holstebro Kommune E-mail: teknik.miljoe@holstebro.dk Tlf.: 9611 7563

Ikke teknisk resumé

Der er ansøgt om godkendelse af udvidelse af svineproduktionen på ejendommen Nedervej 16, 6990 Ulfborg.

Der udvides fra 510 årssøer, 13.370 smågrise og 550 slagtesvin, svarende til 216,85 dyreenheder (DE), til 575 årssøer, 17.000 smågrise og 550 slagtesvin, svarende til 249,13 DE. Udvidelsen sker dels i eksisterende stalde og dels i ny tilbygning til farestald på 150 m². Desuden opføres en gyllebeholder på 2.550 m³ med teltoverdækning.

Ejendommen er ikke tidligere miljøgodkendt. Der er søgt om miljøgodkendelse efter § 11 i Lov nr. 1572 af 20/12 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Husdyrbruget råder over et eget areal på 139,52 hektar (ha) og et tilforpagtet areal på 51,86 ha.

Den lovbestemte ammoniakreduktion på 15 % opnås ved, at den nye gyllebeholder overdækkes med teltdug og at de eksisterende 5 ud af 6 stalde er indrettet med delvis spaltegulv.

Husdyrbrugets udbringningsarealer afvander til Husby Sø og Nissum Fjord, der er Natura 2000-områder. På baggrund af husdyrbrugets fosforoverskud og beliggenhed i forhold til de sårbare vandområder, stilles der skærpede vilkår til fosforoverskuddet på bedriftens arealer. Desuden stilles vilkår om etablering af udyrkede bræmmer langs vandløb og markdrift parallelt med vandløb.

Nissum Fjord er ligeledes sårbart overfor kvælstof, og skal beskyttes mod nitratudvaskning. Derfor stilles vilkår om etablering af 6,01 procentpoint ekstra efterafgrøder udover plantedirektoratets gældende krav, som virkemiddel til at opnå den reducerede udvaskning, jvf. husdyrlovens beskyttelsesniveau for nitratudvaskning til overfladevande.

På baggrund af de foreliggende oplysninger i ansøgningen og den miljøtekniske beskrivelse vurderer Holstebro Kommune, at husdyrbruget kan drives uden væsentlige gener for omgivelserne og risiko for forurening, under forudsætning af, at vilkårene i miljøgodkendelsen overholdes.

Indledning

Den 15. august 2007 har Leon Bennedsgaard, Nedervej 16, 6990 Ulfborg, søgt om godkendelse af udvidelse af eksisterende svineproduktion på ejendommen Nedervej 16, 6990 Ulfborg.

Husdyrbruget er større end 75 dyreenheder (DE) og er derfor omfattet af § 11 i husdyrloven¹. Virksomheden er ikke omfattet af reglerne for IPPC, jvf. IPPC-direktivet², idet svineproduktionen er mindre end 250 DE. Hele husdyrbruget er godkendelsespligtigt, og Holstebro Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed for husdyrbrugets forhold til det eksterne miljø.

Produktionen ønskes udvidet med flere søer og smågrise. Smågrisenes vægtinterval reduceres med 3 kg fra 33 kg til 30 kg (7,2-30 kg), mens vægtintervallet for slagtesvin ændres fra nuværende vægtinterval 33-100 kg til vægtintervallet 30-110 kg. Godkendelsen omfatter alle aktiviteter på ejendommen, der hører under landbruget. Der drives ikke bi-virksomhed.

Når ovennævnte er gennemført vil dyreholdet bestå af 575 årssøer, individuel opstaldning og kassestier, delvis spaltegulv og løsgående, spaltegulv; 17.000 smågrise (7,2-30 kg), delvis spaltegulv; og 550 slagtesvin (30-110 kg), fuldspaltegulv, svarende til i alt 249,13 DE.

Miljøgodkendelsen er delt op i en særlig godkendelse af anlægget (bygninger, gødningsanlæg og andre faste installationer), og i en særlig godkendelse af arealerne. Arealgodkendelsen omfatter alle ejede og forpagtede udbringningsarealer under bedriften. De to godkendelser kan reguleres uafhængigt af hinanden.

Udkastet til godkendelsen har været sendt i høring hos ansøger, naboer samt hos ejere af forpagtede jorde. Holstebro Kommune har ikke modtaget bemærkninger.

¹ Lov nr. 1572 af 20/12-2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

² Direktiv om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC-direktivet). Rådets direktiv 96/61/EF af 24. september 1996.

Meddelelse om godkendelse

På baggrund af de foreliggende oplysninger i ansøgningen og den miljøtekniske beskrivelse og vurdering, meddeler Holstebro Kommune hermed godkendelse til den ansøgte produktion af 575 årssøer, 17.000 smågrise (7,2-30 kg) og 550 slagtesvin (30-110 kg), svarende til i alt 249,13 DE, på ejendommen matr. nr. 48 a m.fl. Den største Del, Staby, beliggende Nedervej 16, Stadil, 6990 Ulfborg.

Godkendelsen bygger på husdyrbrugets ansøgning, tilsyn på husdyrbruget og supplerende oplysninger samt kommunens konkrete vurdering, støttet af Miljøstyrelsens vejledninger og orienteringer.

Godkendelsen er meddelt på vilkår som er beskrevet i kapitlerne: "Anlægget - Miljøgodkendelsens vilkår" og "Arealer - Miljøgodkendelsens vilkår", og skal fremover drives efter disse vilkår.

På Holstebro Kommunes vegne

Kirsten Bruun Pedersen
Agronom

Anlægget - Miljøgodkendelsens vilkår

Generelle forhold

1. Husdyrbruget skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den miljøtekniske beskrivelse og vurdering, og med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.
2. På tilsynsmyndighedens forlangende skal bedriften dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår. Lovpligtig registrering i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen og affaldsbekendtgørelse m.v., andre relevante oplysninger samt driftsjournal (jvf. bilag 17), skal efter anmodning kunne fremlægges for tilsynsmyndigheden.
3. Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændring i anlægget, herunder dyreholdet, stalde, gødningsopbevaringsanlæg og lignende, før ændringen er godkendt af Holstebro Kommune. Det er Holstebro Kommune, der afgør, om en ændring medfører godkendelsespligt.
4. Der skal til enhver tid opbevares et eksemplar af miljøgodkendelsen på bedriften. De vilkår, der vedrører husdyrbrugets drift skal være kendt af de personer, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
5. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra meddelelse af denne afgørelse. Den produktionsmæssige udvidelse skal finde sted i de i godkendelsen fastsatte bygningsmæssige rammer, og miljøforbedrende tiltag skal implementeres, inden produktionsudvidelsen påbegyndes.

ANSØGER OG EJERFORHOLD

6. Ændringer i ejerforhold eller ændringer i, hvem der er ansvarlig for driften, skal meddeles til kommunen senest 14 dage efter, at ændringen har fundet sted.

DET ANSØGTE HUSDYRBRUG

I nedenstående vilkår omkring produktionsomfang anvendes dyreenheder (DE). I tilfælde af kommende ændringer af dyreenhedsdefinitionerne skal det påpeges, at der ved fortolkning af en afgørelse skal anvendes den dyreenhedsdefinition, der var gældende på det tidspunkt, hvor godkendelsen blev givet (bekendtgørelse nr. 1695 af 18/12 2006 om husdyrhold og dyrehold for mere ned 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v., jvf. dennes bilag 1). Herved fastholdes produktionen opgjort i antal dyr, der på tidspunktet for godkendelsen kunne forventes.

7. Husdyrproduktionen skal foregå i staldsystemer som angivet i ansøgningen, samt den miljøtekniske beskrivelse og vurdering, og må pr. planår på intet tidspunkt overskride:

Dyretype	Antal	Stipladser	Dyreenheder
Søer	575	610	134,08
Smågrise (7,2-30 kg)	17.000	2.400	97,14
Slagtesvin (30-110 kg)	550	200	17,91
Dyreenheder i alt			249,13

Det tillades, at fordelingen mellem søer, smågrise og slagtesvin varierer inden for de maksimale 249,13 DE som gennemsnit over 3 år, dog maksimalt med 5 DE forskydning i de enkelte dyretyper. Dyreholdet skal opgøres årligt.

8. Der skal på husdyrbruget føres egenkontrol med den til enhver tid gældende produktion, samt foreligge en opgørelse over produktionens størrelse, i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens bilag 1 for de seneste fem planperioder (01/08-31/07). Disse med tilhørende bilag skal kunne forelægges for tilsynsmyndigheden på forlangende til dokumentation for overholdelse af vilkår 7.

Husdyrbrugets anlæg

DRIFT

Ingen vilkår.

STALDE

9. Poltestalden (stald 1) skal fremstå renoveret inden 1. juli 2015, således at gulvprofilen i stalden er delvis spaltegulv med 25-49 % fast gulv.

Såfremt denne staldtype/gulvprofil ikke ønskes etableret, skal der forinden renoveringen indgives ansøgning til Holstebro Kommune om anden gulvtype, således at dette vurderes i henhold til Bedste Tilgængelige Teknik (BAT).

10. Såfremt staldene ændres, renoveres eller der bygges nyt, skal Holstebro Kommune underrettes forinden, således at disse vurderes i henhold til Bedste Tilgængelige Teknik (BAT).

VENTILATION

11. De mekaniske ventilatorer skal løbende og minimum én gang om året ved-

ligeholdes og renholdes således, at støv- og lugtgener begrænses mest muligt og således, at systemerne altid kører energimæssigt optimalt. Rengøring og vedligehold skal noteres i driftsjournalen. Servicen skal noteres i driftsjournal og kontrolrapport skal være tilgængelig for tilsynsmyndigheden.

RENGØRING AF STALDANLÆG

12. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres at stier og båse holdes tørre, samt at staldene og fodringsanlæg holdes rene.

FODER

13. Der skal anvendes foder tilsat fytase med en dosering på mindst 300 FTU, 300 PPU eller 450 FYT (afhængig af fytaseleverandørens specifikationer).
14. Der skal anvendes fasefodring af smågrise, slagtesvin og søer.
15. På tilsynsmyndighedens forlangende skal vilkår 13 og 14 kunne dokumenteres ved foderplaner, analyser, kvitteringer for indkøbt foder og fytase, etc. Ved tilsyn kan Holstebro Kommune desuden kræve udtaget prøve af det færdigblandede foder mv., som husdyrbruget efterfølgende skal lade analysere for råproteinniveau og fytaseindhold.

Dokumentation skal efter anmodning kunne fremlægges for tilsynsmyndigheden for de seneste fem år.

FYRINGSANLÆG

Ingen vilkår.

HÅNDTERING OG OPBEVARING AF OLIE, SPILDOLIE OG BRÆNDSTOF

16. Olier (mineralsk og bioolie) skal opbevares i egnede beholdere, med tæt-sluttende låg, på oplagsplads med en for vand svært gennemtrængelig belægning, uden mulighed for afløb til overfladevand, jord, grundvand eller kloak m.v. Godkendte olie- og dieselolietanke er ikke omfattet af vilkår 16, men reguleres i vilkår 18.
17. Oplagspladsen skal være under tag og indrettet således, at spild kan opsamles ved brud på den beholder, der indeholder den største mængde, for eksempel ved brug af en spildbakke. Beholderne skal være beregnet til formålet og skal være tydeligt mærket med angivelse af indhold.
18. Godkendte dieselolietanke og olietanke skal placeres på stabilt underlag på en sådan måde, at der ikke er risiko for påkørsel med traktorer eller andet

maskinel. Arealet omkring tankene skal holdes ryddeligt, så eksempelvis lækager og spild hurtigt opdages.

AFFALD OG KEMIKALIER

19. Husdyrbrugets affaldshåndtering, det vil sige sortering, opbevaring og bortskaffelse, skal ske i overensstemmelse med de til enhver tid gældende affaldsregulativer og forskrifter for Holstebro Kommune.
20. Det er ikke tilladt at bortskaffe erhvervsaffald på den kommunale genbrugsplads. Bortskaffelsen kan ske til enten erhvervsgenbrugspladsen eller anden godkendt modtager. Se Holstebro Kommunes hjemmeside, Natur og Miljø.
21. Farligt affald, herunder spildolie og kemikalieaffald, skal opbevares i egne beholdere, med tætsluttende låg, på tæt bund og uden mulighed for afløb til overfladevand, jord eller grundvand.
22. Oplagspladsen skal være under tag og indrettet således, at spild kan opsamles ved brud på den beholder, der indeholder den største mængde, eksempelvis ved brug af en spildbakke. Beholderne skal være beregnet til formålet og skal være tydeligt mærket med angivelse af indhold.
23. Brugte kanyler skal opbevares i en egnet brudsikker beholder. Den anvendte emballage skal lukkes forsvarligt og mærkes, før affaldet forlader husdyrbruget.

DØDE DYR

24. Animalsk affald skal bortskaffes til autoriseret destruktionsanstalt. Døde dyr skal være anmeldt til destruktionsanstalten inden 24 timer og må ikke give anledning til uhygiejniske forhold eller nedsivning af safter fra dyrene i perioden indtil afhentning. Dette kan for eksempel sikres ved, at opbevare kadaverne i lukkede beholdere eller under kadaverkappe/presenning. Opbevaringen må i øvrigt ikke kunne give anledning til væsentlige nabogener. Ved øget dødelighed i besætningen, for eksempel grundet sygdom, skal kadaverne opbevares overdækket i en til formålet egnet container.

SPRØJTEMIDLER OG MEDICIN

25. Alle sprøjtemidler, herunder rester samt tom emballage, skal opbevares utilgængeligt for børn, dyr og uvedkommende i et aflåst rum eller skab.
26. Medicin skal opbevares adskilt fra levnedsmidler eller foderstoffer og utilgængeligt for børn, dyr og uvedkommende i et aflåst rum eller skab.

27. Påfyldning og vask af sprøjteudstyr skal foregå på en vaskeplads opført efter landbrugets byggeblad nr. 103.11-03 (evt. uden olieudskiller) med tæt bund, der har fald mod afløb til en godkendt opbevaringsbeholder eller gyllesystemet. Sandfanget skal tømmes efter behov og minimum hvert andet år. Sand fra sandfanget skal afleveres efter gældende retningslinier til affaldsmottager og kvittering herfor skal kunne forevises for de seneste fem år.

Gødningsproduktion og håndtering

OPBEVARING AF FLYDENDE HUSDYRGØDNING

28. Husdyrbruget skal have mindst 9 måneders opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning.
29. Gyllebeholdere skal minimum én gang om året – for eksempel i forbindelse med forårstømning - inspiceres for revner/utætheder mv. og vedligeholdes. Inspektion og eventuel vedligeholdelse skal noteres i driftsjournal.
30. Håndtering af gylle må kun foregå gennem faste installationer og skal altid foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
31. Pumpen, der pumper gylle fra forbeholder til gyllebeholdere, skal være forsynet med afbryder, som sikrer, at pumpen ikke sættes i gang utilsigtet. Pumpen skal, når den ikke anvendes og ikke er under opsyn, afbrydes ved hovedtavlen. Afbryderen skal aflåses eller opbevares under aflåste forhold.
32. Der skal etableres og til steds vedligeholdes en jordbarriere omkring gyllebeholder nr. 1, 2 og 4 i en højde af 0,5 meter over terræn i en afstand af minimum 3 meter fra gyllebeholderne i det område, der er skitseret på bilag 6. Jordbarrieren skal dimensioneres i henhold til formålet.

PÅFYLDNINGSPLADS FOR GYLLEVOGNE

33. Der skal anvendes gyllevogne med egen påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås. Alternativt skal påfyldning foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning.
34. Såfremt Holstebro Kommune skønner, at der opstår spild fra påfyldning af gyllevogne og lignende, kan der stilles krav om, at påfyldning og lignende skal foregå på en plads, med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning.

OPBEVARING AF DYBSTRØELSE OG FAST HUSDYRGØDNING

Ingen vilkår.

Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

AMMONIAK

Se vilkår 38.

LUGT

35. Tilsynsmyndigheden kan kræve, at husdyrbruget foretager undersøgelser af lugtkilder og/eller behandling af afkastluften, hvis det skønnes, at eventuelle klager over lugt fra husdyrbruget er velbegrundede. Hvis der er væsentlige gener, kan tilsynsmyndigheden kræve, at der udtages en måling af lugt. Målingerne skal udføres efter gældende retningslinier fra Miljøstyrelsen (referencelaboratoriet). Udgifter i forbindelse med undersøgelser og målinger afholdes af husdyrbruget. Med mindre tilsynsmyndigheden skønner, at generne er væsentlige, vil der højst blive krævet én måling pr. år.
36. Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener fra stalde m.v., der vurderes at være væsentligt større end der kan forventes, ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen kræve, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Alle udgifter i forbindelse med et sådant projekt afholdes af husdyrbruget.
37. Såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende lugt fra gødningsopbevaringslagre er velbegrundede, eller ovenstående vilkår ikke følges, kan kommunalbestyrelsen stille krav om fast overdækning af gyllebeholderne.
38. Eventuelle skader på teltoverdækning af gyllebeholder skal repareres inden for 14 dage, således at overdækningen altid er helt tæt. Gyllebeholder nr. 3 skal til stadighed være overdækket.
39. Omrøring af gyllebeholder må kun foretages kort tid før beholderen skal tømmes eller i forbindelse med etablering af flydelag.
40. Der må ikke foretages håndtering, herunder omrøring og udkørsel af husdyrgødning fra anlægget, lørdage eller søn- og helligdage.

TRANSPORT

41. Transport til og fra husdyrbruget skal foregå inden for normal arbejdstid kl. 07.00-16.00. Undtagelsesvis kan transport foregå uden for normal arbejdstid. Der accepteres dog perioder med forøget aktivitet i forbindelse med sæsonpræget markarbejde.
42. Transporter med husdyrgødning skal, så vidt det er muligt, ske uden om bymæssig bebyggelse.

STØJ

43. Støjbidraget fra staldene, sammenlagt med bidraget fra husdyrbrugets øvrige aktiviteter, til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt udendørs i dB(A), må i intet punkt udenfor husdyrbrugets skel overstige nedenfor anførte værdier.

Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tidsintervallerne i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

44. Ved klage over støj fra husdyrbruget, kan kommunen anmode om, at der indsendes dokumentation for overholdelse af støjgrænser, i form af støjmålinger, som skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjregningsvejledning, og foretages i punkter, som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma. Udgifter i forbindelse hermed afholdes af husdyrbruget.

Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes én gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at de anførte støjgrænser ikke kan overholdes.

STØV

45. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for husdyrbrugets eget areal.

LYS

Ingen vilkår.

SPILDEVAND

46. Der skal etableres faskiner senest den 1. maj 2010, til nedsivning af tagvand. Såfremt det ikke er muligt at etablere faskiner, skal husdyrbruget ansøge Holstebro Kommune om en udledningstilladelse.
47. Al vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester og sprøjtemiddelrester, skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder eller gyllesystem. Udbringning skal ske jvf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning af husdyrgødning.
48. Arealer, der leder overfladevand m.v. til grøft, dræn m.v. skal altid holdes frie for affald, foderrester, gødning m.v., således at der ikke er risiko for udvaskning af organisk materiale til grøft og/eller dræn og videre til vand- eller vådområde.

SKADEDYR

49. Der skal i forbindelse med driften føres en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i henhold til retningslinier fra Statens Skadedyrlaboratorium.
50. Hvis Holstebro Kommune finder det nødvendigt, kan det forlanges, at der føres journal over fluebekæmpelsen/skadedyrsbekæmpelsen på husdyrbruget. Journalen skal føres efter kommunens anvisninger.
51. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at risikoen for tilhold af skadedyr (rotter m.v.) minimeres.

DRIFTSFORSTYRRELSER ELLER UHELD

52. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til straks at anmelde dette til: **Alarmcentralen, tlf.: 1-1-2** og efterfølgende til Holstebro Kommune, Natur og Miljø, tlf.: 9611 7557 (normal arbejdstid) eller miljøvagten på tlf. 4020 5057 eller tlf. 2425 3179 (udenfor normal arbejdstid).

Forslag til beredskabsplan skal vurderes og accepteres af Holstebro kommune. Forslag til beredskabsplan er indsendt til Holstebro kommune.

Beredskabsplanen/driftsforskriften skal som minimum indeholde:

- Procedurer som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse af materiel der er tilgængeligt på bedriften eller kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage.

53. Beredskabsplanen gennemgås sammen med de ansatte mindst én gang om året (noteres i driftsjournal) og skal være let tilgængelig og synlig.

54. Beredskabsplanens indhold skal være kendt af gårdens ansatte m.m. og udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forurenninger, brand og lignende.

BAT – bedste tilgængelige teknik

MILJØ- OG RESSOURCESTYRING

55. Husdyrbruget skal minimum én gang i kvartalet notere forbrug af el, vand og brændstof samt andre relevante ressourcer i driftsjournal. Driftsjournalen skal gemmes i 5 år.

56. Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes således, at spild undgås i videst muligt omfang.

57. Husdyrbruget skal minimum hvert 5. år gennemgås af en energifaglig person med det sigte at sikre, at lønsomme ressourcebesparende teknologier løbende indføres på husdyrbruget. 5-års lønsomme teknologier skal som udgangspunkt indføres. Kontroller inklusiv rapport skal fremgå af driftsjournalen. Første gennemgang inklusiv rapport skal finde sted senest 6 måneder efter denne godkendelse er meddelt.

RENERE TEKNOLOGI

58. Såfremt husdyrbruget udarbejder grønt regnskab, skal det indsendes til tilsynsmyndigheden. Tilsynsmyndigheden påtager sig samtidig at behandle det grønne regnskab på samme måde som for de virksomheder, der er pligtige til at udarbejde grønt regnskab.

Varetagelse af hensyn til landskab

Ingen vilkår.

AREALER – miljøgodkendelsens vilkår

Husdyrbrugets udbringningsarealer

LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

59. Godkendelsen omfatter kun de ansøgte arealer, der fremgår af bilag 4.

DRIFT AF HUSDYRBRUGETS AREALER

60. Der skal til enhver tid, over for Holstebro Kommune, kunne fremlægges sædskifte-, mark- og gødningsplaner, som kan dokumentere, at gødningen udbringes miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med oplysninger, der ligger til grund for de i godkendelsen stillede vilkår. Der skal på forlangende fremvises dokumentation herfor for de seneste fem år.

61. Der må maksimalt tilføres husdyrgødning på bedriftens arealer (ejede og forpagtede) svarende til 249,13 DE per planår (1/8-31/7) med den husdyrgødningssammensætning, der fremgår af tabel 14 (side 56) og således, at der på husdyrbrugets udbringningsarealer ikke udbringes mere end 1,30 DE/ha. Der må derudover ikke tilføres bedriften anden organisk gødning.

UDSKIFTNING AF UDBRINGNINGSAREALER

62. Der må ikke indgås gylleaftaler uden anmeldelse til kommunen.

63. Husdyrbruget skal i forbindelse med indgåelse af eventuelle gylleaftaler kunne dokumentere, at den overførte husdyrgødning udbringes på de hertil ansøgte og godkendte arealer.

64. Ændringer af udbringningsarealet skal anmeldes til kommunen (inden 1. august). Kommunen vurderer, hvorvidt de nye arealer er mere sårbare end de arealer, der fremgår af denne godkendelse.

SÆDSKIFTE

Ingen vilkår.

UDBRINGNING AF HUSDYRGØDNING

65. Udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgener, ammoniakfordampning og støj begrænses. Udbringning skal så vidt muligt ske på hverdage indenfor normal arbejdstid. I bolignære områder skal nedfældning eller nedbringning ske umiddelbart efter udbringning.

66. Såfremt god landmandspraksis ikke efterleves, vil tilsynsmyndigheden meddele påbud med henblik på at sikre, at god landmandspraksis overholdes.
67. Ved transport af husdyrgødning på offentlige veje skal transportvognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal gødningen straks opsamles.
68. Ved tilsvinning af det offentligt tilgængelige vejareal, i forbindelse med arbejdskørsel, skal der opstilles skilte, der informerer andre trafikanter om forholdene. Det offentlige vejareal skal rengøres efter arbejdskørslens ophør.

Forurening og gener fra husdyrbrugets arealer

FOSFOR

69. Der skal ved sædskifte opretholdes fosforbalance på ejede og forpagtede arealer med fosfortal over 4. Fosforbalancen opgøres som forskellen mellem den tilførte mængde fosfor og den mængde fosfor, som fraføres med afgrøderne efter de gældende normer. Vilåret gælder enhver femårs periode efter 1. august 2010.
70. Der skal senest 1. august 2010 foreligge fosfortal, der er maksimalt fem år gamle, for ejede og forpagtede udbringningsarealer. Jordprøver til analyse for fosfortal skal udtages for hver 5 hektar markareal. Fosfortallene skal fremgå af markplan (kortbilag over marker) og anføres for hvert delareal, jvf. analyse for hver 5 hektar markareal. Kortbilag over markplan, med analyser for fosfortal, skal indsendes som dokumentation til Holstebro Kommune, når analyserne foreligger. Udtagning af jordprøver til fosforanalyser skal noteres i driftsjournal og fosforanalyser skal vedlægges driftsjournalen.
71. Der må ikke etableres afvandingsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lignende.
72. Der skal etableres og opretholdes dyrkningsfrie bræmmer, på minimum 10 meter, på mark nr. 16-0, 17-0, 18-1 og 18-2 langs vandløbet Lydersgård Husgrøft (se bilag 10). Vilåret er gældende fra 1. august 2010.
73. Der skal etableres og opretholdes dyrkningsfrie bræmmer på 2 meter langs vandløb/grøfter på mark nr. 1-0 og 5-0 (se bilag 10). Vilåret er gældende fra 1. august 2010.

Vilkårene om dyrkningsfrie bræmmer omfatter forbud mod jordbearbejd-

ning, gødskning og sprøjtning.

74. På mark nr. 1-0 og 5-0 skal markdriften tilrettelægges således, at denne finder sted parallelt med vandløb/grøfter i en afstand af 10 meter fra vandløb/grøfter (se bilag 10).

NITRAT

75. Der skal samlet etableres 6,01 procentpoint ekstra efterafgrøder på udbringningsarealerne ud over det af plantedirektoratet til enhver tid gældende lovpligtige krav.

GRUNDVAND

Ingen vilkår.

BILAG IV-ARTER

76. Omkring vandhuller, hvor der eventuelt fremover konstateres bilag IV-arter, skal der etableres og opretholdes en 10-meter dyrkningsfri zone, målt fra normal sommervandstand.

AFFALDSPRODUKTER TIL JORDBRUGSFORMÅL

77. Der må ikke udbringes spildevandsslam, bioaske og øvrige affaldsprodukter til jordbrugsformål, andre jordforbedrende midler eller produkter med indhold af kvælstof eller fosfor, på husdyrbrugets arealer.

FOREBYGGELSE AF FORURENING AF VANDMILJØET

78. Udbringning af gødning m.m. må ikke foretages, når jorden er mættet med vand, oversvømmet, frossen eller dækket af sne, samt på skrånende arealer, hvor der er risiko for afstrømning.
79. Udbringning af gødning m.m. må ikke foretages forud for varslede kraftige regnskyl/store nedbørsmængder og skal foretages så tæt som muligt på det tidspunkt, hvor afgrøden har maksimal næringsstofoptagelse og størst vækst.

Ved afgrødehøjde under 10 cm skal det tilstræbes, at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold, det vil sige køligt, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning.

Klagevejledning og offentliggørelse

Klagevejledning

Afgørelsen om godkendelse er truffet i medfør af § 11 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20. december 2006.

Afgørelsen om godkendelse kan inden 4 uger efter afgørelsens annoncering, det vil sige senest den 18. januar 2010 påklages til Miljøklagenævnet. Ved klage over godkendelsen kan Miljøklagenævnet bestemme, at klagen har opsættende virkning.

Klageberettigede er ansøger, Miljøministeren og enhver, der har individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Klageberettigede er orienteret ved annonce i Holstebro Onsdag den 21. december 2009.

Eventuel klage over miljøgodkendelsen, skal indgives skriftligt og skal stiles til Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, men skal indsendes til Holstebro Kommune, Natur og Miljø, Nupark 51, 7500 Holstebro eller pr. mail til teknik.miljoe@holstebro.dk. Klagen videresendes derefter til Miljøklagenævnet sammen med sagens akter og kommunens bemærkninger til sagen.

Der gøres opmærksom på, at en klage ikke har opsættende virkning for udnyttelsen af godkendelsen, med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet, jvf. lovens § 81. Udnyttelse af godkendelsen sker dog på eget ansvar, og indskrænker ikke klagemyndighedens ret til at ændre eller ophæve afgørelsen.

Søgsmål til domstolsprøvelse af afgørelser efter loven eller de regler, der fastsættes i medfør af loven, skal i henhold til § 90 være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen dog altid fra bekendtgørelsestidspunktet. I tilfælde af at afgørelsen påklages, regnes fristen først fra det tidspunkt, hvor der foreligger en endelig afgørelse.

Offentliggørelse

Afgørelsen sendes til:

- Leon Bennedsgaard, Nedervej 16, 6990 Ulfborg (ansøger).

En kopi af afgørelsen er sendt til orientering til følgende:

- Vagn Jensen, Nørgårdsvej 2, 6990 Ulfborg (nabo)
- Ryan Bøndergaard, Nørgårdsvej 3, 6990 Ulfborg (nabo)
- Jens Nørby Halkjær, Rolighedsvej 4B, 6990 Ulfborg (naboejendom på Nørgårdsvej 4)
- Karina Nicolajsen, Nørgårdsvej 5, 6990 Ulfborg (nabo)
- Uffe Tokkesdal, Nørgårdsvej 6, 6990 Ulfborg (nabo)

- Ejvind Mortensen, Nørgårdsvej 8, 6990 Ulfborg (nabo)
- Niels Peter Trustrup, Nedervej 3, 6990 Ulfborg (nabo)
- Birthe Jensen, Nedervej 5, 6990 Ulfborg (nabo)
- Johannes Bertelsen, Nedervej 9, 6990 Ulfborg (nabo)
- Finn Simonsen, Nedervej 14, 6990 Ulfborg (nabo)
- Lars Vestergård, Nørrevej 21, 6990 Ulfborg (nabo)
- Jens Kristian Thomsen, Nedervej 2, 6990 Ulfborg (bortforpagter)
- Jette Holst Conradsen, Nørrevej 3, st., 6990 Ulfborg (bortforpagter)
- Karin Hansen, Nørrevej 11, 6990 Ulfborg (bortforpagter)
- Eva Krogh, Sognefogedvej 9, 6990 Ulfborg (bortforpagter)
- Ib Steen Gregersen, Pallisbjergvej 3, 6990 Ulfborg (bortforpagter)
- Michael Lyngø Kær, Svinerådgivning Vest, Birk Centerpark 24, 7400 Herning. E-post: mlk@srvest.dk (ansøgers konsulent)
- Danmarks Naturfredningsforening – Holstebro – V/Ole Primdahl, Vindelevgård 192, 7830 Vinderup.
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-post: dn@dn.dk;
- Miljøcenter Ringkøbing, Holstebrovej 31, 6950 Ringkøbing. E-post: post@rin.mim.dk
- Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. E-post: midt@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia. E-post: mail@dkfisk.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Erik Schou Nielsen, Rosenvvej 18, 8240 Risskov, E-post: enie@akademiaarhus.dk.
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Jens K. Thygesen. E-post: jkt@sportsfiskerforbundet.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen v/ Niels Barlund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-post: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh. V, E-post: natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening (DOF-Vestjylland), E-post: holstebro@dof.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N. E-post: husdyr@ecocouncil.dk
- Holstebro Museum. E-post: niels.terkildsen@holstebro-museum.dk.

Retsbeskyttelse

Retsbeskyttelse

Godkendelsen omfatter hele produktionen på adressen Nedervej 16, 6990 Ulfborg, samt de udbringningsarealer (ejede og forpagtede), der er nævnt og behandlet i ansøgningen.

I 8 år efter at godkendelsens offentliggørelse, er godkendelsen omfattet af retsbeskyttelse. Holstebro Kommune kan derfor ikke tage godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år.

Godkendelsen skal, jvf. § 17 i bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige revurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år - dvs. i år 2017.

Det skal bemærkes, at tilsynsmyndigheden altid kan revidere vilkårene i en godkendelse, jvf. lovens § 53 stk. 2, for at forbedre husdyrbrugets kontrol med egen forurening (egenkontrol) eller opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn.

Godkendelsen træder i kraft den 21. december 2009. Opmærksomheden henledes på, at såfremt afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen.

Udnyttelse af godkendelsen

Der er stillet vilkår om, at godkendelsen skal være udnyttet senest 2 år efter meddelelse af godkendelsen. Hvis godkendelsen ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med mindre andet fremgår af godkendelsen. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes som kontinuitetsbrud.

Oplysninger om gældende lovgivning

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og bl.a. følgende af Miljøstyrelsens vejledninger og orienteringer:

- Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen,
- Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder,
- Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder,
- Vejledning nr. 4/1997 om miljøgodkendelse af husdyrbrug,
- Vejledning nr. 97/2002 om husdyrhold og arealkrav,
- Vejledning nr. 9795/2005 om rotter.

samt

- Miljøcenter Fyn/Trekantområdets "Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde". 2. udgave udarbejdet maj 2002.
- IPPC Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, juli 2003.
- Statens Skadedyrslaboratorium rapport nr. 3 / 2002. Retningslinier for fluebekæmpelse på gårde med husdyr.

Udover vilkårene i nærværende miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt bestemmelserne i gældende lovgivning – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpende i forhold til godkendelsens vilkår.

Udover naturbeskyttelsesloven, vandløbsloven, museumsloven og miljømålsloven kan blandt andet følgende love og heraf afledte bekendtgørelser, regulativer og forskrifter være relevante for husdyrbruget:

- Lov nr. 1757 af 22. december 2006 om miljøbeskyttelse (miljøbeskyttelsesloven).

- Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (herafter benævnt *husdyrloven*).
- Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.
- Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. (herefter benævnt *husdyrgødningsbekendtgørelsen*).
- Bekendtgørelse nr. 786 af 22. juli 2008 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække i planperioden 2008/2009.
- Bekendtgørelse nr. 533 af 18. juni 2003 om bekæmpelsesmidler.
- Bekendtgørelse nr. 1666 af 14. december 2006 om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer.
- Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.
- Bekendtgørelse nr. 1152 af 23. november 2006 om husdyrhold og arealkrav m.v.
- Bekendtgørelse nr. 1634 af 13. december 2006 om affald.
- Bekendtgørelse nr. 723 af 12/09 1997 om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand.
- Bekendtgørelse nr. 724 af 1. juli 2008 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines.
- Bekendtgørelse nr. 439 af 11. maj 2007 om opbevaring af døde dyr.
- Holstebro Kommunes regulativ for erhvervsaffald.

Det skal understreges, at det kun er et uddrag af reglerne, og at der i fremtiden kan vedtages nye bestemmelser, som vil kunne medføre andre regler for husdyrbrugets aktiviteter. Husdyrbruget har pligt til at kende og overholde gældende lovgivning, samt eventuelle revisioner og ændringer i den gældende lovgivning. Gældende love og regler kan blandt andet findes på www.retsinfo.dk.

ANLÆGGET - Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Generelle forhold

Den miljøtekniske beskrivelse er fra den fremsendte ansøgning, herunder fremsendte supplerende oplysninger. Den miljøtekniske vurdering er Holstebro Kommunes redegørelse for, og vurdering af, om forudsætningerne for at meddele miljøgodkendelsen er opfyldt, det vil sige at godkendelsen er ledsaget af sådanne vilkår, at risikoen for forurening eller ikke-uvæsentlige gener for omgivelserne begrænses.

Godkendelsesmyndigheden kan meddele miljøgodkendelse efter husdyrlovens § 11, hvis den finder det godtgjort, at husdyrbruget

- har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og
- i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Ved vurderingen af, om husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen, skal det blandt andet sikres, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde,

- at beskyttelsen af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning, finder sted,
- at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til begrænsning af eventuelle gener for naboer (lugt-, støj-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.),
- at hensynet til de landskabelige værdier er varetaget,
- at energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt,
- at mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet,
- at produktionsprocesserne er optimeret i det omfang det er muligt,
- at affaldsfrembringelse undgås, og hvor dette ikke kan lade sig gøre, at mulighederne for genanvendelse og recirkulation er udnyttet,
- at der i det omfang forureningen ikke kan undgås, er anvendt bedste tilgængelige renseteknik,
- at der er truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge uheld og begrænse konsekvenserne heraf,
- at til- og frakørsel til husdyrbruget vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende.

Nedenstående vil bedriftens aktiviteter blive vurderet i henhold til ovenstående i det omfang det er relevant.

ANSØGER OG EJERFORHOLD

Leon Bennedsgaard ejer og driver ejendommen Nedervej 16, 6990 Ulfborg. Ejendommen drives som et selvstændigt husdyrbrug uden nogen form for samdrift med andre ejendomme, herunder ejede ejendomme. Den drifts- og miljøansvarlige på ejendommen er Leon Bennedsgaard. Det vurderes dog at være vigtigt, at personer, der arbejder på husdyrbruget, kender godkendelsens vilkår for den del af driften, som de arbejder med, og der stilles derfor vilkår herom.

Der stilles vilkår om, at hvis der sker ændringer i ejerforhold eller ændringer i de personer, der er ansvarlige for driften, herunder ansvarlig for de miljømæssige forhold på ejendommen, skal dette skriftligt anmeldes til Holstebro Kommune inden for 14 dage.

DET ANSØGTE HUSDYRBRUG

Husdyrbruget drives konventionelt. Det nuværende og fremtidige dyrehold på Nedervej 16 fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Nuværende og ansøgt dyrehold.

Produktionstype	Dyrekategori	Nudrift		Ansøgt drift	
		Antal	Antal DE	Antal	Antal DE
Stald nr. 1, polte	Slagtesvin (nu: 33-100 kg; ansøgt: 30-110 kg), fuldspaltegulv	550	14,75	550	17,91
Stald nr. 2, farestald	Årsso, kassestier, delvis spaltegulv	510	35,85	510	35,85
Stald nr. 3, ny farestald	Årsso, kassestier, delvis spaltegulv	0	0,00	65	4,57
Stald nr. 4, løbe-/drægt. stald	Årsso, individuel opstaldning, delvis spaltegulv	170	27,69	170	27,69
Stald nr. 4, løbe-/drægt. stald	Årsso, løsgående, delvis spaltegulv	300	48,87	365	59,45
Stald nr. 5, klimastald	Smågrise fra 7,2 kg (nu: 33 kg; ansøgt: 30 kg), delvis spaltegulv	13.370	86,43	17.000	97,14
Stald nr. 6, løbe-/drægt. stald	Årsso, løsgående, delvis spaltegulv	20	3,26	40	6,52
I alt			216,85		249,13

Udvidelsen er en følge af den almindelige avlsmæssige fremgang inden for svineproduktion. Der vil kunne forekomme en mindre variation i dyreenhederne mellem de enkelte dyrekategorier, eksempelvis i forbindelse med sygdom hos søerne, og deraf følgende dårlige produktionsresultater, eller afsætningsmæssige problemer i smågriseproduktionen.

Det vurderes, at det er hensigtsmæssigt at tage udgangspunkt i et fleksibelt produktionsniveau for svineproduktionen, grundet naturlige udsving i produktion eller i afsætningsforhold.

Der stilles vilkår om, at fordelingen mellem årssøer, smågrise og slagtesvin kan variere inden for de maksimale 249,13 DE som gennemsnit over 3 år, dog maksimalt med 5 DE forskydning i de enkelte dyretyper.

LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

Husdyrbruget ligger cirka 1,9 kilometer vest for byzonen til Ulfborg og cirka 1,4 kilometer nordøst for landsbyafgrænsningen til Staby.

Zonestatus: Husdyrbruget er beliggende i landzone.
Lokalplan: Der er ikke udarbejdet lokalplan for landzoneområdet.
Kommuneplan: Husdyrbruget er beliggende i primære jordbrugsområder.

Diverse afstandsangivelser fra farestald og gyllebeholder, i henhold til husdyrloven, fremgår af tabel 2.

Tabel 2. Afstandsangivelser til naboer, anlæg og naturområder.

Afstand fra husdyrbruget til nærmeste naboer:	
Nærmeste nabo	
- farestald	143 m
- gyllebeholder	138 m
Beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren (krav 50 meter)	1,6 km
Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde (krav 50 meter)	1,9 km (Ulfborg)
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende (krav 50 meter)	1,2 km (Staby Efter-skole)

Afstand fra anlægget til naturområder:	
Højmose	ca. 44,1 km
Lobeliesø	ca. 13,1 km
Hede større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.	ca. 4,7 km
Overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.	ca. 5,4 km
Hede, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.	ca. 4,8 km
Overdrev, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.	ca. 5,6 km
Ammoniakfølsomme søer*, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålagler og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.	ca. 1,3 km

* Denne søtype er endnu ikke kortlagt, hvorfor den nærmeste § 3-sø inden for internationalt naturbeskyttelsesområde er angivet.

Afstand fra ny stald og ny gyllebeholder	
Ikke almene vandforsyningsanlæg inkl. markvandingsboringer (krav 25 meter)	
- farestald	430 m
- gyllebeholder	401 m
Almene vandforsyningsanlæg (krav 25 meter)	

Afstand fra ny stald og ny gyllebeholder	
- farestald	3,0 km
- gyllebeholder	2,9 km
Vandløb (herunder dræn) og søer (krav 15 meter)	
- farestald	30 m
- gyllebeholder	51 m
Offentlig vej og privat fællesvej (krav 15 meter)	
- farestald	54 m
- gyllebeholder	44 m
Beboelse på samme ejendom (krav 15 meter)	
- farestald	99 m
- gyllebeholder	176 m
Naboskel (krav 30 meter)	
- farestald	29,5 m
- gyllebeholder	51 m

Husdyrbrugets lokalisering fremgår af bilag 2.

Det vurderes, at husdyrbruget opfylder afstandskravene i husdyrloven:

- §§ 6 og 20: Afstande til nabobebyggelse, byzone- eller sommerhusområde, samlet bebyggelse og blandet bolig og erhverv mv.
- § 7: Afstande til beskyttede naturtyper (højmoser, lobeliesø, hede > 10 ha, overdrev, større end 10 ha, heder, overdrev og ammoniakfølsomme søer) beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder).
- § 8: Afstandskrav til vandløb, vandindvindinger, offentlig og privat fællesvej og egen beboelse.

Afstanden fra den ansøgte placering, af ny tilbygning til eksisterende farestald, er 29,5 meter fra naboskel, hvor kravet er 30 meter. Ansøger argumenter for, at den ansøgte placering er af hensyn til den daglige drift, der bliver mere rationel, idet faresektionerne bliver lige store og produktionen kan således forløbe sektionvis. Dette medfører store driftsmæssige fordele i relation til smittebeskyttelse, rengøring, ventilations- og klimastyring samt besætningens holddrift. Foder- og gylleanlæg kan forlænges fra den eksisterende farestald, når tilbygningen opføres som ansøgt.

En alternativ placering, med en forlængelse til den østlige farestald, er undersøgt. Denne placering vil indebære, at tilbygningen kommer meget tæt på de mange gyllerør, der forbinder andre stalde med den nuværende fortank.

Af hensyn til driften på husdyrbruget dispenserer Holstebro Kommune fra afstandskravet på 30 meter, jvf. § 9 i husdyrloven. Tilbygningen til farestalden kan opføres som ansøgt, det vil sige således, at afstanden fra ydermur til naboskel er 29,5 meter. Det vurderes, i den konkrete sag, at opførelsen af tilbygningen, 29,5 meter fra naboskel, ikke vil medføre væsentlige gener for nabo og øvrige omgivelser. Ydermuren til tilbygningen vil således flugte med den eksisterende farestald, og derved vil det samlede indtryk af staldanlæggene fremstå som en mere harmonisk enhed. Det vurderes derfor, at hensynet til de landskabelige værdier er tilstrækkeligt varetaget.

Husdyrbrugets anlæg

Husdyrbrugets bygninger og øvrige faste anlæg fremgår af bilag 1 og bilag 3 samt nedenstående tabel 3.

Tabel 3. Husdyrbrugets anlæg.

Anlæg	Type	Grundplan [m ²]	Bygningshøjde til tagryg [m]	Taghældning [grader]	Bygningsmaterialer og farve på facade	Afskærmende beplantning, art, bredde	Bygningens fremtidige anvendelse	Belysningsforhold på facade og udenfor bygn/anlæg
Stald 1	Poltestald	260	4,79	20	Rød sten Gråt eternit	Nej	Polte	Ingen
Stald 2, vest	Farestald	324	4,82	20	Rød sten Gråt eternit	Nej	Farestald	Ingen
Stald 2, øst	Farestald	396	4,82	20	Rødt sten Gtåt eternit	Nej	Farestald	Ingen
Stald 3	Ny farestald	150	4,82	20	Rødt sten Gråt eternit	Nej	Farestald	Ingen
Stald 4	Løbe-/dr. stald	1.140	6,11	20	Rød sten Gråt eternit	Ja, enkelte træer til at bryde facaden og skabe helhed i gårdmiljø	Løbe- og drægtige søer	Natbelysning (17-22) i stald og lys på facade mod gårdsplads
Stald 5	2-klima stald	950	6,11	20	Rød sten Gråt eternit	Nej	Smågrise	Ingen
Stald 6	Gylte-/dr. søer	290	5,22	40/45	Rød sten Gråt eternit	Nej	Gylte/ drægtige søer	Facadelys mod gårdsplads
Bygning	Servicerum	110	4,75	45	Rød sten Gråt eternit	Nej	Servicerum	Facadelys mod gårdsplads
Bygning	Maskinhus	510	2,77	20	Rød sten, grå eternit + stålplader på 1 side og gavl	Ja, læhegn i skel	Maskiner, olie og kemikalier	Ingen
Bygning	Garage	104	4,5	35	Rød sten Tegl	Ja, havebeplantning	Bil mv.	Ingen
Bygning	Stuehus	180	4,5	35	Rød sten Tegl	Ja, havebeplantning	Bolig	Ingen
Beholder	Gylle-beholder 1	227	2,0	---	Beton	Nej	Lager	Ingen
Beholder	Gylle-beholder 2	437	2,0	---	Beton	Nej	Lager	Ingen
Beholder	Ny gylle-beholder 3	616	2,0 + telt	---	Beton	Nej	Lager	Ingen
Beholder	Gylle-beholder 4	79	2,0	---	Beton	Nej	Lager	Ingen
Beholder	Fortank	8	Terræn	---	Beton	Nej	Lager	Ingen
Silo	Korn	50	14,0	---	Stål	Nej	Korn	Ingen
6 x siloer	Foder	7	12,5	---	Glasfiber – hvid	Nej	Foder	Ingen

DRIFT

Soholdet i produktionen er i kontinuerlig 14-dages drift (holddrift i sektioner). Smågrisene produceres ligeledes kontinuert i sektionerede stalde. Ved 30 kg sælges smågrisene, undertaget det antal, der udtages til polte, og som skal indgå i besætningen. Ved sektionsvis holddrift, hvor der indsættes på skift mellem sektionerne, opnås således en jævn produktion over året/ugerne, hvilket resulterer i bedre udnyttelse, jævn fordeling og øget effektivitet i staldene.

Natur og Miljø vurderer, at fortsat kontinuerlig drift sikrer et stabilt produktionsniveau hen over året, uden spidsbelastninger, hvilket er med til at sikre mindst mulige gener for omboende med hensyn til lugt m.v.

STALDE

Husdyrbrugets indretning af staldafsnit fremgår af bilag 3 og nedenstående tabel 4.

Tabel 4. Husdyrbrugets indretning af staldafsnit.

Stald	Anvendelse	Areal [m ²]	Stipladser antal	Maks. antal dyr i stalden	Gyllekapacitet [m ³]	Staldsystem	Vask, højtryk [pr. år]
1	Polte	260	200	200	104	Fuldspaltegulv, gylle	2
2, vest	Farestald	324	60	60	40	Delspaltegulv, gylle	8
2, øst	Farestald	396	65	65	50	Delspaltegulv, gylle	8
3	Ny farestald	150	30	30	12	Delspaltegulv, gylle	8
4	Løbe-/dr. Stald	1.140	560	560	470	Delspaltegulv, gylle	2
5	2-klima stald	950	2.400	2.400	118	Delspaltegulv, gylle	8+desinficering
6	Gylte-/dr. søer	290	55	55	52	Delspaltegulv, gylle	2
I alt	Staldanlæg	3.510	3.370	3.370	846		

Det vurderes, at gødningshåndtering i eksisterende stalde mv. er tilfredsstillende, såfremt denne til enhver tid følger bestemmelserne i lovgivningen. Ovenstående giver ikke anledning til fastsættelse af vilkår, der ligger ud over de generelle bestemmelser i lovgivningen. Det vurderes, at husdyrbrugets staldindretning overholder reglerne i henhold til husdyrloven, miljøbeskyttelsesloven og heraf afledte bestemmelser. På den baggrund vil der ikke blive stillet skærpede vilkår for staldgulve og gyllekanaler.

BAT i staldanlæggene

Med hensyn til BAT og staldsystemer, er der flere beskrivelser af, hvad BAT er. Der er blandt andet referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), samt BAT-byggebladene.

I BREF står der, at følgende staldsystemer er BAT:

- et fuldspaltet gulv med et vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle,
- et delvist spaltet gulv med reducerede gødningskanaler med hældende vægge og et vakuumsystem, eller
- et delvist spaltet gulv med et centralkonvekst fast gulv eller et hældende fast gulv foran stien,
- en gødningsrende med hældende sidevægge og en hældende gødningsbeholder.

Ifølge Dansk Svineproduktion er de to sidstnævnte staldtyper hollandske typer, som ikke har fundet udbredelse herhjemme og de manglende erfaringer med systemet betyder, at de vurderes som usikre med hensyn til drift og funktion.

I Danmark er der udarbejdet fire BAT-byggeblade for svinestalde:

- 1) Delvist spaltegulv ved 1/3 spaltegulvsareal
- 2) Delvist spaltegulv med skraber og køling af kanalbund
- 3) Luftvasker med syre, rensning af 60 procent afgangsluft
- 4) Gylleforsuring.

Staldsystemerne på Nedervej 16

Udvidelsen af besætningen foregår dels i eksisterende anlæg, det vil sige staldafsnit 1, 2, 4, 5 og 6, samt i ansøgt tilbygning 3 til eksisterende farestald (2, vest).

Poltestald (stald 1)

Stalden er opført i 1968 og renoveret i 1987 til polte. Stalden er indrettet med fuldspaltegulv. Gulvkonstruktionen kunne således ændres til en konstruktion, der i teorien ville give en mindre ammoniakfordampning. Stalden anvendes både i nudrift og i ansøgt drift til opfodning af grise, som ikke kan sælges ved 30 kg. Det betyder, at belægningen i stalden er meget varierende.

Restlevetiden for spalter og gulvkonstruktion anslås til 20-25 år. Fra 2015 vil denne staldtype imidlertid ikke længere være tilladt til slagtesvin. Inden 2015 vil staldtypen derfor blive ændret fra fuldspalter til et gulv, der opfylder dyreværnsloven.

Farestald (stald 2)

Staldene er opført i 1979 og 1989 og renoveret i 2001 til farestald. Produktionen fortsættes uændret efter udvidelsen. Stalden er indrettet med delvist spaltegulv, og der er dermed anvendt BAT-teknologi som beskrevet i byggeblad nr. 106.02-51. Gulvet består af 120 cm spalteareal og 130 cm fast gulv i stien svarende til 48 %.

Nyt staldafsnit til farestald (3)

Staldafsnittet opføres som en tilbygning til den vestvendte eksisterende farestald (2), som dermed i størrelse svarer til den østvendte farestald (2), og indrettes ligeledes med delvist spaltegulv (se ovenstående). Gulvet består af 120 cm spalteareal og 130 cm fast gulv i stien svarende til 48 %.

Løbe-/drægtighedsstald (4)

Stalden er opført i 2001 og renoveret i 2006. Stalden er indrettet med delvist spaltegulv. Ved de drægtige søer er stalden indrettet med linespil, således at gødningen fjernes ofte og der vil derved være mindre fordampning i stalden. I løbeafdelingen er anvendt almindelige gyllekanaler, primært for at opnå en hensigtsmæssig gulvkonstruktion.

2-klimastald (5)

Stalden er opført i 2001. Stalden er indrettet med delvis spaltegulv, og der er dermed anvendt BAT-teknologi som beskrevet i byggeblad nr. 106.02-51. Udvidelsen kan foretages uden bygningsmæssige- eller tekniske ændringer af stalden.

Drægtighedsstald (6)

Stalden er opført i 1979 og i 1994, og renoveret i 2001. Produktionen fortsættes uændret efter udvidelsen. Stalden er indrettet med delvis spaltegulv, og der er dermed anvendt BAT-teknologi som beskrevet i byggeblad nr. 106.02-51.

Ansøger har fravalgt følgende systemer til reduktion af ammoniak:

- Køling af gylle: Køleslanger nedstøbes i kanalbunden i forbindelse med etableringen af denne. I nærværende projekt etableres der kun et nyt staldafsnit (4,6 DE i farestald 3). Øvrige stalde er uændrede i kanalbunden. Økonomien er beskrevet i Miljøstyrelsens BAT-blade: "Køling af gyllen i svinestalde" (19.05.2009). I BAT-bladet er der ikke beskrevet økonomi for farestalde, hvorfor den ikke er angivet. I og med at der kun etableres et (lille) nyt staldafsnit anser ansøger ikke gyllekøling for at være BAT i nærværende projekt.
- Forsuring af gylle: Forsuringsteknikken er meget effektiv til fjernelse af ammoniak. Anlæggets effekt i det konkrete projekt vurderes at være væsentlig større end nødvendigt for at bringe ansøgningen i balance. Teknikken er beskrevet i Miljøstyrelsens BAT-blade: "Svovlsyrebehandling af gyllen i slagtesvinestalde" (19.05.2009). I BAT-bladet er der ikke beskrevet økonomi for søer og smågrise, ej heller effekten på ammoniakfordampningen. Investering anslås til 1.000.000 kroner, hertil lægges udgifter til den daglige drift (el og svovlsyre). Den samlede udgift til drift og afskrivning anslås til ca. 200.000 kr./år. Investeringens størrelse, holdt op imod andre tiltag, gør, at denne teknologi ikke synes at være relevant i nærværende projekt.
- Luftrensning: Kemisk luftvasker reducerer ammoniakfordampningen fra staldene. Teknikken er beskrevet i Miljøstyrelsens BAT-blade: "Luftvasker med syre" (19.05.2009). I BAT-bladet er der ikke beskrevet økonomi for søer og smågrise, ej heller effekten på ammoniakfordampningen. Luftvaskeren er fravalgt ud fra en økonomisk betragtning. Investeringen udgør ca. 400.000 kr. Hertil kommer omkostningerne til den daglige drift. Jævnfør BAT-bladet vil omkostningen mindst udgøre 44 kr. pr. kg N reduceret, ved 100 % luftrensning.
- Delvist spaltegulv (50-75 % fast gulv): Poltestalden (stald 1) er i nudrift med fuld-spaltet gulv, hvilket er den gulvtype, der giver mindst svineri i stierne. Stalden renoveres senest i 2015 til mindst 1/3 drænet gulv og 2/3 spalter, så den opfylder dyre-

værnsloven. Det er ansøgers og konsulents opfattelse, at en stor andel fast gulv (50-75 %) i sommerperioden vil medføre en del svineri i stierne. Dette medfører en øget ammoniakfordampning fra stalden, fordi grisene søler sig i møget. Endvidere bliver gulvene glatte, hvorved dyrevelfærden tilsidesættes, idet risikoen for skader på grisenes ben forøges.

Ansøger har valgt følgende i forhold til BAT:

Poltestald (stald nr. 1): Det er via ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk beregnet, at ammoniakfordampningen med den eksisterende gulvtype (fuldspalter) er 3.619 kg N/år. Det pt. mest optimale niveau for BAT er 50-75 % fast gulv. Det giver ifølge ansøgningsystemet en ammoniakfordampning på 3.461 kg N/år.

Den nye gyllebeholder overdækkes og poltestalden planlægges opført med 1/3 drænet gulv og 2/3 spalter. Denne kombination medfører en ammoniakfordampning fra anlægget på 3.462 kg N/år og altså i samme størrelsesorden som niveauet for 50-75 % fast gulv.

Poltestalden renoveres senest i 2015 til mindst 1/3 drænet gulv og 2/3 spalter, så den opfylder dyreværnsloven. Ansøgers opfattelse er, at det således er redegjort for, at stalden i 2015 lever op til, hvad kommunen anser for BAT.

Kommunens vurdering

Stald nr. 2, 4, 5 og 6 er indrettet med delvist spaltegulv som beskrevet i byggeblad nr. 106.02-51 med 48 % spaltegulv og 52 % fast gulv. Den nye tilbygning, stald 3, til farestalden (stald 2, vest) indrettes ligeledes med delvist spaltegulv, således at 48 % er spaltegulv og 52 % er fast gulv i stierne. At staldsystemet bibeholdes og videreføres i den nye tilbygning skyldes dels, at udvidelsen er relativt lille, idet der udvides med 32,28 DE svarende til 15 %, og at udvidelsen, udover tilbygningen på 150 m², foregår i stald 4, 5 og 6, og således ikke i stald 2 (vest og øst). Gyllekøling, forsuring af gylle og luftrensning er af ansøger fravalgt, idet de økonomiske omkostninger forbundet hermed ikke er proportionelle med den relativt lille udvidelse, og idet staldsystemet endnu ikke er nedslidt. Holstebro Kommune vurderer, at effekten af den nedsatte ammoniakemission ikke kan bære en total ombygning af eksisterende stalde.

I ansøgningen er det oplyst, at husdyrbruget, med eksisterende delvist spaltegulv i stald 2 (vest og øst), 4, 5 og 6, og samme gulvtype i ny tilbygning (stald 3) samt overdækning af ny gyllebeholder, overholder det generelle ammoniakreduktionskrav, der politisk er vedtaget og indarbejdet i www.husdyrgodkendelse.dk. Ammoniakemissionen med det ansøgte ligger 94 kg N under det generelle beskyttelsesniveau.

Renere teknologi og bedste tilgængelige teknik (BAT) er, ifølge Skov- og Naturstyrelsens vejledning om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, at betragte som en generel ikke-stedbunden branchenorm. Dette betyder, at særlige følsomme eller for den sags skyld robuste omgivelser ikke har indflydelse på niveauet ved fastlæggelse af BAT. Særligt med begrebet "tilgængelige teknik" menes, at teknikken under afvejning af økonomiske udgifter og fordele skal være mulig at anvende i landbrugssektoren som helhed. Der

ligger her i termen 'tilgængelig' indbygget en afvejning mellem mål og midler, men vel at mærke afvejet på sektorniveau og ikke på bedriftsniveau.

Ansøger oplyser, at poltestalden (stald 1) senest i 2015 vil blive renoveret til mindst 1/3 drænet gulv og 2/3 spalter, så staldtypen opfylder dyreværnsloven. Holstebro Kommune godtager ikke gulvprofilen 1/3 drænet gulv og 2/3 spalter til slagtesvin som værende BAT. Det optimale BAT-niveau pt. er delvist spaltegulv (50-75 % fast gulv), idet over 50 % fast gulv medfører en ammoniakemission på 8 %. Delvist spaltegulv med mindre end 50 % fast gulv medfører en emission på 11 %, mens gulvprofilen 1/3 drænet gulv og 2/3 spaltegulv medfører en emission på 14 %. Miljøklagenævnet har, i afgørelse MKN-130-00552 af 30. september 2009, præciseret, at BAT-niveauet for gulvprofilen til slagtesvin svarer til gældende BAT-byggeblad nr. 106.04-52 fra Dansk Landbrug, hvor delvis spaltegulv med 25-49 % fast gulv er BAT.

Holstebro Kommune stiller vilkår om, at poltestalden (stald 1), senest 1. juli 2015, er renoveret således, at gulvprofilen i stalden er delvis spaltegulv med 25-49 % fast gulv. Såfremt ansøger forud for renoveringen af stalden ikke ønsker denne gulvprofil, skal der indgives ansøgning til Holstebro Kommune om et eventuelt andet staldsystem/gulvprofil, som Kommunen så vil vurdere i henhold til Bedste Tilgængelige Teknik (BAT).

Det er Natur og Miljøs vurdering, at husdyrbruget med delvist spaltegulv i stald 2 (vest og øst), 3, 4, 5 og 6, delspaltegulv med 25-49 % fast gulv i stald 1 samt overdækning af ny gyllebeholder overholder kravet til BAT.

De øvrige eksisterende stalde vil blive vurderet i henhold til BAT, når miljøgodkendelsen efter den 8-årige retsbeskyttelsesperiode skal revurderes.

Overordnet vurderer Natur og Miljø, at en landmand, igennem god landmandspraksis og via uddannelse og dygtiggørelse indenfor landbrugsdriften mm., kan overholde kravet om BAT. Såfremt der på et senere tidspunkt ønskes ændringer i husdyrbrugets indretning og/eller drift, herunder byggeri af nye staldanlæg eller lignende, skal dette vurderes i henhold til BAT.

VENTILATION

Alle stalde er ventilerede ved mekanisk undertryksventilation. Ventilationsanlægget i de fleste stalde styres efter princippet med multi-step. Herved sikres en højere afkasthastighed og opblanding af luften. Alle afkast sidder i/eller tæt på kip. Afkasthøjden er 5,5 meter for stald 1, 2 og 3, for stald 4 og 5 er afkasthøjden 6 meter og 6,5 meter for stald 6.

I forbindelse med ventilationsanlægget i farestald (stald 2) og 2-klimastald (stald 5) er der monteret overbrusningsanlæg. I disse staldafsnit overbruses grisene først ved en vægt på 20 kg på grund af grisenes velfærd, idet en tidligere overbrusning vil have negativ indflydelse på grisenes temperaturregulering og lokalklima. I de øvrige stalde er overbrusningen tids- og temperaturstyret.

Det vurderes, at en høj afkasthastighed og afkasthøjde vil medvirke til, at luften fra svine-staldene vil medføre færre gener for de omboende. Ventilationsafkast fremgår af bilag 1. Der stilles vilkår om, at ventilationssystemet løbende og minimum én gang om året skal efterses, renholdes og eventuelt repareres af ventilationsfirma.

RENGØRING AF STALDANLÆG

Husdyrbruget oplyser, at stalde og tekniske installationer rengøres mindst én gang årligt eller efter behov. I farestald (stald 2, vest og øst) og klimastald (stald 5) rengøres efter hvert hold grise, ca. 8 gange årligt, og det samme vil gøre sig gældende i ny farestald (stald 3). I klimastald (stald 5) desinficeres ligeledes efter hvert hold grise. I øvrige stalde rengøres 2 gange årligt. I alle stalde anvendes iblødsætning inden vask, således at vandforbruget reduceres til et minimum. Som desinficeringsmiddel anvendes der pt. Virkon S.

Idet erfaringen viser, at en god staldhygiejne i form af rene og tørre stalde har en gunstig indflydelse på ammoniaktab, staldlugtmission, støv- og fluegener, stilles der vilkår om, at der opretholdes en god staldhygiejne.

FODER

Foder opbevares i seks siloer á 100 m³ og i én silo á 700 m³.

Ansøger oplyser, at der anvendes fasefodring. Søerne fodres med to blandinger, drægtigheds- og diegivningsfoder, bestående af korn, soja og mineraler. Indholdet af næringsstoffer er tilpasset søernes behov. Smågrise fodres med et koncentrat og korn. Smågrise og polte fodres med forskellige blandinger alt efter alder. Foderblandingerne er optimeret af Svinerådgivning Vest efter de nyeste normer fra Landsudvalget for Svin, og indeholder fytase.

Fosfor er et livsnødvendigt næringsstof for svin. Samtidig udgør fosfor et stigende miljøproblem i vandmiljøet. Fordøjeligheden af fosfor i foderblandinger til svin er ofte lav, hvorved en betydelig mængde fosfor udskilles via gødningen. Fytase er et enzym, som optimerer svins optagelse af fosfor. Ved at tilsætte enzymet fytase til svinenes foder, kan fosfor, der er bundet som fytat i korn og olieholdige frø, blive tilgængeligt for svinene. Ved tilsætning af enzymet fytase er der dermed et mindre behov for at tilsætte uorganisk fosfor til svinenes foder. Alt i alt vil tilsætning af en mindre mængde uorganisk fosfor og udnyttelse af fosforen, der er bundet i fytat, medvirke til, at der udbringes mindre fosfor på markerne og dermed bliver udvaskningen af fosfor fra marken til vandmiljøet forventeligt mindre.

Renere teknologi indenfor svineproduktion er blandt andet som minimum, at kunne opfylde Landsudvalget for Svin's seneste anbefalinger vedrørende anvendelse af fytase. For hjemmeblandet foder anbefales doseringer på 300 FTU, 300 PPU henholdsvis 450 FYT, afhængig af valg af fytaseleverandør.

Ansøger anvender tørfoder baseret på eget korn og indkøbt tilskudsfoder. Der anvendes fytase med en dosering på mindst 300 FTU i den færdige blanding. Foderets fytaseindhold ligger indenfor de vejledende niveauer i BAT-foder (jvf. BREF).

Natur og Miljø vurderer på baggrund af ovenstående, at forhold vedr. foder og optimering heraf pt. opfylder kravet til BAT, men opfordrer til at udviklingen på området med proteinindhold og fytasetilsætning følges og implementeres om muligt. Ovenstående sikres ved vilkår.

FYRINGSANLÆG

Staldene opvarmes med fyringsolie. Stuehuset opvarmes ligeledes med fyringsolie. Der stilles ikke vilkår vedrørende opvarmning af ejendommen.

HÅNTERING OG OPBEVARING AF OLIE, SPILDOLIE OG BRÆNDSTOF

På husdyrbruget har Holstebro Kommune registreret fire olietanke, som fremgår af tabel 5.

Tabel 5. Husdyrbrugets olietanke.

Type	Placering	Fabrikant	Gnr. og tanknr.	Etableret år	Indhold
Beholder 1, overjordisk	I maskinhus på betongulv	Thyholm Olie	Gnr. 51-5023 Tank nr. 1021869	2003	2.500 liter dieselolie
Beholder 2 nedgravet	Nedgravet ved fyrrum	Herning Beholderfabrik	Gnr. 01-000 Tank nr. 292038	1982	2.500 liter fyringsolie
Beholder 3, nedgravet	Nedgravet ud for stuehus	Roug	Gnr. 01-000 Tank nr. 5092901	1995	2.500 liter fyringsolie
Beholder 4, overjordisk	I lade på betongulv	Herning Beholderfabrik	Tank nr. 260016-81	1981	1.200 liter fyringsolie

Olietankenes placering fremgår af beredskabsplanen for husdyrbruget.

Der stilles vilkår om, at opbevaring og håndtering af olie, spildolie og brændstof skal foregå på en måde, således at der ikke opstår risiko for forurening af jord, grundvand eller undergrund. Der stilles desuden vilkår om, at der ved de overjordiske olietanke skal laves tiltag, der minimerer risikoen for påkørsel af olietankene.

Olie og kemikalier

Husdyrbruget anvender ca. 100 liter motorolie om året. Spildolie opbevares i en 200 liters tromle i maskinhuset på betongulv. Oliefiltre afdrømper og opbevares i en spand. Tromle og spand opbevares i tæt kar. Brugt motorolie afhentes af firma, som genbruger olie. Oliefiltre afleveres på erhvervs-genbrugsplads.

Kemikalier, i form af sprøjtemidler i markbruget, indkøbes løbende igennem vækstsæsonen, således at opbevaring på husdyrbruget minimeres mest muligt. Kemikalier afhentes normalt samme dag de skal anvendes. Eventuel lager af kemikalier opbevares i aflåst fryser i maskinhuset. Skulle der ske brud på emballage vil kemikalierne blive opsamlet i fry-

seren, hvorfra det kan suges op og afleveres på erhvervs-genbrugsplads. Der er støbt gulv i maskinhus, hvorfor risikoen for forurening af jord, undergrund, grundvand eller vandmiljø er minimal.

Olie og kemikalier m.v. skal opbevares i egnede beholdere, der er placeret under tag og beskyttet mod vejrlig, på en oplagsplads, med en for vand svært gennemtrængelig belægning, uden afløb. Oplagspladsen skal være indrettet således, at spild af de pågældende stoffer kan holdes indenfor et afgrænset område og uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand og kloak. Området skal kunne rumme indholdet af den største opbevaringsenhed i området. Ovenstående sikres ved vilkår.

Det er Natur og Miljø's vurdering, at kravet om BAT overholdes ud fra de stillede vilkår.

AFFALD OG KEMIKALIER

Affald fra husdyrbruget håndteres i henhold til oplysninger i tabel 6.

Tabel 6. Husdyrbrugets affald og håndtering heraf.

Affaldskode	Type	Mængde, nudrift	Mængde, ansøgt	Opbevaring	Bortskaffelse
ISAG-kode 19.00	Erhvervsaffald (brændbart)	8 tons	8,5 tons	Container mellem gyllebeholdere	Afhentes af O.P. & Søn
ISAG-kode 50.00	Papir og pap				
ISAG-kode 23.00	Ikke forbrændingseget	1,5 tons	1,5 tons	1.500 liter container mellem gyllebeholdere	Erhvervs-genbrugsplads
EAK-kode 20-01-18-00	Medicinrester og kanyler	100 kg	100 kg	Special beholder i besætningsområde	Jysk renovation
EAK-kode 50-00	Lægemiddelaffald	1 kg	1 kg	1 beholder i besætningsområdet	Jysk renovation
EAK-kode 13-02-03-00	Spildolie	200 L	200 L	1 200 liter tromle i maskinhus med støbt gulv uden afløb. Oliefiltre i spand. Tromle og spand opbevares i tæt kar	Afhentes af Dansk Spildolie A/S
02-01-08	Kemikalieaffald*	100 kg	100 kg	Beholdere, det er leveret i, i aflåst fryser i maskinhus med støbt bund uden afløb	Tom emballage (30 kg) bortskaffes efter forskrifter på emballage Erhvervs-genbrugsplads

* I princippet er der ikke kemikalierester, idet rester fra et år anvendes det følgende år. Kun i tilfælde af anvendelsesforbud kan der forekomme kemikalierester.

Holstebro Kommune har udarbejdet et affaldsregulativ for erhvervsaffald. Dette regulativ er gældende for husdyrbruget.

Affald fra produktionen skal opsamles, sorteres og bortskaffes samt registreres i henhold til affaldsbekendtgørelsen og det til enhver tid gældende regulativ for erhvervsaffald i

kommunen. Der stilles vilkår om, at affald, der kan forurene jord, grundvand eller overfladevand, samt olie og kemikalier, skal opbevares i lukkede beholdere på fast underlag uden mulighed for, at eventuelt spild kan løbe til jord, afløb, dræn, vandløb, boreriger eller brønde m.v.

Ønsker man at aflevere enkelte fraktioner til anden bortskaffelsesordning, skal dette ske til godkendte modtagere. Derudover skal man på ejendommen registrere affaldsproduktionen efter gældende regler. Der er stillet vilkår om opbevaring af farligt affald, der skal sikre, at produkterne opbevares miljømæssigt forsvarligt.

Indenfor affaldsområdet, er BAT blandt andet, at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over eventuelle indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Affald skal registreres og håndteres i henhold til gældende lovgivning, og affaldet skal løbende bortskaffes i henhold til ovenstående uden der sker ophobning. Det skal i den forbindelse oplyses, at det kun er tilladt at bortskaffe farligt affald (spildolie, oliefiltere, akkumulatorer m.v.) til godkendt modtager. De godkendte modtagere kan ses på Holstebro Kommunes hjemmeside under 'Natur og Miljø'.

Det er Natur og Miljø's vurdering, at kravet om BAT overholdes ud fra de stillede vilkår.

DØDE DYR

På husdyrbruget opbevares døde smågrise i kølecontainer ved nordgavl af stald nr. 2 (øst) (bilag 1). Større dyr opbevares overdækket i perioden indtil afhentning på plads ved vejen vest for ejendommen (bilag 1). Animalsk affald afhentes hurtigst muligt.

I henhold til gældende regler skal selvdøde og aflivede dyr straks fjernes fra besætningen og opbevares på en skyggefuld afhentningsplads, i tilknytning til den pågældende besætning. Afhentningsstedet skal ligge i en passende afstand fra produktionsbygninger og offentlig vej. Afhentningsstedet skal ligge ved fast tilkørselsvej og være tilgængelig for opsamlingsmateriellet. Dyrene skal placeres på et underlag, så de er hævet i en passende afstand fra jorden, og hvor det er nødvendigt, skal afhentningspladsen sikres mod ådselædende dyr. I tilfælde hvor dyrene er overdækket, skal dette ske med en fast overdækning. Alternativt kan dyrene opbevares på frost eller køl.

Selvdøde og aflivede dyr skal inden for 24 timer tilmeldes afhentning til godkendt destruktionsanstalt. Afhentning af dyr opbevaret i container kan afvente, indtil denne er fuld. Dog skal tilmelding til afhentning ske senest 5 dage efter, at påfyldning af containeren er påbegyndt. Alternativt kan afhentning udsættes indtil containeren er fuld, dog maksimalt 3 uger efter påbegyndt påfyldning, såfremt dyrene opbevares på køl.

Kadaverne skal placeres, så de ikke giver anledning til gener for omgivelserne, og ved øget dødelighed i besætningen skal kadaverne opbevares overdækket i en til formålet egnet container. Det vurderes, at opbevaringen på Nedervej 16 ikke giver anledning til uhygiejniske forhold i perioden indtil afhentning, og der stilles derfor kun vilkår, der sikrer ovenstående.

Døde dyr vil normalt blive afhentet efter et døgn. Fredag-mandag kan der dog gå op til 2,5 døgn.

Der stilles vilkår om, at opbevaringen ikke må give anledning til uhygiejniske forhold, at døde dyr skal bortskaffes til autoriseret destruktionsanstalt og være anmeldt til destruktionsanstalt indenfor 24 timer efter et dyrs død.

SPRØJTEMIDLER OG MEDICIN

Sprøjtemidler, der anvendes i markbruget, indkøbes løbende i vækstsæsonen, og i de mængder, der forventes anvendt. Sædvanligvis leveres/hentes kemikalier samme dag som de skal anvendes. Normalt er der ikke et lager af kemikalier på husdyrbruget. Såfremt der leveres for meget eller der er en rest, bliver kemikalierne opbevaret i original emballage, i aflåst boks i maskinhuset. Skulle der ske brud på emballage, vil midlet blive opsamlet i beholderen. Det er oplyst, at der ikke er afløb i maskinhus, hvor kemikalierne opbevares. På den baggrund vurderes det, at risikoen for forurening af jord, undergrund, grundvand eller vandmiljø er minimal. Placering af kemikalier i maskinhus er angivet på situationsplan (bilag 1).

Medicin opbevares i køleskab i forrummet. Der er ca. til en måneds forbrug.

Kemikalieaffald, herunder sprøjtemidler m.v., skal opbevares i egnede beholdere (tydeligt mærket med indhold) med tætsluttende låg på tæt bund med opkant og uden mulighed for afløb til kloak, jord, afløb, dræn, vandløb, borer eller brønde. Oplagringspladsen skal være under tag og indrettet således, at eventuelt spild kan opsamles i eksempelvis en spildbakke. Ovenstående sikres ved vilkår.

Håndtering

Sprøjten påfyldes med sprøjtemidler i marken under opsyn, således overløb ikke sker. Rengøring af sprøjten foretages i marken eller på vaskeplads. Ansøger har sprøjtecertifikat.

Såfremt sprøjtemidler ønskes påfyldt på husdyrbruget, er der fastsat vilkår til indretningskravet for denne påfyldningsplads. Vilkåret skal sikre, at der ikke sker overflade-, jord- og grundvandsforurening. Påfyldning af marksprøjten kan ske på vaskepladsen eller i marken.

Påfyldning af marksprøjte og rengøring er reguleret efter Bek. nr. 268 af 31. marts 2009 om påfyldning og vask af sprøjter til udbringning af bekæmpelsesmidler.

Spild under påfyldning og rengøring af marksprøjter er en væsentlig punktkildeforurening, som forårsager pesticider i overfladevand samt forurening af grundvand. Forurening fra punktkilder kan med få enkle tiltag minimeres:

Der er generelt lovkrav om, at tapstedet, hvor sprøjten fyldes med vand, skal være forsynet med kontraventil, der sikrer mod tilbagesugning af væske fra sprøjtetanken. Påfyldningen af vand skal være styret med vandur eller lignende, der forhindrer overløb af sprøjtetanken. I forbindelse med påfyldning af sprøjter må der ikke være direkte kontakt mellem vandslange monteret på tapstedet og væsken i sprøjten.

Påfyldning af bekæmpelsesmidler i marksprøjter skal ske på en vaskeplads med opsamling af vaskevand, eller på det markareal, der skal behandles. Påfyldning i marken må ikke ske mindre end 300 meter fra vandforsyning til drikkevandsformål, eller mindre end 50 meter fra henholdsvis overfladevande, drænsystemers rense- og samlebrønde eller § 3-beskyttet natur.

Vask skal ske på vaskeplads, eller det markareal, der er blevet behandlet. Vaskevand fra en vaskeplads skal opsamles i gyllebeholder eller anden beholder, og udbringes i henhold til bestemmelserne i husdyrbekendtgørelsen. Vaskepladser må ikke etableres nærmere end 50 meter fra henholdsvis overfladevande, § 3-beskyttet natur eller almen vandforsyning. Afstandskravet til ikke almen vandforsyning (herunder markvandingsboringer) er 25 meter.

Nedbør kan afvaske plantebeskyttelsesmidler, der er afsat på ydersiden af sprøjte og traktor. En uvasket sprøjte eller traktor, som er anvendt til udbringning af plantebeskyttelsesmidler, skal derfor placeres på det behandlede areal, vaskeplads med opsamling til gyllebeholder eller anden beholder, eller under tag, så der ikke sker utilsigtet afstrømning af vand med indhold af plantebeskyttelsesmidler til vandmiljø, jord m.v.

Det er Natur og Miljø's vurdering, at kravet om BAT overholdes ud fra de stillede vilkår og forudsat, at ovennævnte bekendtgørelse overholdes.

Gødningsproduktion og håndtering

OPBEVARING AF FLYDENDE HUSDYRGØDNING

Af de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet samt beregninger af produceret mængde gylle, ud fra normproduktionen for de forskellige dyretyper og staldsystemer, samt tilledning af spildevand, bliver der efter udvidelsen opsamlet 5.435 m³ gylle + 800 m³ opsamlet vand fra befæstede arealer og vaskevand = 6.235 m³. Mængde pr. måned 520 m³.

I nedenstående tabel 7 angives opbevaringsanlæg og opbevaringskapacitet til gylle på husdyrbruget:

Den totale opbevaringskapacitet på husdyrbruget er således i alt 6.065 m³, og husdyrbruget råder dermed over en opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning svarende til 11,7 måneders produktion. Holstebro Kommune vurderer på baggrund af ovenstående

oplysninger, at opbevaringskapaciteten er tilstrækkelig efter § 6 i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Tabel 7. Opbevaringsanlæg for gylle samt opbevaringskapacitet.

Opbevaringsanlæg	Byggeår	10 års beholderkontrol	Før ændring	Efter ændring
			Kapacitet [m ³]	Kapacitet [m ³]
Gyllekanaler	-		450	500
Gyllebeholder nr. 1	1989	2009	945	945
Gyllebeholder nr. 2	1995	2005	1.750	1.750
Gyllebeholder nr. 3	2008	---	---	2.550
Gyllebeholder nr. 4	1982	2008	320	320
Fortank skal sløjfes				
Samlet opbevaringskapacitet			3.465	6.065

Gyllebeholder nr. 3 er opført i 2008 inden nærværende miljøgodkendelse er meddelt. Ansøger har i 2007 søgt om forhåndstilladelse til opførelse af gyllebeholder, idet ansøgers hidtidige gylleopbevaringsaftale ikke har kunnet forlænges og derfor vil der opstå problemer med opbevaringskapaciteten i løbet af efterår/vinter 2007/2008. Holstebro Kommune har vurderet lokalisering forhold til afstandskrav og miljøforhold, og har i den konkrete sag rent undtagelsesvist meddelt byggetilladelse med vilkår om, at gyllebeholderen skal fjernes såfremt der ikke meddeles miljøgodkendelse (nærværende miljøgodkendelse) og at dyreholdet ikke må udvides.

I byggefeltet for ny farestald ligger der en forbeholder, denne vil blive sløjfet forud for opførelse af farestald.

Den nye gyllebeholder er forsynet med teltoverdækning, mens de tre eksisterende gyllebeholdere har naturligt flydelag. Der stilles vilkår om, at gyllebeholder nr. 3 til stadighed skal være overdækket.

BAT i forhold til gødningsopbevaring er blandt andet følgende tiltag:

- at anlæg til opbevaring af gødning mindst én gang om året tømmes for inspektion for revner/utætheder mv. og vedligeholdelse,
- at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet på husdyrbruget,
- overdækning af gyllebeholderen eller at naturligt flydelag vedligeholdes.

Det vurderes, at der med de stillede vilkår leves op til BAT.

PÅFYLDNINGSPLADS FOR GYLLEVOGNE

Idet der kun benyttes gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb, er det ikke fundet nødvendigt at kræve, at påfyldning af gyllevogne og lignende foregår på en plads med afløb til en opsamlingsbeholder. Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der opstår spild,

ved påfyldning af gyllevogne, kan tilsynsmyndigheden kræve, at påfyldning og lignende skal ske på en plads med afløb til en opsamlingsbeholder.

Erfaringer viser, at gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb ikke medfører spild af husdyrgødning ved påfyldning af gyllevognen. Såfremt påfyldning sker med en, på gyllebeholderen, fastmonteret pumpe, skal der forinden etableres en påfyldningsplads med afløb til opsamlingsbeholder. Der stilles vilkår herom.

OPBEVARING AF DYBSTRØELSE OG FAST GØDNING

Idet der ikke opbevares dybstrøelse og fast gødning på husdyrbruget, er der ikke stillet vilkår til dette.

Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

AMMONIAK

Den samlede ammoniakfordampning fra anlægget forventes at være på 3.502 kg N/år, hvilket er en meremission på 352 kg N/år i forhold til nudrift, efter 15 % ammoniakreduktion. Ammoniakbidrag fra anlægget fremgår af tabel 8.

Tabel 8. Husdyrbrugets ammoniakemission.

Beskrivelse	N-emission [kg N/år]
Emission fra stalde omfattet af kravet om 15 % reduktion, men eksisterende uændret produktion (Staldafsnit for eksisterende produktion)	2.689
Emission fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakkrav (staldafsnit hvor udvidelse foregår)	422
Emission fra stalde m.v., der ikke er omfattet af det generelle krav	0
Ammoniaktab fra lagre af flydende gylle	391
Ammoniaktab fra lagre af fast gødning	0
Samlet emission efter udvidelse og minimum 15 % reduktion	3.502
Meremission	352

Det generelle krav om ammoniakreduktion – 15 %

Kravet om 15 % ammoniakreduktion gælder for stalde, hvor der sker etablering, udvidelse eller ændring. Den eksisterende produktion er ikke omfattet af 15 % reduktionskravet. Det generelle krav er i 2007 fastsat til 15 %. Reduktionskravet stilles i forhold til "bedste" stald- og lagersystem med udgangspunkt i normtal 2005/06. Kravet om 15 % reduktion i forhold til referencestaldsystemet opnås ved, at den nye gyllebeholder overdækkes med teltdug og at de eksisterende 5 ud af 6 stalde er indrettet med delvis spaltegulv.

Det vurderes på baggrund af ovenstående, at krav om 15 % ammoniakreduktion er overholdt.

I kapitlet 'Natura 2000-områder, bilag IV-arter og beskyttet natur' beskrives og vurderes husdyrbrugets ammoniakpåvirkning af relevante naturområder, herunder § 3-natur.

LUGT

Der udledes lugt fra stalde, gyllebeholdere m.v. De primære kilder til lugt fra dyrehold er staldventilationsluft samt håndtering og opbevaring af husdyrgødning. Mange forhold kan influere på lugtemissionen fra stalde. Ud over arten, antallet og størrelsen af dyreholdet, er det for eksempel staldindretning, ventilationssystem, strøelse, gødningshåndtering, fodring, drikkevandssystem samt hygiejne i stalden.

Reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen har blandt andet til formål at begrænse lugtgener. Normalt vil der ikke forekomme påtaleværdige lugtgener fra aktiviteter vedrørende gødningshåndtering og -opbevaring, når reglerne i denne bekendtgørelse efterleves.

Lugt fra ventilation af stalde udgør et særligt problem, som der ikke fuldt ud tages højde for, ved bekendtgørelsens fastsættelse af minimumskrav til afstande mellem stald og naboejendomme.

Lugtemissionen fra husdyrbruget skal vurderes ud fra to modeller, der omtales FMK-modellen og Ny Lugtvejledning.

Staldlugtemission beregnes blandt andet på grundlag af "Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde" udarbejdet af MLK Fyn, maj 2002. Staldlugtemission beregnes ved et produktionstidspunkt i sommertiden med maksimalt antal dyr på husdyrbruget, det vil sige under forhold, der resulterer i maksimal lugtafgivelse.

Beregning af geneafstande efter FMK vejledningen og 'Ny Lugtvejledning'

I tabel 9 fremgår geneafstand for lugt. Værdierne er beregnet ud fra den beregningsmetode, der giver det værste scenario i de to modeller.

Tabel 9. Beregnet geneafstand for lugt.

Områdetype	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Geneafstand nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt
Byzone	466 m (ny model)	---	---	---	Ja, ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand
Samlet bebyggelse	274 m (ny model)	---	---	---	Ja, ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand
Enkelt bolig (ikke landbrugspligt)	147 m (ny model)	---	---	---	Ja, ingen nabobeboelse indenfor 1,2 gange geneafstand.

Gødningshåndtering

Ansøger oplyser, at udslusning af gylle foretages 1-2 gange ugentligt, og at pumpning af gylle fra stalde til gyllebeholdere normalt ikke vil være forbundet med gener for omboende. Lugtgener i forbindelse med udbringning af gylle søges minimeret mest muligt, ved nedfældning af gyllen på marker, hvor det er muligt samt under hensyntagen til mærkedage og vejrforhold.

Grundet den korte afstand til naboer på Nørgårdsvej 2, Nørgårdsvej 3, Nørgårdsvej 4, Nørgårdsvej 6, Nedervej 5, Nedervej 9 og Nedervej 14 (alle de nævnte ejendomme ligger inden for 300 meter fra husdyrbruget), er der stillet skærpede vilkår til håndtering, herunder omrøring og udkørsel af husdyrgødning.

Den nye gyllebeholder overdækkes med teldug. Til sikring af, at der ikke sker en uacceptabel lugtmission fra den nye gyllebeholder, stilles der vilkår om, at såfremt overdækningen ikke er helt tæt på grund af skader, skal overdækningen straks repareres.

Samlet vurdering for lugt

Beregningerne viser, at genekriterierne i forhold til byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig er overholdt efter beregningsmodellerne. Hvorvidt en lugtpåvirkning opleves som generende, afhænger af modtagerens tolerancetærskel samt af lugtpåvirkningens intensitet og varighed. På baggrund heraf vurderes det, at husdyrbruget ikke vil give anledning til væsentlige gener hos omboende.

Lugt fra opbevaringslagre er ikke medtaget i ovenstående lugtberegninger. Det vurderes dog, at gyllebeholderne på husdyrbruget er dækket ind under de generelle afstandsregler og set i forhold til placeringen af beholdere på husdyrbruget i forhold til omboende, vil der ikke blive stillet skærpede vilkår til gyllebeholdere eller udbringningspraksis. For den nye gyllebeholder stilles krav om tæt overdækning.

Det er BAT at håndtere udbringningen af husdyrgødning således, at lugtgener mindskes på steder, hvor det er sandsynligt, at naboer kan berøres. Dette gøres bedst ved at transportere og udbringe husdyrgødning i løbet af dagen, når der er mindre sandsynlighed for, at folk er hjemme samt at undgå weekender og helligdage, hvilket der er stillet vilkår om. Herudover skal der tages hensyn til blandt andet vindretning i forhold til omboende.

Der stilles vilkår om, at såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at der forekommer lugtgener, der er væsentligt større end der kan forventes, ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om lugtmålinger og om, at der skal indgives og gennemføres projekter for afhjælpende foranstaltninger.

Konsekvensradius

Lugtkonsekvensradius er beregnet til 585 meter. Naboer inden for konsekvensradius indgår som høringsberettigede.

TRANSPORT

Husdyrbruget ligger tæt på offentlig vej med indkørsel, som kun benyttes til husdyrbruget. Transport til og fra husdyrbruget foregår ad nærmeste offentlige vej. Fra husdyrbrugets privatvej til udkørsel på offentlig vej er der ikke beboelser beliggende i umiddelbar nærhed. Den daglige transport foregår, med enkelte undtagelser, i dagtimerne i tidsrummet 08.00-16.00. Transporttype og antal årlige transporter fremgår af tabel 10.

Til udbringning af gylle med traktor og vogn anvendes ligeledes nærmeste offentlige veje. Transportruterne for gyllevogne fremgår af bilag 5. Ingen af udbringningsarealerne ligger længere end 10 kilometer fra husdyrbruget, hvorfor der ikke er krav om, at transport af husdyrgødning skal foregå i en lastvogn.

Nogle af gylletransporterne kører ad omfartsvejen omkring Ulfborg (bilag 5). Der stilles vilkår om, at gylletransporter, så vidt det er muligt, ikke må ske gennem bymæssig bebyggelse.

Husdyrbruget har tidligere disponeret over en decentral lejetank for at råde over tilstrækkelig opbevaringskapacitet for husdyrgødning. Ved at opføre en gyllebeholder på husdyrbruget (gyllebeholder nr. 3) reduceres den ekstra transport med husdyrgødning, idet gødningen kan udbringes direkte fra gyllebeholder til udbringningsarealer.

Tabel 10. Oversigt over transporttype og antal årlige transporter.

Type	Antal transporter pr. år		Ændring %
	før udvidelse	efter udvidelse	
Svin til/fra husdyrbruget	100	110	+10
Indkøbte foderstoffer	50	50	0
Eget korn med traktor	100	100	0
Halm	5	5	0
Husdyrgødning, traktor	290	320	+10
Husdyrgødning, tankvogn	0	0	0
Handelsgødning	10	10	0
Dieselolie	35	35	0
Motorolie	1	1	0
Andre (erhvervsaffald)	2	2	0
Antal transporter i alt	593	633	+7

Transporter med henholdsvis dyr og husdyrgødning vil stige med 10 %, svarende til en samlet stigning på 7 %, når der medregnes samtlige transporter til/fra husdyrbruget. Udvidelsen i dyreenheder er på 14 %, og dermed øges antallet af transporter ikke tilsvarende. Antallet af transporter vurderes i øvrigt ikke at ligge over, hvad man kan forvente.

Nogle af arbejdskørslerne vil passere tæt forbi beboelser i det åbne land og ad omfartsvejen i Ulfborg. Transporterne med gylle er fortrinsvist forekommende forår og efterår og så vidt muligt inden for normal arbejdstid. Det vurderes, at transporterne ikke har karakter

over, hvad der er normalt forekommende for traktorer og lastvogne, og at støjen ikke vil give anledning til væsentlige gener for omboende, når transporten foregår inden for normal arbejdstid.

Ved hensynsfuld kørsel til og fra husdyrbruget, kan støjen herfra minimeres. For at mindske gener skal transport primært foregå indenfor normal arbejdstid, hvilket også fremgår af ansøgningen. Sæsonbetonet arbejde kan dog forekomme udenfor disse tidspunkter, men skal søges begrænset.

BAT i forbindelse med transport er blandt andet:

- at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel,
- at transport primært foregår indenfor normal arbejdstid.

Det vurderes, at transport til og fra husdyrbruget kan foregå uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende. Der fastsættes et vilkår om, i hvilket tidsrum transport til og fra husdyrbruget må finde sted.

Såfremt de generelle krav fastsat i husdyrgødningsbekendtgørelsen overholdes, vurderer Holstebro Kommune, at transport af husdyrgødning til udbringningsarealerne kan foregå uden væsentlige gener for omgivelserne.

STØJ

Støj i forbindelse med transporter med gylle er beskrevet ovenstående under afsnittet 'Transport'.

Ventilationsanlæg

Ventilationsanlægget kører i døgndrift. Anlægget er i de fleste staldafsnit med multi-step styring, hvilket forventeligt medfører mindre støj end ved traditionelle ventilationssystemer uden multi-step. Yderligere kører ventilationsanlægget mindre i aften- og nattetimerne, da temperaturen her er lavere.

Foderkværn

Foderkværnen er placeret i laden. Kværnen er periodisk i drift fra ca. kl. 07-17. Foderkværnen er placeret midt i laden, og ansøger oplyser, at kværnen ikke kan høres uden for husdyrbruget.

På husdyrbruget opbevares korn i gastætte siloer og kornet skal derfor ikke tørres i korn-tørringsanlæg.

Kompressor

Der er kompressoranlæg i maskinhuset. Kompressoren anvendes i dagtimerne et par gange ugentlig. Brugen af kompressor i maskinhuset, som beskrevet, vurderes ikke at medføre gener for omboende.

Foderlevering

Der vil forekomme støj fra husdyrbruget i forbindelse med foderlevering. Der leveres ikke foder om natten. Der leveres foder ca. én gang ugentlig i tidsrummet kl. 07-17. Desuden vil der være støj ved ind- og udlevering af dyr, hvilket sker hver uge i tidsrummet kl. 07-17.

Samlet vurdering af støj

Håndtering af foder, fodring, transport, støj fra dyrene samt ventilationsanlæg er sædvanligvis de væsentligste støjkilder fra husdyrbrug. I forbindelse med den ansøgte udvidelse laves der ikke støjdæmpende tiltag. Det vurderes, at støj fra husdyrbruget ikke er, eller forventes at blive, et problem for de omboende. Der er ikke foretaget støjberegninger i forbindelse med udarbejdelsen af miljøgodkendelsen.

Der findes ingen generelle regler for det maksimale støjniveau fra husdyrbrug i landzone. Miljøstyrelsen har angivet en række vejledende støjgrænser for virksomheder i det åbne land. Idet der ikke er foretaget støjberegninger, i forbindelse med udarbejdelse af miljøgodkendelsen, og det faktuelle støjniveau derfor ikke kendes, er det ikke muligt at sammenholde med de vejledende støjgrænser. For at imødekomme eventuelle støjgener for de omboende fastsættes derfor vilkår om, at de vejledende støjgrænser skal overholdes. Såfremt der skulle opstå gener for de omboende, eller såfremt Holstebro Kommune finder det nødvendigt, kan der kræves udført støjmålinger/beregninger efter nærmere definerede anvisninger, så det kan godtgøres, at støjgrænserne overholdes.

For de beskrevne støjkilder vurderes det, at kravet om BAT er opfyldt, ved almindelig anvendelse af de pågældende maskiner m.m. og via de stillede vilkår.

Såfremt der ændres ved eksisterende stalde eller anlæg, der kan medføre ændring i støjniveauet for de omboende, skal ændringen vurderes i henhold til principperne for BAT.

STØV

Der kan især i tørre perioder forekomme støv fra husdyrbruget ved færdsel med køretøjer. Der henvises til god landmandspraksis, det vil sige at for at begrænse støvgener skal al transport til og fra bedriften foregå ved hensynsfuld kørsel samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Der forventes ikke støvgener fra staldene for omboende. Fra foder- og blandeanlæg kan der forekomme støv. Der er ikke foretaget støvbegrænsende tiltag. Afstand til nabobeboelse og læbeplantninger rundt om husdyrbruget bevirker, at der ikke vil forekomme gener uden for husdyrbrugets eget areal.

Generelt forventes der ikke støvgener på eller omkring husdyrbruget. Der stilles vilkår til sikring af omboende mod støvgener.

LYS

Belysning i de fleste staldafsnit anvendes kun inden for almindelig arbejdstid. I enkelte staldafsnit, eksempelvis løbeafdelingen, kan der i perioder være behov for anvendelse af belysning i aftentimerne.

Udendørs lys er placeret på sydvendte facader af stald nr. 4 og 6 samt servicebygning, der alle har funktion som arbejdslys og belysning af gårdspladsen.

Det vurderes, at lys ikke vil give anledning til væsentlige gener for omboende, da der er bevoksninger af træer samt bygninger, der skærmer for lyset. Der stilles derfor ingen vilkår omkring anvendelsen af belysning.

SPILDEVAND

Spildevand, herunder husholdnings- og processpildevand m.v. fra husdyrbruget, håndteres som angivet i nedenstående skema. Afløbsforhold er angivet på situationsplan (bilag 1).

Tabel 11. Oversigt over spildevandstype og håndtering.

Spildevandstype	Håndtering
Tagvand	Ledes til nærliggende grøft
Overfladevand	Afledes til omgivelser + enkelt rist i gårdsplads ledes til grøft
Vaskevand fra stalde	Ledes til gyllebeholder
Vand fra vaskeplads	Vaskeplads er ikke etableret. Når den etableres, skal vandet herfra ledes til opsamlingsbeholder/gyllesystem
Husspildevand	Nedsivningsanlæg, godkendt i 1995

Forhold omkring ejendommens husspildevand reguleres ikke i denne godkendelse. I forbindelse med revision af kommunens spildevandsplan kan ejendommen eventuelt blive pålagt at forbedre spildevandsforholdene på husdyrbruget.

Vaskeplads

Vask af maskiner, redskaber m.m., hvor der kan forekomme gødningsrester og sprøjtemidler, skal, for at sikre at der ikke sker forurening af for eksempel jord og grundvand, foregå på et støbt, tæt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder eller gyllesystemet.

Der stilles vilkår om, at vaskepladsen skal anvendes som vaskeplads for sprøjte, maskiner og til påfyldning af sprøjtemidler, såfremt dette sker ved ejendommen. Vaskepladsen skal udføres efter landbrugets byggeblad nr. 103.11-03 (eventuelt uden olieudskiller). Desuden stilles der vilkår om, at sandfanget tømmes ved behov minimum hvert andet år. Sandet skal afleveres til godkendt affaldsmodtager efter gældende retningslinier.

Overfladevand

Der er tagrender på alle bygninger, bortset fra poltestalden og den ene side af maskinhuset. Vandet fra tagrender afledes til grøft, der på strækningen umiddelbart efter ejendommen er rørlagt i et 200 mm rør, der udmunder i en afvandingsgrøft. Røjkær Grøft munder ud i Nissum Fjord. Holstebro Kommune vurderer, at tagvandet skal nedsives i faskiner. Såfremt det ikke er muligt, skal husdyrbruget ansøge Holstebro Kommune om en udledningstilladelse. Dette er sikret ved vilkår.

Overfladevand fra udenoms arealer afledes primært ved overfladenedsivning og til grøft. Der må derfor ikke ske oplag af gødningsstoffer, bekæmpelsesmidler, foderstoffer, foderrester m.v. på befæstede arealer, hvor der eventuelt med regnvand kan tilføres rørledning/markdræn, samlebrønde og riste m.v. udløb i grøfter og vandløb, jvf. miljøbeskyttelsesloven. Der stilles vilkår til sikring af dette.

SKADEDYR

Rotter

Husdyrbruget forebygger forekomsten af rotter ved, at der løbende udlægges gift i rottekasser, der er placeret omkring bygningerne. Opmærksomheden er løbende rettet mod tegn på aktivitet fra rotter i og omkring bygningerne. Ved konstateret forekomst af rotter iværksættes en mere målrettet indsats mod skadedyrene. Rottekasserne tilses løbende. Normalt forekommer der ikke rotter på husdyrbruget.

Det vurderes, at ovenstående fremgangsmåde til bekæmpelse af skadedyr med rimelighed kan forventes, at sikre mod rotteplage ved og i området omkring husdyrbruget. Der stilles vilkår om foderoplag.

Fluer

Såfremt der i perioder forekommer fluegener iværksættes bekæmpelse, dels med kemisk bekæmpelse, dels med udsætning af rovfluer. Herudover rengøres staldene efter hvert hold grise.

Der stilles vilkår om, at der skal foretages en effektiv fluebekæmpelse på husdyrbruget i overensstemmelse med de af Statens Skadedyrslaboratorium senest fastsatte retningslinier, såfremt der opstår flueproblemer. Fluegener skal forebygges ved at holde en god hygiejne i staldene og omkring foderopbevaring. Hvis Holstebro Kommune finder det nødvendigt, kan det forlanges, at der føres journal over fluebekæmpelsen/skadedyrsbekæmpelsen på husdyrbruget.

DRIFTSFORSTYRELSE ELLER UHELD

Overpumpning af gylle

Ansøger har oplyst, at der ikke er etableret pumper på gyllebeholdere. På forbeholder er der pumpe til gyllebeholdere, men der er ikke automatik, trådløs fjernbetjening eller lignende, som ved en fejl kan igangsætte pumpen. Den største risiko i forbindelse med overpumpning af gylle fra forbeholder til gyllebeholdere er, at pumpningen fortsættes efter gyl-

lebeholderen er fuld og der derved sker udslip af gylle. Ansøger oplyser, at der ikke er konstant opsyn under overpumpning af gylle til gyllebeholdere. Ansøger mener, at det er tilstrækkeligt at sikre sig, at der er plads i gyllebeholder forud for overpumpning og at der maksimalt går 15 minutter imellem hvert tilsyn under overpumpningen. Ansøger har efterfølgende påmonteret en timer, så der maksimalt kan pumpes i 5 minutter ad gangen.

Holstebro Kommune vurderer, at en væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Der stilles vilkår om, at pumpen, der pumper gylle fra forbeholder til gyllebeholdere, skal være forsynet med en afbryder, som sikrer, at pumpen ikke kan sættes i gang utilsigtet. Herudover stilles vilkår om, at overpumpning altid skal ske under opsyn. Eldrevne pumper skal, når de ikke anvendes, og ikke er under opsyn, afbrydes ved hovedtavlen. Afbryderen skal aflåses eller opbevares under aflåste forhold.

Det vurderes, at ovenstående tiltag er med til at sikre, at der ikke pumpes meget store mængder gylle ud af beholderen ved et uheld, og at risikoen for udslip af store mængder gylle, ud af beholderne, dermed minimeres.

Gylleuheld

En væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Såfremt en gyllebeholder eller pumpeledning springer læk vil gyllen, på grund af terrænets fald, løbe mod nærliggende grøft, jvf. bilag 6. Der er et system af grøfter omkring husdyrbruget, der afvander til Felsted Kog i Nissum Fjord, der er et Natura 2000-område. Tre af husdyrbrugets gyllebeholdere ligger tæt på grøften, i en afstand af henholdsvis 14, 15 og 20 meter. Terrænet fra gyllebeholderne falder med op til 7 % mod grøften. Ansøger oplyser, at såfremt der skulle ske udslip af gylle, vil der foretages opdæmning af gyllen med jord, halm-baller eller lignende, afhængig af størrelsen af gylleudslippet. Skulle der forekomme udstrømning af gylle til bækken, kan det videre fremløb stoppes på det sted, hvor bækken er rørlagt. Grøften er rørført nordøst for gyllebeholder nr. 2. På husdyrbruget findes en ren-degraver, som kan anvendes til opdæmning af jordvold eller ved at skubbe jord ned i grøften foran det rørlagte forløb.

Holstebro Kommune har vurderet, at der til sikring af vandmiljøet skal etableres en jordbarriere omkring gyllebeholder nr. 1, 2 og 4, i en højde af 0,50 meter over terræn, i en afstand af minimum 3 meter fra gyllebeholderne i det område, der er skitseret på bilag 6. En sådan afværgeforanstaltning vil have en tilbageholdelseskapacitet på indtil 120 m³, hvorved konsekvenserne ved et mindre gylleuheld vil kunne afværges, inden gyllen når grøft, dræn, vådområder eller lignende.

Der stilles vilkår til sikring af ovenstående, og til sikring af, at pumpen ikke sættes i gang utilsigtet.

Brand

Sektionering af staldene kan reducere omfanget af skader ved brand. Der er opstillet 7 brandslukkere på husdyrbruget, én i hver stald og én i maskinhus.

Beredskabsplan:

Der er Holstebro Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan er til stor hjælp for landmanden, såfremt der skulle ske et uheld, både med hensyn til mindre hændelser, som eksempelvis oliespild, og større hændelser som for eksempel gylleudslip, brand og lignende.

Beredskabsplanen giver landmanden en mulighed for at gennemgå sin bedrift, og foretage en risikovurdering af, hvorvidt der skal ændres på indretning og drift således, at risikoen for forurening i forbindelse med uheld minimeres. I forbindelse med udarbejdelse af miljøgodkendelse er beredskabsplan udarbejdet af ansøger og indsendt til kommunen.

BAT er blandt andet:

- at husdyrbruget har en beredskabsplan, der skal benyttes i tilfælde af uheld eller lignende på husdyrbruget.
- at alle, der arbejder på husdyrbruget er bekendt med beredskabsplanens indhold og véd, hvor den kan findes.
- at beredskabsplanen hænges op synligt flere steder på husdyrbruget.
- at beredskabsplanen løbende holdes ajour i forhold til husdyrbrugets drift.

Der stilles vilkår til sikring af ovenstående. Beredskabsplanen er indsendt og vil efterfølgende blive vurderet af Holstebro Kommune. Beredskabsplanen er ikke færdig før den er skriftligt accepteret af Holstebro Kommune.

BAT – bedste tilgængelige teknik

Strategien i husdyrloven bygger på forureningsbegrænsningsprincippet, der er beskrevet i lovens § 1. Lovens strategi prioriterer forebyggelse højest. Forurening skal først og fremmest forebygges ved anvendelse af renere teknologi, herunder mindre forurenende råvarer, processer og anlæg. Den forurening, der ikke kan forebygges, skal begrænses mest muligt ved anvendelse af bedst mulige renseteknologi.

Ved godkendelse af husdyrbrug efter loven, skal husdyrbruget og godkendelsesmyndigheden, i forbindelse med godkendelsen, foretage en vurdering af virksomhedens teknologi i forhold til det, som beskrives som "Bedste Tilgængelige Teknik".

Husdyrbruget benytter sig til stadighed af professionel landbrugsrådgivning, og driften af husdyrbruget bliver derfor tilrettelagt efter den nyeste viden indenfor området.

MILJØ- OG RESSOURCESTYRING

Ressourceforbruget vurderes for at sikre, at bedriften udvikler sig i takt med de stigende krav til ressourcebevidsthed og miljøforhold. Miljø- og ressourcestyring bygger på en helhedsvurdering ud fra et princip om, at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen. Sagt med andre ord drejer det sig om, at minimere forbruget af energi, næringsstof-

fer, vand, pesticider o.s.v., således at tab til omgivelser bliver minimeret under hensyntagen til produktionens lønsomhed.

Renere teknologi sigter blandt andet mod at minimere forbruget af energi, vand og andre råvarer per produceret enhed, at udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige stoffer samt at gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet.

Renere teknologi er samtidig det bærende element i husdyrloven og i miljøbeskyttelsesloven. Loven pålægger alle et ansvar, og som landmand kan man selv indføre renere teknologi og påvirke andre til at indføre renere teknologi, blandt andet ved at stille krav når der købes ind.

Forbruget af råstoffer til husdyrproduktionen består primært af foder, vand, el og olie. Husdyrbrugets ressourceanvendelse før og efter udvidelsen fremgår af tabel 12.

Tabel 12. Husdyrbrugets ressourceanvendelse.

Type	Forbrug før udvidelse	Forbrug efter udvidelsen	Ændring %
El (kWh)	180.000	185.000	+ 3
Drikkevand (m ³)	5.150	6.100	+ 18
Vaskevand (m ³)	350	400	+ 14
Olie, opvarmning (liter)	30.000	31.000	+ 3
Dieselolie (liter)	17.000	17.000	0
Motorolie (liter)	100	100	0
Foderkorn, købt (ton)	350+1000 egen avl	520+1000 egen avl	+ 30
Foder, tilskud, købt (ton)	300	340	+ 13
Halm (ton)	10	10	0
Handelsgødning-N	11.345	10.500	- 7
Handelsgødning-P	0	0	0

Idet der produceres flere grise efter udvidelsen er der et større forbrug af vand til drikkevand og vaskevand. Foderanlægget og foderkværnen skal køre i flere timer, hvorfor der bliver et højere strømforbrug. Udvidelsen medfører en højere energieffektivitet, idet udvidelsen i alle staldafsnit, bortset fra i farestalden, sker ved udnyttelse af den nuværende ventilations- og varmekapacitet i staldene. Udvidelsen bevirker, at forbruget af handelsgødning-N falder. Samlet set anvendes langt den overvejende del af ressourceforbruget på husdyrbruget i forbindelse med håndtering af foder og klimaet i staldene.

Ansøger har oplyst, at hele husdyrbruget for 2-3 år siden blev gennemgået af en energikonsulent, og der blev i den forbindelse fundet enkelte besparelser, således at energiforbruget efterfølgende er blevet reduceret med 2-3 %.

Generelt skal husdyrbruget registrere forbrug af el, vand og andre ressourcer og således være opmærksom på muligheden for besparelse. Der vil blive stillet vilkår om løbende registrering af ressourceforbruget, jvf. driftsjournal (bilag 17) med henblik på, at der til sta-

dighed er fokus på at reducere forbruget. Endvidere stilles vilkår om, at drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes således, at spild undgås i videst muligt omfang.

For at sikre, at husdyrbruget løbende holdes ajour med hensyn til energirigtige teknologier, stilles der vilkår om, at husdyrbruget minimum hvert femte år gennemgås af en energifaglig person, med det sigte at sikre, at lønsomme ressourcebesparende teknologier løbende indføres på husdyrbruget. Den første gennemgang, inklusiv rapport, skal foreligge senest 6 måneder efter at miljøgodkendelsen er meddelt, og skal omfatte hele anlægget. Der stilles vilkår om, at 5-års lønsomme teknologier skal indføres, med mindre der er forhold, der taler for, at investeringen med fordel udsættes til senere, eller såfremt det på anden måde ikke er proportionalt at indføre tiltagene.

RENERE TEKNOLOGI

På husdyrbruget er der gennemført en række renere teknologitiltag:

- EI:**
 - Multi-step ventilationssystem i de fleste stalde, der bruger mindre strøm end traditionel mekanisk ventilation.
 - Regelmæssig vask og eftersyn af ventilationssystemet.
- Ammoniak:
Energi**
 - Overdækning (teltdug) af ny gyllebeholder (gyllebeholder 3).
 - Der er etableret fodersiloer tæt på staldanlæg for at minimere den interne transport af foder.
- Management**
 - Der arbejdes efter principperne for godt landmandskab
 - gødningsregnskab udarbejdes for at styre/optimere mængden af gødning til udbringning.
 - Gylle spredes fortrinsvis indenfor normal arbejdstid for at minimere lugtgener for naboer.
 - Der udarbejdes beredskabsplan for husdyrbruget til brug i forbindelse med eventuelle uheld eller driftsforstyrrelser på husdyrbruget.
 - Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse.
 - Medarbejdere orienteres om, at husdyrbruget er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.
 - Rengøring på og omkring husdyrbruget foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
 - Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder optimal udnyttelse af næringsstoffer.

Det er Natur og Miljø's opfattelse, at man igennem godt landmandskab, og overholdelse af husdyrgødningsbekendtgørelsen m.m., overholder kravet om BAT. I husdyrgødningsbekendtgørelsen er der fastsat en lang række krav til anlæg, indretning og drift af husdyrbrug, som gælder for alle husdyrbrug. En lang række af disse anlæg og indretninger bygger på anvendelse af renere teknologi eller den bedst tilgængelige teknologi (BAT).

I godkendelsen stilles der desuden vilkår om, at husdyrbrugets ventilationsanlæg løbende og minimum én gang om året skal gennemgås af teknikere med henblik på at sikre, at anlægget kører energimæssigt optimalt. Servicen skal noteres i driftsjournal og kontrolrapport skal være tilgængelig for tilsynsmyndigheden.

For at forbedre den generelle miljømæssige drift er BAT blandt andet følgende:

- at husdyrbruget gennemgås med henblik på besparelse på el-forbrug og andre energikilder, eventuelt sammen med husdyrbrugets energiselskab/konsulent,
- at der føres regnskab over forbrug af vand, energi, foder samt handelsgødning,
- at vandingssystemet vedligeholdes, således at vandspild undgås,
- at der anvendes energibesparende belysning,
- at opdage og reparere eventuelle lækager hurtigst muligt,
- at anlæg og maskiner til stadighed renholdes og vedligeholdes, således at de fungerer optimalt.

Varetagelse af hensyn til landskab

De visuelle ændringer, der foretages på husdyrbruget, består i opførelsen af en tilbygning til den eksisterende farestald og ny gyllebeholder. Tilbygningen opføres i røde mursten med gråt eternittag, som i materialer og farver er afstemt efter de eksisterende bygninger på husdyrbruget. Tilbygningen (stald 3) til farestalden (stald 2, vest) vil i længderetningen flugte med den østvendte del af farestalden (bilag 1 og bilag 3), og vil derfor fremstå harmonisk. Tilbygningen vil ikke være synlig for omboende, idet den skjærmes af diverse læhegn og af de øvrige anlæg på husdyrbruget. Den nye gyllebeholder med teltoverdækning opføres i tilknytning til de eksisterende bygninger. Gyllebeholderen med teltoverdækningen vil være synlig fra nord, øst og vest, idet det omgivende terræn er forholdsvis fladt og beliggende i et åbent landskab med spredtliggende læhegn og områder med beplantninger.

Husdyrbruget ligger inden for et område, der i Holstebro Kommunes kommuneplan 2009 er udpeget som landskabsområde. I landskabsområde skal området så vidt muligt friholdes for nye større tekniske anlæg. Alle anlæg på husdyrbruget ligger tæt samlet og både nord og syd for husdyrbruget ligger landbrug. Det vurderes, at opførelse af tilbygning til farestald og gyllebeholder ikke vil medføre gener af landskabsmæssig karakter.

Der er ingen fredede fortidsminder eller beskyttede diger ved ejendommen. Holstebro Kommune har ikke kendskab til bygge- og beskyttelseslinier, fredninger, kirkebyggelinier eller kulturhistoriske områder i nærheden af byggefeltet, som er til hinder for det ansøgte.

Langs det vestlige skel til mark nr. 32-0 findes et dige. Diget er beskyttet jvf. museumslovens § 29a. Ifølge museumsloven skal sten- og jorddiger beskyttes mod tilstandsændringer. Der må således ikke ske tilstandsændringer uden forudgående dispensation. Tilstandsændringer kan eksempelvis være at fjerne diget eller dele af diget. Under forudsætning af at diget bevares, vurderes det, at den fremtidige drift på husdyrbruget ikke påvirker diget.

Det vurderes, at hensynet til de landskabelige værdier er tilstrækkeligt varetaget i det ansøgte projekt, idet staldtilbygning og gyllebeholder opføres i tilknytning til de eksisterende bygninger. Der stilles på den baggrund ikke skærpende vilkår vedrørende landskabelige forhold.

AREALER- Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Husdyrbrugets udbringningsarealer

DRIFT AF HUSDYRBRUGETS AREALER

Husdyrbruget råder over et samlet areal (ejet og forpagtet) på 191,38 ha, herunder udgør de forpagtede arealer 51,86 ha. Der er ikke indgået skriftlige aftaler om overførsel af husdyrgødning på husdyrbruget. Udbringningsarealernes beliggenhed fremgår af bilag 4 og arealstørrelse og ejerforhold fremgår af tabel 13. Alle arealerne er beliggende i Holstebro Kommune.

Tabel 13. Oversigt over arealstørrelse og ejerforhold for de udbringningsarealer, der indgår i miljøgodkendelsen.

Mark nr.	Areal (ha)	Type	Ejer / bortforpagter
1-0	3,44	Ejet	Ansøger Leon Bennedsgaard, Nedervej 16, 6990 Ulfborg
2-0	1,15	Ejet	Ansøger Leon Bennedsgaard, Nedervej 16, 6990 Ulfborg
3-0	2,09	Ejet	Ansøger Leon Bennedsgaard, Nedervej 16, 6990 Ulfborg
4-0	5,53	Ejet	Ansøger Leon Bennedsgaard, Nedervej 16, 6990 Ulfborg
5-0	1,22	Ejet	Ansøger Leon Bennedsgaard, Nedervej 16, 6990 Ulfborg
6-0	6,41	Ejet	Ansøger Leon Bennedsgaard, Nedervej 16, 6990 Ulfborg
6-1	6,10	Ejet	Ansøger Leon Bennedsgaard, Nedervej 16, 6990 Ulfborg
7-0	10,83	Ejet	Ansøger Leon Bennedsgaard, Nedervej 16, 6990 Ulfborg
8-0	19,39	Ejet	Ansøger Leon Bennedsgaard, Nedervej 16, 6990 Ulfborg
9-0	15,35	Ejet	Ansøger Leon Bennedsgaard, Nedervej 16, 6990 Ulfborg
10-0	2,52	Ejet	Ansøger Leon Bennedsgaard, Nedervej 16, 6990 Ulfborg
11-0	4,24	Ejet	Ansøger Leon Bennedsgaard, Nedervej 16, 6990 Ulfborg
12-0	3,36	Ejet	Ansøger Leon Bennedsgaard, Nedervej 16, 6990 Ulfborg
13-0	10,12	Ejet	Ansøger Leon Bennedsgaard, Nedervej 16, 6990 Ulfborg
14-0	1,84	Ejet	Ansøger Leon Bennedsgaard, Nedervej 16, 6990 Ulfborg
15-0	5,28	Ejet	Ansøger Leon Bennedsgaard, Nedervej 16, 6990 Ulfborg
16-0	4,88	Ejet	Ansøger Leon Bennedsgaard, Nedervej 16, 6990 Ulfborg
17-0	8,30	Ejet	Ansøger Leon Bennedsgaard, Nedervej 16, 6990 Ulfborg
18-1	3,00	Ejet	Ansøger Leon Bennedsgaard, Nedervej 16, 6990 Ulfborg
18-2	1,32	Ejet	Ansøger Leon Bennedsgaard, Nedervej 16, 6990 Ulfborg
36-0	5,89	Ejet	Ansøger Leon Bennedsgaard, Nedervej 16, 6990 Ulfborg
37-0	11,80	Ejet	Ansøger Leon Bennedsgaard, Nedervej 16, 6990 Ulfborg
39-0	1,94	Ejet	Ansøger Leon Bennedsgaard, Nedervej 16, 6990 Ulfborg
40-0	3,52	Ejet	Ansøger Leon Bennedsgaard, Nedervej 16, 6990 Ulfborg
20-0	1,52	Forpagtet	Jette Holst Conradsen, Nørrevej 3, st., 6990 Ulf borg
21-0	6,45	Forpagtet	Ib Steen Gregersen, Pallisbjergvej 3, 6990 Ulfborg
23-0	3,80	Forpagtet	Ib Steen Gregersen, Pallisbjergvej 3, 6990 Ulfborg
24-0	1,67	Forpagtet	Ib Steen Gregersen, Pallisbjergvej 3, 6990 Ulfborg
25-0	6,43	Forpagtet	Ib Steen Gregersen, Pallisbjergvej 3, 6990 Ulfborg
26-0	5,94	Forpagtet	Ib Steen Gregersen, Pallisbjergvej 3, 6990 Ulfborg
27-0	2,69	Forpagtet	Ib Steen Gregersen, Pallisbjergvej 3, 6990 Ulfborg
28-0	1,98	Forpagtet	Ib Steen Gregersen, Pallisbjergvej 3, 6990 Ulfborg
30-0	1,99	Forpagtet	Karin Hansen, Nørrevej 11, 6990 Ulfborg
31-0	2,57	Forpagtet	Karin Hansen, Nørrevej 11, 6990 Ulfborg
32-0	4,07	Forpagtet	Eva Krogh, Sogefogedvej 9, 6990 Ulfborg
33-0	4,92	Forpagtet	Jens Kristian Thomsen, Nedervej 2, 6990 Ulfborg
34-0	5,06	Forpagtet	Jens Kristian Thomsen, Nedervej 2, 6990 Ulfborg
35-0	2,77	Forpagtet	Jens Kristian Thomsen, Nedervej 2, 6990 Ulfborg

Mark nr.	Areal (ha)	Type	Ejer / bortforpagter
I alt	191,38		

Husdyrgødningen er sammensat som vist i tabel 14:

Tabel 14. Husdyrgødningstype og næringsstofsammensætning til udbringning på udbringningsarealerne.

Besætning	Gødningstype	Kg N	Kg P	DE
Nedervej 16, 6990 Ulfborg	Svinegylle	24.898	5.857	249,13
I alt		24.898	5.857	249,13

Der stilles vilkår om, at der ikke må ske ændringer i udbringningsarealet uden forudgående godkendelse fra godkendelsesmyndigheden.

Harmonikrav

I husdyrbekendtgørelsen stilles der krav om et bestemt forhold mellem det areal, der kan anvendes til udbringning af husdyrgødning på bedriften og den mængde husdyrgødning, der udbringes (harmonikrav). For svinebrug må der i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens § 27, stk. 1 udbringes 1,4 DE/ha pr. planperiode.

For at opfylde husdyrgødningsbekendtgørelsens harmonibestemmelser skal der være et udbringningsareal på minimum 177,95 ha (1,4 DE/ha ved 249,13 DE) til rådighed. Da det samlede areal til rådighed for udbringning er på 191,38 ha er det generelle harmonikrav således opfyldt. Håndtering og udbringning af husdyrgødning vurderes derfor at overholde bestemmelserne i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

BAT i forhold til udbringningsarealer er blandt andet følgende tiltag:

- at man afstemmer den producerede husdyrgødning med udbringningsarealet, afgrødens gødningsbehov og i forhold til anvendt mængde og type af handelsgødning.

Det stilles vilkår om, at der til enhver tid over for Holstebro Kommune skal kunne fremlægges diverse planer, afregninger, regnskaber eller lignende, som dokumenterer, at gødningen udbringes og opbevares miljømæssigt forsvarligt i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Ved indgåelse af forpagtninger og/eller gylleaftaler skal der til stadighed foreligge skriftlige aftaler. Ændres der på udbringningsarealerne skal disse ændringer anmeldes til Holstebro Kommune, der så vil vurdere, om dette giver anledning til ændring af vilkår i godkendelsen.

Arealkrav iht. landbrugsloven

Landbrugsejendomme skal opfylde Landbrugslovens krav om egne arealer. Det ejede areal skal udgøre en vis andel af det beregnede harmoniareal. Jvf. bekendtgørelse nr. 1152 af 23. november 2006 om husdyrhold og arealkrav m.v., skal der være et jordtillig-

gende på minimum 49,10 ha, hvilket vurderes som værende opfyldt. Jordbrugskommissionen er myndighed, og når Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er opfyldt, foretager Holstebro Kommune sig ikke videre i sagen. Det er derfor ansøgers eget ansvar, at eventuelle tilladelser og lignende indhentes ved Jordbrugskommissionen.

UDSKIFTNING AF UDBRINGSAREALER

Alle ændringer i udbringningsarealer skal godkendes af Holstebro Kommune. Anmeldelse af udskiftning af bedriftens udbringningsarealer, eller udskiftning af markarealer hos tredjemand til udbringning af husdyrgødning, skal senest fremsendes til kommunen før planårets begyndelse 1. august. Kommunalbestyrelsen skal inden 1. oktober tilkendegive, om de anmeldte arealer kan betragtes som mere sårbare end de udbringningsarealer, der skiftes ud. Hvis arealerne bedømmes mere sårbare, kan anmeldelsen trækkes tilbage og der kan anmeldes nye arealer senest den 15. oktober. Såfremt kommunalbestyrelsen har indsigelser imod de anmeldte arealer, skal dette meddeles anmelder senest den 31. oktober.

SÆDSKIFTE

Sædskite på alle udbringningsarealerne er valgt til at være som referencesædskitet (S4). Svinesædskitter fremgår af bilag 7.

UDBRINGNING AF HUSDYRGØDNING

Om foråret (marts/april) udbringes husdyrgødningen inden såning af vårsæd ved nedfældning, mens husdyrgødning udbringes ved slangeudlægning i vintersæd i april/maj. Transportveje for gylleudbringning fremgår af bilag 5.

Bynære udbringningsarealer

Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 24 fastsætter regler for udbringning af husdyrgødning på arealer nærmere end 200 meter fra byzone, sommerhusområder, samt områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål.

Jvf. bilag 9 ligger dele af udbringningsarealet, mark nr. 12-0 og mark nr. 40-0, nærmere end 200 meter fra byzone og der må derfor ikke udbringes husdyrgødning på disse arealer på lørdage samt på søn- og helligdage, jvf. lovgivningen.

Udbringningsarealer nær § 7-natur

Husdyrbruget har ingen udbringningsarealer, der ligger nærmere end 1.000 meter (bufferzone II) fra de, i § 7 i husdyrlove, beskyttede naturtyper. Der er derfor ikke for nuværende udbringningsarealer, der er omfattet af det generelle krav om, at udbringning af flydende husdyrgødning på sort jord og græsmarker skal ske ved nedfældning, såfremt udbringningsarealerne ligger tættere end 1.000 meter fra § 7-natur. Fra 2011 er det et generelt krav, at al flydende husdyrgødning skal nedfældes på sort jord og på græsmarker.

Samlet vurdering

Holstebro Kommune vurderer generne, trafikale og lugtmæssige, fra udbringning af husdyrgødning fra husdyrbruget, som begrænsede, idet der er tale om udbringning over en begrænset tidsperiode. Holstebro Kommune vurderer derfor, at der ikke er behov for at stramme husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle regler for udbringning.

Der stilles vilkår om, at udbringning skal tilrettelægges, så det i bolignære områder sker under hensyntagen til naboer og i overensstemmelse med god landmandspraksis. Det vil sige enten ved direkte nedfældning eller ved nedpløjning umiddelbart efter udbringning, samt at opmærksomheden rettes på vindretningen i forhold til nabobeboelser og tidspunktet for udbringningen.

BAT i forbindelse med minimering af ammoniakfordampning/lugtemission fra markdriften er desuden følgende:

- at man anvender BAT med hensyn til de maskiner, man anvender til udbringning og om nødvendigt nedpløjning af husdyrgødningen.
- at man ved afgrødehøjde under 10 cm skal tilstræbe, at udbringe gødningen under ideelle vejforhold, det vil sige køligt, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning.

Det vurderes, at gødningshåndteringen med de stillede vilkår lever op til BAT.

Forurening og gener fra husdyrbrugets arealer

Risikoen for tab af fosfor og kvælstof fra dyrkede arealer til vandløb, søer og fjorde afhænger, ud over størrelsen af fosforoverskuddet, fosfortal og kvælstofudvaskning, af forhold vedrørende transportvejene for næringsstofferne fra mark til vandområde. Disse omhandler især afstand fra mark til vandområde, graden af dræning, grøftning, pumpning eller anden afvanding, størrelsen af den direkte grundvandsafstrømning, redoxzonens placering i jordprofilet, markernes hældning, tilstedeværelse og bredde af bræmmer op til vandområder, markernes vindeksponering samt jordstruktur og landbrugspraksis på de dyrkede arealer.

FOSFOR

Nedenstående vurderinger baseres på en generel risikovurdering med hensyn til, hvorvidt der er risiko for fosfortab og om der er risiko for et stort tab af fosfor til vandmiljøet. Det er i beskyttelsesniveauet fastsat forskellige beskyttelser af forskellige jordbundsforhold. Herudover er der foretaget en vurdering af alle udbringningsarealer, i relation til risikoen for overfladeafstrømning og brinkerrosion ved grøfter, vandløb og søer.

Risikoarealer - terrænforhold

Fosfor kan tabes til overfladevande som opløst og partikulært bundet organisk eller uorganisk fosfor. Tabet af partikelbundet fosfor fra dyrkede oplande udgør i mange situationer mere end halvdelen af det totale fosfortab. Partikelbundet fosfor tilføres ferske vande via vind-, vand- og brinkerosion og fra kunstigt drænede arealer. Tab af opløst fosfor fra landbrugsjord sker via overfladeafstrømning og udvaskning fra landbrugsjord til dræn og øvre grundvand. Fosfortab fra det dyrkede areal er også præget af meget stor rumlig variation, uanset hvilken tabsproces, der måtte være aktiv. Det er anslået, at omkring 10 % af det dyrkede areal resulterer i omkring 90 % af fosfortabet til overfladevande. Når jordens infiltrationskapacitet overskrides, begynder vandet at løbe af på jordoverfladen. Det strømmende vand kan rive jord med partikelbundet fosfor løs, som skylles med vandet, hvorefter det deponeres i lavninger, vandløbsbræmmer eller transporteres videre til grøfter, vandløb og søer. Erosion foregår som overfladeerosion, eller vandet kan samle sig i riller på skrånende arealer. Risikoen for overfladeafstrømning stiger med arealets hældning og dennes udstrækning. Konvekse skråninger med konkav tværsnitsprofil er mest udsatte for erosion, da den konkave tværsnitsprofil bevirker, at vandet fra et større område samles i en koncentreret strøm. Erosion kan derfor lokalt medføre meget store tilførsler af fosfor til vandmiljøet.

Det er i flere undersøgelser vist, at etableringen af bræmmer langs overfladevande kan reducere mængden af fosfor, der når overfladevandet, da bræmmerne udgør en fysisk barriere. Herudover bindes og mineraliseres fosfor løbende i jordens organiske pulje, som følge af den biologiske aktivitet i jorden. Indholdet af organisk bundet fosfor vil generelt være større i jorde med permanent bevoksning sammenlignet med tilsvarende jorde under omdrift. Arealdriften har ligeledes stor betydning for risikoen for overfladeafstrømning, da markdrift vinkelret på arealets hældning reducerer risikoen for dannelse af erosionsriller, hvori overfladevand kan transportere fosfor til overfladevandet.

Husdyrbrugets udbringningsarealer er gennemgået. De pågældende marker er overvejende beliggende i et fladt terræn, med hældninger under 6 grader, men ligger samtidig i umiddelbar nærhed af sårbare vandområder, Husby Sø og Felsted Kog i Nissum Fjord, som markerne afvander til. Mark nr. 1-0 støder op til Røjkær Grøft, hvor marken, langs vandløbet, skråner 6-12 grader ned mod vandløbet og mark nr. 5-0 støder op til Tilløb til Afløb fra Lukkesdam, hvor marken, langs vandløbet, skråner 6-12 grader og over 12 grader mod vandløbet. Begge vandløb har Felsted Kog som slutrecipient. Skrånende arealer med risiko for fosforudvaskning fremgår af bilag 10.

Det vurderes, at arealerne er særlige risikoarealer med hensyn til overfladeafstrømning. For mark nr. 1-0 og 5-0 stilles vilkår om, at der etableres og opretholdes minimum 2 meter bræmmer, der adskiller vandløbet/grøften og de pågældende marker. Dyrkningsfrie bræmmer langs vandområder begrænser udvaskningen af næringsstoffer, specielt fosfor. Herudover skal markdriften tilrettelægges således, at denne finder sted parallelt med ovennævnte vandløb, i en afstand af 10 meter fra vandløbene, for at minimere risikoen for overfladeafstrømning i kørespor og mellem afgrøder. Vilkårene stilles for at hindre udvaskning af næringsstoffer fra markerne til overfladevand.

Jordtyper og drænoforhold

De ejede og forpagtede arealer er primært beliggende på finsandet jord (JB 2). Undtaget herfra er mark nr. 9-0 og 11-0, der overvejende er beliggende på grovsandet jord (JB 1), mark nr. 8-0 er delvist beliggende på sandblandet lerjord (JB 5-6), mark nr. 27-0 og 28-0, der er beliggende på svær/meget svær lerjord, siltjord (JB 8-10) og mark nr. 10-0, 18-2 og 35-0, der er beliggende på humusjord (JB 11). Fordelingen af jordbundstyper fremgår af tabel 15 og bilag 11. Desuden fremgår oplysninger om lavbundsarealer ikke omfattet af okkerklasse, detailafvanding og fosforklasse af tabel 15.

Tabel 15. Vurdering af fosforklasse for bedriftens arealer i forhold til jordbundstyper, drænoforhold og opland.

Mark nr.	Areal (ha)	Drænet	Primær jordtype	Opland	Fosfortal* (P _t)	Lavbundsareal	P-klasse	P-klasse areal (ha)
1-0	3,44	Ja	JB2	Nissum Fjord	5,1	Nej	0	-
2-0	1,15	Nej	JB2	Nissum Fjord	-	Nej	0	-
3-0	2,09	Nej	JB2	Nissum Fjord	6,5	Nej	0	-
4-0	5,53	Nej	JB2	Nissum Fjord	5,2	Nej	0	-
5-0	1,22	Nej	JB2	Nissum Fjord	-	Nej	0	-
6-0	6,41	Nej	JB2	Nissum Fjord	5,3	Nej	0	-
6-1	6,10	Nej	JB2	Nissum Fjord	6,9	Nej	0	-
7-0	10,83	Ja	JB2	Nissum Fjord	3,8	Nej	0	-
8-0	19,39	Ja	JB1	Nissum Fjord	2,9 og 3,6	Nej	0	-
9-0	15,35	Ja	JB1	Nissum Fjord	2,6 og 3,3	Nej	0	-
10-0	2,52	Ja	JB11	Nissum Fjord	-	Nej	0	-
11-0	4,24	Ja	JB2	Nissum Fjord	2,5	Nej	0	-
12-0	3,36	Ja	JB2	Nissum Fjord	4,2 og 4,9	Nej	0	-
13-0	10,12	Nej	JB2	Nissum Fjord	4,8	Nej	0	-
14-0	1,84	Ja	JB2	Nissum Fjord	-	Nej	0	-
15-0	5,28	Nej	JB2	Nissum Fjord	4,5	Nej	0	-
16-0	4,88	Ja	JB2	Nissum Fjord	5,4	Nej	0	-
17-0	8,30	Ja	JB2	Nissum Fjord	3,2	Nej	0	-
18-1	3,00	Ja	JB2	Nissum Fjord	4,1	Nej	0	-
18-2	1,32	Ja	JB11	Nissum Fjord	-	Nej	0	-
20-0	1,52	Nej	JB2	Nissum Fjord	-	Nej	0	-
21-0	6,45	Nej	JB2	Nissum Fjord	5,4	Nej	0	-
23-0	3,80	Nej	JB2	Nissum Fjord	5,4	Nej	0	-
24-0	1,67	Nej	JB2	Nissum Fjord	6,5	Nej	0	-
25-0	6,43	Ja	JB2	Nissum Fjord	4,5	Nej	0	-
26-0	5,94	Ja	JB2	Nissum Fjord	2,9	Nej	0	-
27-0	2,69	Ja	JB8	Nissum Fjord	3,6	Ja	II	2,69
28-0	1,98	Ja	JB8	Nissum Fjord	2,2	Ja	II	1,98
30-0	1,99	Nej	JB2	Nissum Fjord	5,0	Nej	0	-
31-0	2,57	Ja	JB2	Nissum Fjord	3,3	Nej	0	-
32-0	4,07	Nej	JB2	Nissum Fjord	4,5	Nej	0	-
33-0	4,92	Nej	JB2	Nissum Fjord	6,7	Nej	0	-
34-0	5,06	Ja	JB2	Nissum Fjord	5,2	Nej	0	-
35-0	2,77	Nej	JB11	Nissum Fjord	-	Nej	0	-
36-0	5,89	Nej	JB2	Nissum Fjord	4,3 og 4,4	Nej	0	-
37-0	11,80	Ja	JB2	Nissum Fjord	3,0; 3,5; 3,6; 3,8; 3,9	Nej	0	-
39-0	1,94	Ja	JB2	Ringkøbing Fjord	-	Nej	0	-
40-0	3,52	Ja	JB2	Nissum Fjord	3,2	Nej	0	-

*) Fosforanalyse er udtaget i 2008.

Lavbundsarealer

Mark nr. 27-0 og 28-0, i alt 4,68 ha, er beliggende indenfor lavbundsareal uden okkerklasse. Lavbundsarealer fremgår af tabel 15 og bilag 12.

FJORDE – Fosforoverskud i oplande, der ikke afvander til Natura 2000-områder overbelastet med fosfor

Mark nr. 39-0, 1,94 ha, er beliggende i oplandet til Ringkøbing Fjord. Jordbundstypen er finsandet jord (JB 2) og marken er drænet, men ligger ikke i lavbundsområde uden okkerklasse, jvf. tabel 15. Da arealet i henhold til Miljøstyrelsens fosforkort ikke afvander til et Natura 2000-område, der er overbelastet med fosfor, stilles der ikke skærpende vilkår til fosforudvaskningen fra denne mark.

FJORDE - Fosforoverskud i oplande til Natura 2000-områder overbelastet med fosfor
Ejendommen og hovedparten af dens udbringningsarealer, undtaget 1,94 ha, er beliggende i oplandet til Nissum Fjord, der i henhold til miljøstyrelsens fosforkort er et Natura 2000-område, som er overbelastet med fosfor. Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til Natura 2000-områder fremgår af bilag 13.

Mark nr. 27-0 og 28-0 ligger på svær lerjord (JB 8). Markerne er beliggende i lavbundsområde uden okkerklasse (tabel 15 og bilag 12) og er detailafvandet ved grøftning. Markerne udgør 4,68 ha. Analyser af markernes fosfortal (P_t) viser, at fosfortallet er henholdsvis 3,6 og 2,2, hvorfor arealerne klassificeres som værende i fosforklasse II (tabel 15) og dermed vurderes at være risikoarealer for fosfortab. For arealer i fosforklasse II må fosforoverskuddet ikke forøges i forhold til nudrift, jvf. tabel 16.

Tabel 16. Oversigt over fosfortilførsel og fraførsel i nudrift og ansøgt drift, samt beregning af den maksimale tilladte P-tilførsel.

	Areal	P-overskud/ha i nudrift*	Maks. P-overskud/ha i ansøgt drift	Maks. P-overskud i ansøgt drift
Samlet areal (ansøgt drift)	191,4 ha			
Fosfortilførsel i nudrift og ansøgt produktion		5.111 kg P/år		5.857 kg P/år
Fosforklasse 0 Jorde med et $P_t < 4,0$ eller, der ikke er beliggende på drænede lavbundsjord uden okkerklasse.	186,7 ha	5,26 kg P/ha/år	11,47 kg P/ha/år	2.141 kg P/år
Fosforklasse I Drænede eller grøftede lerjorde med P_t mellem 4,0 - 6,0, der afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor.	0,0 ha	5,26 kg P/ha/år	9,26 kg P/ha/år	0 kg P/år
Fosforklasse II Drænede eller grøftede lavbundsjord, der afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor.	4,7 ha	5,26 kg P/ha/år	5,26 kg P/ha/år	25 kg P/år
Fosforklasse III Drænede eller grøftede lerjorde med $P_t > 6,0$, der afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor.	0,0 ha	5,26 kg P/ha/år	0,00 kg P/ha/år	0 kg P/år
Sum	191,4 ha			2.166 kg P/år
Maks. P-tilførsel i ansøgt drift				6.269 kg P/år
For stort P-overskud				-413 kg P/år
P tilført pr. ha/år i ansøgt drift				30,6 kg P/ha/år
P-raførsel, arealvægtet gennemsnit				21,4 kg P/ha/år
P-overskud/ha/år for ansøgt projekt				9,2 kg P/ha/år

* I både nudrift og ansøgt drift beregnes fosforbalancen ud fra hele det ansøgte areal

På bedriftsniveau er der ansøgt om udbringning af en fosformængde, der ligger 413 kg P/år lavere end det maksimalt tilladte i henhold til fosforberegningen i www.husdyrgodkendelse.dk. Den ansøgte drift overholder kravet til fosforoverskud jvf. det elektroniske ansøgningssystem. Der stilles vilkår om, at der maksimalt må udbringes husdyrgødning indeholdende 5.857 kg P/år på de ejede og forpagtede udbringningsarealer, set som gennemsnit over tre år.

I kapitlet 'Natura 2000-områder, bilag IV-arter og beskyttet natur' beskrives de fosforbelastede områder, som husdyrbrugets arealer afvander til, og der gives en nærmere vurdering af det ansøgte husdyrbrugs betydning for udpegningsgrundlaget.

SØER - Fosforoverskud i oplande til søer med særskilt målsætning (udenfor Natura 2000-områder)

Alle husdyrbrugets udbringningsarealer ligger uden for oplande til søer med særskilt målsætning uden for Natura 2000-områder.

SØER - Fosforoverskud i oplande til søer beliggende i Natura 2000-områder

Stadil Fjord

1,94 ha (mark nr. 39-0) ligger i oplandet til Stadil Fjord (bilag 13). Natura 2000-området Stadil Fjord og Vest Stadil Fjord er udpeget som habitatområde nr. 59, fuglebeskyttelsesområde nr. 41 og Ramsar-område nr. 3. I henhold til basisanalysen for Stadil Fjord viste Stadil Fjord i 2005 tendenser til betydelige forbedringer både med hensyn til øget udbredelse af undervandsvegetationen og artsantal samt forbedrede vandkemiske og fysiske forhold. Mulige trusler for søen er at den eksterne næringsstofbelastning til søen på sigt kan udgøre en trussel mod den nuværende forholdsvis gunstige miljøtilstand i Stadil Fjord. På baggrund af vandrammedirektivets basisanalyse, vurderes Stadil Fjord ikke at kunne leve op til sin målsætning i 2015. Stadil Fjord vurderes derfor at være et overfladevand, der er overbelastet med fosfor.

Mark nr. 39-0 ligger på finsandet jord (JB 2), er detailafvandet ved grøftning, men ligger ikke i lavbundsområde uden okkerklasse. Marken vurderes derfor ikke at være risikoareal for fosfortab til Stadil Fjord, og der stilles ikke skærpende vilkår til fosforudvaskningen fra disse arealer.

Husby Sø

Mark nr. 14-0, 15-0, 16-0, 17-0, 18-1, 18-2, 21-0, 23-0, 24-0, 25-0 og 26-0, i alt 47,58 ha, afvander til Husby Sø. Husby Sø er udpeget som Natura 2000-område, habitatområde nr. 188. Målsætningen jvf. basisanalysen er ikke opfyldt, hovedsageligt på grund af fosforeutrofiering, og derfor vurderes Husby Sø at være et overfladevand, der er overbelastet med fosfor.

De vestligst beliggende udbringningsarealer, mark nr. 16-0, 17-0, 18-1 og 18-2 ligger op til det offentlige vandløb Lydersgård Husgrøft. Vandløbet har lempet målsætning (C), som ikke er opfyldt på grund af diffus forurening, og det er ikke omfattet af vandløbslovens

bræmmebestemmelser. Lydersgård Husgrøft løber til Husby Sø ca. 200 meter efter disse udbringningsarealer.

Det vurderes, at mark nr. 16-0, 17-0, 18-1 og 18-2 er særlige risikoarealer med hensyn til udvaskning af fosfor. Der stilles derfor vilkår om, at der skal etableres og opretholdes dyrkningsfrie bræmmer på minimum 10 meter på udbringningsarealerne langs Lydersgård Husgrøft. Arealer med risiko for fosforudvaskning fremgår af bilag 10. Dyrkningsfrie bræmmer langs vandområder begrænser udvaskningen af næringssalte, specielt fosfor. Vilkåret omfatter forbud mod jordbearbejdning, gødskning og sprøjtning.

Dyrkningsfrie randzoner skal placeres i henhold til Miljøministeriets vejledning (2002) om bræmmer langs vandløb og søer. Det skal bemærkes, at dyrkningsfrie randzoner kan etableres som braklagt randzone med offentlig støtte til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger.

I kapitlet 'Natura 2000-områder, bilag IV-arter og beskyttet natur' beskrives de fosforbelastede områder, som husdyrbrugets arealer afvander til herunder Husby Sø, og der gives en nærmere vurdering af det ansøgte husdyrbrugs betydning for udpegningsgrundlaget.

Samlet vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget opfylder husdyrlovens beskyttelsesniveau for fosfor. Det vurderes endvidere, at risikoen for fosfortab ved overfladeafstrømning er reduceret tilstrækkeligt ved de stillede vilkår.

Særskilt vurdering af den individuelle og kumulative virkning af husdyrbrugets fosforudledning, på udpegningsgrundlaget for relevante Natura 2000-områder, er foretaget i kapitlet 'Natura 2000-områder, bilag IV-arter og beskyttet natur'.

NITRAT - OVERFLADEVAND

Nitratklasser

Staten har i forbindelse med udarbejdelsen af husdyrloven vurderet, at sårbare vandområder vil være tilstrækkeligt beskyttet mod eutrofiering som følge af nitratudvaskning, såfremt tilførslen af husdyrgødning afstemmes i relation til områdets nitratreduktionspotentiale (NRP) fra rodzone til slutrecipient. Det er af staten vurderet, at områder med et NRP > 75 % (nitratklasse 0) beskyttes tilstrækkeligt af de gældende harmoniregler. I områder med et NRP under 75 % (nitratklasse I, II og III) skal udledningen af nitrat til rodzonen reduceres svarende til henholdsvis 50 %, 65 % og 85 % af de generelle harmoniregler, afhængig af områderne kvælstofsårbarhed. Dette gælder for eksempel, hvis området ligger i oplandet til meget sårbare vandområder, såsom Nissum Fjord. Beskyttelsesniveauet er beskrevet i bilag 3 i bekendtgørelse nr. 294 af 3/3 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

Hovedparten af bedriftens udbringningsarealer ligger i oplandet til Nissum Fjord, der i henhold til Miljøstyrelsens kortværk er udpeget som kvælstofsårbart område. Mark nr. 37-0 og 39-0 ligger i nitratklasse 0, mens alle øvrige udbringningsarealer ligger i nitratklasse III,

hvor udledningen af nitrat skal reduceres til 50 % af fuldt harmonitryk. I alt er der 189,30 ha i nitratklasse III. Udbringningsarealernes placering i forhold til nitratklasser fremgår af tabel 17 og bilag 14.

Tabel 17. Oversigt over udbringningsarealernes fordeling i forhold til nitratklasser samt arealernes maksimale harmonitryk og antallet af DE, der kan udbringes på arealerne uden anvendelse af nitrat-udvaskningsreducerende virkemidler.

Udbringningsarealer [ha]	Nitratrisikovurdering				Reduceret harmoni (reduktionsprocent)	Harmonitryk maks. uden virkemidler (DE/ha)	Maksimalt antal DE ved ansøgt (reelt) harmonitryk med virkemidler
	N0 [ha]	N1 [ha]	N2 [ha]	N3 [ha]			
191,38	2,08	0,00	0,00	189,3	50,54 %	0,71*	248,79

*DE-maks. er beregnet til 0,71. Ansøger udbringer dog med et harmonitryk på 1,3 DE/ha (DE-reel), da der anvendes andre virkemidler til at minimere mængden af kvælstof i husdyrgødningen.

Bedriften råder over et areal på 191,38 ha, hvoraf 189,30 ha er beliggende i nitratklasse III. På bedriftsniveau betyder dette, at harmonireduktionsprocenten er 50,54 % jvf. det elektroniske ansøgnings-skema, hvorfor der på udbringningsarealerne maksimalt må udbringes husdyrgødning svarende til et harmonitryk på 0,7076 DE/ha uden anvendelse af virkemidler til reduktion af nitratudvaskningen til rodzonen.

Ved anvendelse af N-udvaskningsreducerende virkemidler kan harmonitrykket på husdyrbrugets udbringningsarealer øges, såfremt N-udvaskningen til rodzonen holdes på et niveau svarende til udbringning af husdyrgødningen ved reduceret harmonitryk.

Der er ansøgt om et harmonitryk på $(249,13 \text{ DE}/191,38 \text{ ha}) = 1,30 \text{ DE/ha}$ med etablering af 6,01 procentpoint ekstra efterafgrøder ud over plantedirektoratets generelle lovpligtige krav. Sædskiftet er S4, som ses af bilag 7.

Af ansøgningens Farm N-beregning fremgår, at den beregnede N-udvaskning fra rodzonen ved 50,54 % af fuldt harmonitryk er 74,0 kg N/ha, hvilket således udgør den maksimalt tilladte relative udvaskning. Den beregnede relative udvaskning fra det ansøgte husdyrbrug er 73,7 kg N/ha, hvilket er opstillet i tabel 18.

Tabel 18. Beregning af N-udvaskning fra rodzonen ved hjælp af Farm N.

Sædskifte: S4	Scenarier	
Scenarier	DE _{red, max} *	Ansøgt
Harmonitryk og anvendte virkemidler	0,71 DE/ha	1,30 DE/ha + 6,01 % ekstra efterafgrøder
N-udvaskning fra rodzonen	74,0 kg N/ha	73,7 kg N/ha

* N-udvaskning fra rodzonen ved beskyttelse med det generelle beskyttelsesniveau ved reduceret harmoni.

Udvaskningsberegningen er relativ, forstået således at den beregnede talværdi for udvaskningen ikke er et absolut tal for udvaskningen, men skal sammenlignes med den beregnede maksimale udvaskning, og forskellen her imellem er et udtryk for de virkemidler, der er anvendt til at reducere udvaskningen.

N-udvaskningen fra rodzonen i det fremsendte projekt overstiger ikke N-udvaskningen ved udbringning af husdyrgødning i henhold til det reducerede harmonitryk (tabel 18). Det vurderes derfor, at det forøgede ansøgte harmonitryk kompenseres af anvendelse af virkemidler til reduktion af N-udvaskningen svarende til niveauet for det reducerede harmonitryk.

Der stilles vilkår om 6,01 procentpoint ekstra efterafgrøder udover plantedirektoratets gældende krav, som virkemiddel til at opnå den reducerede udvaskning. På baggrund af ovenstående vurderes det, at husdyrbruget overholder husdyrlovens beskyttelsesniveau for nitratudvaskning til overfladevande.

Særskilt vurdering af den individuelle og kumulative virkning af husdyrbrugets kvælstofudledning, på udpegningsgrundlaget for relevante Natura 2000-områder, er foretaget i kapitlet 'Natura 2000-områder, bilag IV-arter og beskyttet natur'.

NITRAT - GRUNDVAND

Udbringningsarealerne ligger udenfor område med særlige drikkevandsinteresser, nitratfølsomt indvindingsopland, vandindvindingsopland til vandværk og hygiejnezone for vandværksboringer, med undtagelse af mark nr. 39-0, som ligger indenfor område med særlige drikkevandsinteresser og nitratfølsomt indvindingsopland. Udbringningsarealernes beliggenhed i forhold til grundvandsinteresser fremgår af bilag 15.

Der vurderes i det følgende kun på udbringningsarealet mark nr. 39-0, da risiko for forurening af grundvand vil forekomme her.

Terrænkoten for udbringningsarealet ligger i kote mellem 13,5 og 14,5 meter, faldende mod syd. Ved udbringningsarealet er der et lerdække på 0 meter over grundvandsmagasinet. Ro-vandspejlet ses i de omliggende boringer mellem 0,75 og 4,75 meter under terræn. Det øvre og dybe grundvandsmagasins trykpotentiale er i kote henholdsvis 10 til 15 meter og 4 til 6 meter, begge faldende mod nordvest. Der er en nedadrettet gradient, som medfører transport af stoffer fra overfladen til grundvandet.

Den beregnede udvaskning af nitrat fra rodzonen på udbringningsarealet er ifølge ansøgningsskemaet beregnet til 56 mg/l, med en reduktion på 2 mg/l.

Der er foretaget en vurdering på baggrund af de kvalitetskrav, der er opstillet i EU's grundvandsdirektiv. Det vil på baggrund af ovennævnte ikke være svært, på mark nr. 39-0, at overholde kvalitetskravet i grundvandsdirektivet med et nitratindhold på maksimalt 50 mg/l i grundvandet, med den beregnede udvaskning af nitrat på det pågældende areal.

Grundvandsdirektivet er en opfølgning på Vandrammedirektivet, som endnu ikke er implementeret i dansk lovgivning, og bliver det først med Vandplanerne i december 2009. Af grundvandsdirektivet fremgår det, at medlemslandene senest 22. december 2008 skal fastsætte tærskelværdier og skal være gennemført i medlemslandene inden 16. januar 2009. Denne er dog forsinket.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at der ikke er behov for at stille skærpende vilkår til sikring af grundvandet, idet det ansøgte vurderes at kunne overholde kvalitetskra-
vet med et nitratindhold på maksimalt 50 mg/l i grundvandet.

AFFALDSPRODUKTER TIL JORDBRUGSFORMÅL

Der modtages ikke husdyrgødning fra andre ejendomme, og der modtages ikke slam, af-
gasset biomasse eller andre former for affald til udbringning på markerne. Ovenstående
sikres ved vilkår.

FOREBYGGELSE AF FORURENING AF VANDMILJØET

BAT i forbindelse med anvendelse af husdyrgødning er blandt andet at begrænse udled-
ningen af næringsstoffer til jorden og grundvandet, ved at afstemme den producerede
mængde husdyrgødning med udbringningsarealet og afgrødens gødningsbehov (med
hensyn til kvælstof-, fosfor- og mineraloptagelse i afgrøden).

BAT er ligeledes, at man tager højde for udbringningsarealets karakteristika, eksempelvis
jordens struktur og type, eventuelle skrånninger, klimatiske forhold, regn og vanding, sæd-
skifte m.v.

I forhold til reduktion af forurening af vandmiljøet vurderes det derfor, at udbringning af
gødning m.m. ikke må foretages, når jorden er mættet med vand, oversvømmet, frossen
eller dækket af sne, samt på skrånende arealer, hvor der er risiko for afstrømning. Ud-
bringning af gødning m.m. bør desuden foretages så tæt på det tidspunkt, hvor afgrøden
har maksimal næringsstofoptag og størst vækst. Ovenstående sikres ved vilkår.

Natura 2000-områder, bilag IV-arter og beskyttet natur

Natura 2000 er en fællesbetegnelse for EU's naturdirektiver; EF-fuglebeskyttelsesdirektiv,
EF-habitatdirektiv samt Ramsar-konventionen, der tilsammen beskytter Natura 2000-
områderne gennem de i direktiverne opstillede beskyttelseskrav.

Før kommunalbestyrelsen træffer afgørelser i sager i henhold til husdyrloven §§ 10, 11, 12
eller 16, om udvidelse eller ændring af husdyrbrug, skal der, i henhold til § 8, stk. 6, nr. 2-3
i habitatbekendtgørelsen³, af kommunalbestyrelsen, foretages en vurdering af, om projek-
tet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, vil medføre forringelser af
internationale naturbeskyttelsesområder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige
konsekvenser for de arter, områderne er udpeget for, eller for arter beskyttet af direktivets
bilag IV. Denne vurdering skal foretages ud fra forsigtighedsprincippet jvf. EF-domstolen⁴.

³ Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttel-
sesområder samt beskyttelse af visse arter

⁴ Hjertermuslingedommen fra 2004 danner præcedens for anvendelse af forsigtighedsprincippet

Dette medfører, at hvis det ikke på baggrund af objektive kriterier, kan udelukkes at projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre, påvirker udpegningsgrundlaget væsentligt eller medfører negativ påvirkning af bevaringsmålsætningen. I praksis betyder dette udarbejdelse af en konsekvensvurdering, i form af en foreløbig vurdering af, hvorvidt der skal stilles skærpede krav ud over det almindelige beskyttelsesniveau opstillet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Derudover er der også krav om konsekvensvurderinger, hvis et Natura 2000-område efter kommunalbestyrelsens vurdering ikke beskyttes tilstrækkeligt.

I praksis betyder dette udarbejdelse af en foreløbig vurdering af, hvorvidt der skal stilles skærpede krav ud over det almindelige beskyttelsesniveau opstillet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens⁵ bilag 3. Vurderer kommunalbestyrelsen at det er nødvendigt at stille skærpede vilkår for at der ikke vil ske skade på et Natura 2000-område, er kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde forpligtet til at stille skærpede vilkår. Vurderes de skærpede vilkår ikke at være tilstrækkelig til at imødegå en skade på et internationalt naturbeskyttelsesområde, skal kommunalbestyrelsen afslå at godkende ansøgningen.

Der er med baggrund heri foretaget en forhåndsvurdering af udpegningsgrundlagets miljøtilstand og eventuelle påvirkninger som følge af miljøgodkendelsen. Vurderingen er blandt andet foretaget på baggrund af basisanalyserne, oplandsanalysen⁶, DMU's forskningsresultater og naturdatabasen⁷. Derudover inddrages Vandmiljøplan III, Grøn Vækst og de kommende Natura 2000-planers mulige betydning, således at miljøgodkendelsen ikke strider imod til andre tiltag, der sammen har til formål at fremme udpegningsgrundlagets miljøtilstand.

Udover de i habitatbekendtgørelsen opstillede beskyttelseskrav, der har til formål at sikre Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag, er der yderligere opstillet beskyttelseskrav dels i husdyrlovens § 7, der har til formål at beskytte en række kvælstoffølsomme naturtyper mod forringelser som følge af merpåvirkningen fra nærliggende husdyrbrug; dels i naturbeskyttelseslovens § 3, der har til formål, at beskytte udvalgte naturtyper imod tilstandssændringer.

BESKRIVELSE AF NISSUM FJORD OG UDPEGNINGSGRUNDLAG

Ejendommen og udbringningsarealerne er beliggende i oplandet til Nissum Fjord, som er udpeget til Natura 2000-område (N65), habitatområde (H58), fuglebeskyttelsesområde (F38) og Ramsarområder (R4) (bilag 13).

Nissum Fjord består af 3 bassiner: Yder Fjord (inklusiv Bøvling Fjord), Mellem Fjord og Felsted Kog. Felsted Kog modtager ca. 70 % af ferskvandet, som bliver tilført via Storå-

⁵ Bek. nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

⁶ Oplandsanalysen består af 3 publikationer udarbejdet for Ringkjøbing Amt i 2006; Nissum Fjord og opland – analyse af miljøtilstand og næringsstoftransport, Modelanalyse af den fremtidige vandkvalitet i Nissum Fjord og Foreløbig rapport Oplandsmodel for N-belastning af Nissum Fjord

⁷ Naturdatabasen på Danmarks Miljøportal vedr. overfladevand

systemet. Nissum Fjords opland er på 167.876 ha, og er domineret af landbrugsarealer, som udgør ca. 61 %⁸ af oplandet, hvilket svarer til et landbrugsareal på ca. 102.400 ha.

Nissum Fjord, inklusiv den yderste del af Storå, samt området omkring Indfjorden og Tang Sø, er udpeget som Natura 2000-område⁹. Udpegningsgrundlaget for Nissum Fjord fremgår af nedenstående tabeller. Holstebro Kommune har i henhold til By- og Landskabsstyrelsen¹⁰ medtaget de supplerende høringsforslag i forbindelse med forhåndsvurderingen.

Tålegrænsen for de forskellige naturtyper er medtaget hvor det, af DMU, er vurderet vigtigt for naturtypen, at den fastsatte tålegrænse ikke overskrides. Naturtyper, hvis primære påvirkning skyldes atmosfærisk kvælstofdeposition behandles under terrestrisk natur (tabel 19 og tabel 20), mens de resterende behandles under overfladevand. Fuglearter i udpegningsgrundlaget fremgår af tabel 21, og andre arter fremgår af tabel 22.

Tabel 29. Udpegningsgrundlaget og naturtypernes tålegrænser for Nissum Fjord jvf. SNS 2005¹¹ og KGB¹². De naturtyper og arter, der er anført med "*" er de særligt prioriterede.

Nr.	Naturtype	Tålegrænse (nitrat)
1150*	Kystlaguner og strandsøer	30-40 kg N/ha
3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransnålagler	5-10 kg N/ ha
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks	Ingen betydning
3260	Vandløb med vandplanter	Ingen betydning

Tabel 30. Udpegningsgrundlaget og naturtypernes tålegrænser for tør natur jf. SNS 2005 og KGB. De naturtyper og arter, der er anført med "*" er de særligt prioriterede.

Nr.	Naturtype	Tålegrænse (ammoniak)
1210	Enårig vegetation på stenede strandvolde	Ingen betydning
1310	Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand	30-40 kg N/ha
1330	Strandenge	30-40 kg N/ha
2130*	Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)	10-20 kg N/ha
2140*	Kystklitter med dværgbusvegetation (klithede)	10-20 kg N/ha
2190	Fugtige klitlavninger	15-25 kg N/ha
2310	Indlandsklitter med lyng og visse	10-20 kg N/ha
2330	Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene	10-20 kg N/ha
3130	Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden	30-40 kg N/ha
4010	Våde dværgbusksamfund med klokkel yng	10-25 kg N/ha
4030	Tørre dværgbusksamfund (heder)	10-25 kg N/ha
6230*	Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund	10-20 kg N/ha

⁸ Miljøministeriet, Vandområde 1.4 Nissum Fjord

⁹ For yderligere beskrivelse af området henvises til bl.a. basisanalyserne

¹⁰ I udkast til vejledning til bekendtgørelsen nr. 408 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter fremgår, at Naturklagenævnets afgørelse (Afgørelse ifbm. regionplantillæg med VVM-redegørelse for omfartsvej ved Strøby Egede i Vallø Kommune) fra 2006 har stadfæstet, at høringsforslag skal inddrages i en konsekvensvurdering.

¹¹ Harmoniserede tålegrænser, Skov- og Naturstyrelsen 2005

¹² Kriterier for gunstig bevaringsstatus, DMU 2003

Nr.	Naturtype	Tålegrænse (ammoniak)
6410	Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop	15-25 kg N/ha
7230	Rigkær	15-25 kg N/ha
91D0*	Skovbevoksede tørvemoser	10-20 kg N/ha
91E0*	Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld	10-20 kg N/ha

Tabel 21. Udpegningsgrundlaget omfatter følgende fuglearter, for hvilke det skal sikres, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde.

Fuglearter	Ynglende	Trækkende
Rørdrum	X	
Pibesvane		X
Sangsvane		X
Bramgås		X
Rørhøg	X	
Plettet rørvagtel	X	
Klyde	X	X
Hvidbrystet præstekrave	X	
Almindelig Ryle	X	
Brushane	X	
Lille kobbersneppe		X
Splitterne	X	
Fjordterne	X	
Havterne	X	
Dværgterne	X	
Knopsvane		X
Kortnæbbet gås		X
Lysbuget knortegås		X
Pibeand		X
Krikand		X
Spidsand		X
Toppet skallesluger		X
Stor skallesluger		X

Tabel 22. Udpegningsgrundlaget omfatter følgende arter, for hvilke det skal sikres, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde. Den art, der er anført med ”*” er særligt prioriteret.

Nr.	Art
1095	Havlampret
1096	Bæklampret
1099	Flodlampret
1103	Stavsild
1106	Laks
1355*	Odder
1831	Vandranke

Regionplanens målsætning

Nissum Fjord er i Ringkjøbing Amts regionplan udlagt med en skærpet målsætning: *"Der skal være et naturligt og alsidigt plante- og dyreliv, som er upåvirket eller kun svagt påvirket af næringsstoffer, miljøfarlige stoffer og anden kulturpåvirkning."* Følgende parametre anvendes til at vurdere opfyldelsen af den overordnede skærpede målsætning:

- Udbredt vegetation med en dybdegrænse større end 2 meter
- Sommersigtdybde større end 2 meter
- Størst muligt vandskifte med Vesterhavet og saltholdighed på 8-20 ‰ i Yder Fjord, op til 12 ‰ i Mellem Fjord og højst 4 ‰ i Felsted Kog
- Mindst mulig variation i saltholdigheden over kortere tidsrum
- Varieret dyreliv tilpasset saltholdighedsforholdene i fjorden.

Tilstand

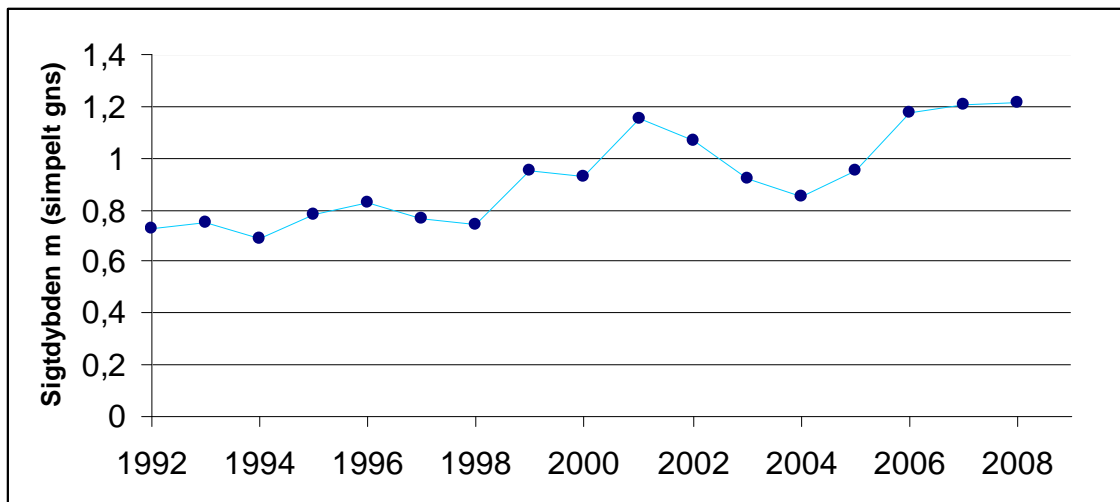
Regionplanens målsætning for Nissum Fjord er ikke opfyldt. *"Næringsstofftilførslerne vurderes til i mange år at have været hovedårsag til manglende opfyldelse af regionplanens målsætning for miljøtilstanden i fjorden. Ændret arealanvendelse i oplandet i forhold til intensiveret jordbrug, færre naturområder, byudvikling med deraf følgende udledninger af spildevand mm., industriudledninger mm. er hovedfaktorer i forhold til den generelle påvirkning af fjorden med næringsstoffer"* Samt *"Den interne fosforbelastning fra sedimentet i fjordbunden har også betydning for miljøtilstanden i fjorden i form af en forsinket effekt af reduceret fosforbelastning fra kilder i oplandet."*¹³

Det fremgår af figur 1, at sigtddybden de sidste 5 år er blevet forbedret i Felsted Kog, hvor indsatsen bør koncentrerer jvf. oplandsanalysen¹⁴. Vandets klarhed (sigtddybden) er en god parameter til, på enkel måde, at registrere og beskrive mulighederne for udbredelsen af bundplanter, idet mængden og dybdeudbredelsen primært styres af lys. Årsagen til den dårlige sigtddybde er først og fremmest meget store planktonmængder, som følge af de store tilførsler af næringsstoffer fra oplandet.

Det fremgår af basisanalysen, at Felsted Kog, som er kategoriseret som "kystlagune" (1150) og derfor en del af udpegningsgrundlaget, har ugunstig bevaringsstatus, primært grundet en fortsat høj næringsstoffbelastning fra de omkringliggende landbrugsarealer. Belastningen af næringsstoffer er en trussel for naturtypen kystlagune, Felsted Kog er derfor en stærk eutrofieret brakvandslagune, hvor eutrofieringen er slået fuldt igennem. Dette betyder blandt andet, at dækningsgraden af bundplanter er vurderet at være langt fra den målsatte udbredelse.

¹³ Basisanalysen, del II.

¹⁴ Oplandsanalysen 2006

Figur 1. Udvikling i sigtdybde i Felsted Kog (simpelt gennemsnit)¹⁵

Byn og Søndersund er "Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden" (3130), og i Ringkjøbing Amts regionplan er de udlagt med en målsætning om at være naturvidenskabeligt referenceområde. Byn lever op til sin målsætning og har jvf. basisanalysen i perioden 2001-2005 haft stabile vandkemiske data. Søndersund lever ikke op til sin målsætning omkring de vandkemiske parametre, og basisanalysen indikerer, at tilstanden kan blive forringet grundet øget næringsstofberigelse. Tang Sø og Indfjorden er kategoriseret som "Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks" (3150), og begge med en A1/B-målsætning i regionplanen¹⁶. Indfjorden er via Grønkær Bæk forbundet med Søndersund og Byn, som sammen med drængrøftning har en negativ effekt på søens undervandsvegetation. Tang Sø lever ikke op til den fastsatte målsætning, hvilket primært er forårsaget af næringsstofberigelse fra Flynder Å-oplandet jvf. basisanalysen.

Holstebro Kommune er ikke i besiddelse af tilstrækkeligt data vedr. naturtypen "Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger (3140)" og lader sig derfor ikke nærmere vurdere.

For "vandløb med vandplanter" (3260) vurderes grødeskæring at være den primære trussel, idet det medfører markant ændrede forhold for plante- og dyrelivet i vandløbet og omkring dette. Vandplanterne udgør således en nøglerolle i vandløbet ved at stabilisere bunden, skabe variation i strømmen, differentiere aflejring af partikler og fjerne næringsstoffer. Eutrofiering kan have en betydning for sammensætningen af plantesamfundet, men den største trussel i forhold til biodiversiteten vurderes at være udretning af vandløb samt grødeskæring.

¹⁵ Naturdatabasen

¹⁶ Søer hvor særlige naturværdier ønskes beskyttet selv om søen udsættes for en vis kulturpåvirkning. A1-målsætningen henfører til beskyttelsen af særlige naturværdier, og B-målsætningen henfører til basismålsætningens krav til vandkvalitet og naturindhold i øvrigt, jf. Ringkjøbing Amts regionplan 2005, Bilag

Vegetationen udgør fødegrundlaget for en række fuglearter, som udgør dele af udpegningsgrundlaget for Nissum Fjord. En øget næringsstofudvaskning vil, jvf. basisanalysen, kunne have betydning for de fuglearter, der lever af bundvegetationen, da mængden af planter reduceres som følge af eutrofiering. De planteædende fuglearter, hvis fødegrundlag vil blive yderligere reduceret, er Lysbuget Knortegås, Knopsvane, Krikand, Spidsand og Pibeand, som har været i markant tilbagegang grundet eutrofieringen af Nissum Fjord. Derudover Spidsand, Kobbersneppe, alm. Ryle og Brushane, som tidligere har været udsat for kraftige tilbagegange. Brushane er nu helt forsvundet som ynglefugl fra strandengene omkring Nissum Fjord, primært grundet tilgroning af ynglelokaliteter. Det forventes, at de øvrige udpegede fugle som eksempelvis Pibe- og Sangsvane, Rørdum, Bram og Kortnæbbet Gås ikke nødvendigvis vil blive påvirket negativt som følge af en svagt øget næringsstofbelastning, idet en øget tilførsel dels kan øge fødegrundlaget for disse fugle, dels fordi visse arter ændrer fourageringsadfærd. Arter som Toppet Skallesluger og Stor Skallesluger er primært afhængige af opretholdelse af både fouragerings-, raste- og overnatningslokaliteter, som ikke umiddelbart vurderes truet. For Lille Kobbersneppe, Klyde, Splitterne, Fjordterne, Havterne, Dværgerterne, Hvidbrystet Præstekrave og Plettet Rørvagtel forventes de primære trusler enten at være manglende ynglelokaliteter, grundet tilgroning, forstyrrelse eller prædation. Der vurderes ikke umiddelbart at være trusler for Rørhøg inden for det udpegede område ved Nissum Fjord.

En forbedring af forholdene for de internationalt beskyttede arter, vil også betyde en forbedring af forholdene for en række truede danske ynglefugle som Vibe, Rødben og Stor Kobbersneppe.

De væsentligste trusler mod flod- og havlampretten vurderes generelt at være tilknyttet opholdet i ferskvand, hvor etablering af fysiske spærringer, såsom opstemninger kan forhindre fiskene i at nå egnede gydesteder. Eksempelvis forventes havlampretten at gyde i Tvis Å og Nissum Fjord benyttes derfor som migrationsrute for havlampretternes gydevandring. Flodlamprettens forekomst i Nissum Fjord er ukendt. I forbindelse med undersøgelsesprogrammet over Skjern Å Naturprojektet var et af de vigtigste resultater fra 2000-undersøgelsen, at hav- og flodlampretlarverne udviste udpræget substratpræference for slam aflejret i kantvegetationen (typisk siv) og finkornet sand/slam aflejret i grødeøer¹⁷. Kendskabet til hav- og flodlamprettens specifikke krav er dog mangelfuldt, og truslerne mod hav- og flodlampretter i Nissum Fjord lader sig derfor ikke nærmere vurdere.

I modsætning til hav- og flodlampret lever bæklampret hele sit liv i vandløbene. Bæklampretten er fundet almindelig udbredt i tilløbene til Nissum Fjord, arten vurderes ikke at være truet i Nissum Fjord-udpegningen.

De væsentligste trusler mod stavsilden vurderes generelt at være: fiskeri, eutrofiering i vandløb og fjorde, udledning af surt vand og okker fra drænedes arealer samt dårlige fysiske forhold i vandløbene. Kendskabet til stavsildens specifikke krav er dog mangelfuldt, og truslerne mod stavsilden i Nissum Fjord kan derfor ikke vurderes nærmere.

¹⁷ DFU-rapport 134-04.

Nissum Fjord er primært et gennemgangsvand for laksens vandring til og fra gydepladserne i ferskvand og ud i havet. Den største trussel mod laksens overlevelse i Nissum Fjord vurderes at være fiskeri.

På baggrund af odderens positive fremgang i Jylland i løbet af 1990'erne, og forekomsten mange steder i Nissum Fjord-området vurderes der ikke umiddelbart at være trusler mod den inden for Nissum Fjord-udpegningsområdet. Det er dog vigtigt, at der forsat findes yngle- og fourageringsmuligheder inden for området.

Vandranke, den sidste art som udgør udpegningsgrundlaget, antages generelt at være en konkurrencesvag art, der kun vokser, hvor der i miljøet er lave næringsstokkoncentrationer, svag strøm og gode lysforhold. Den store forekomst af vandranke i afvandningskanalen syd for Felsted Kog hænger givetvis sammen med en relativt hårdhændet vedligeholdelse med to årlige grødeskæringer. Herved får vandranken forbedrede lysforhold. Det formodes ikke, at vandranke ynder at blive grødebeskåret. Bestanden i afvandningskanalen vurderes at være stabil og synes ikke umiddelbart truet.

Herbicer

En del af regionplanens målsætning for Nissum Fjord er udbredt vegetation med en dybdegrænse større end 2 meter. Det forventes, at denne vegetation primært vil bestå af ålegræs, der er den mest almindelige blomsterplante i vore kystnære farvande. Ålegræs-områder fungerer blandt andet som fourageringsområder for fugle og opvækstområder for fisk og smådyr. Udbredelsen af ålegræs ud fra kysten anvendes ofte som en indikator på miljøtilstanden i de kystnære områder. I efteråret 2007 igangsatte DMU og Miljøcenter Ringkøbing et projekt, der havde til formål, at undersøge forekomsten af landbrugsherbicer i Nissum Fjord¹⁸. Vandprøverne blev taget i henholdsvis Mellem Fjord og Felsted Kog i Nissum Fjord. Undersøgelserne verificerede en række stoffer og nedbrydningsprodukter af stoffer, hvoraf 12 er herbicer og 8 er nedbrydningsprodukter af herbicer. Det er tidligere påvist, at ukrudtsmidler kan skade blandt andet plantetilvæksten på ålegræs ved lavere koncentrationer end de koncentrationer, hvor de enkelte stoffer har effekt¹⁹. Den anvendte målemetode er oprindeligt udviklet til ferskvand, men da Felsted Kog er relativt fersk (~4 ‰), kan det ikke afvises, at anvendelsen af herbicer i oplandet til Nissum Fjord har en negativ effekt på målsætningen i Nissum Fjord. Anvendelsen af herbicer på landbrugsjord reguleres ikke i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug, og behandles derfor ikke yderligere.

Næringsstoffer

I Felsted Kog er fosfor sandsynligvis den begrænsende faktor for algeproduktionen, men betydningen af nitratudvaskningen øges ud mod slusen, jvf. Basisanalysen del II²⁰. Oplandsanalysens begrundelse for vigtigheden af en reduktion af næringsstofftilførslerne til Felsted Kog, i forhold til den resterende del af Nissum Fjord, er, at Felsted Kog modtager ca. 70 % af næringsstofftilførslen via Storå-systemet, samt at en reduktion til Felsted Kog

¹⁸ Arbejdsrapport fra DMU nr. 244, 2008. Forekomst af herbicer i Nissum Fjord

¹⁹ Nielsen, L.W. & Dahllof, I. 2007: Direct and indirect effects of the herbicides Glyphosate, Bentazone and MCPA on eelgrass (*Zostera marina*). - Aquatic Toxicology 82(1): 47-54.

²⁰ Vandrammedirektivets basisanalyse del II

vil gavne hele Nissum Fjord, sammenlignet med hvis reduktionerne blev foretaget i Flynder å's vandsystem, hvor reduktionen kun vil gavne Yder Fjord og Indfjorden.

Fosfor

Vandmiljøplan III indeholder en målsætning om en halvering af fosforoverskuddet fra landbruget i 2015 i forhold til overskuddet på 32.700 ton P i 2001/2002 på landsplan²¹. Landbruget bidrager med ca. 40 % af fosfortilførslen til Nissum Fjord²². Det fremgår af basisanalysen, at der ikke forventes en reduktion af fosforafstrømningen til Nissum Fjord, således at den samlede fosforbelastning i 2015 forventes at ligge på det nuværende niveau på 65 ton fosfor. I denne vurdering er ikke medtaget omlægningen af dyreenhedsberegningen, der vil medvirke til en reduktion på minimum 10 % af den udbragte fosfor i oplandet til Nissum Fjord.

Jordens bindingskapacitet for fosfor stiger i takt med stigende indhold af ler og jern- og aluminiumoxider, og jordens fosforbindingskapacitet varierer meget i Danmark. I mineraljorde findes hovedparten af jordens fosfor bundet i lerfraktionen eller på belægninger af jern- og aluminiumoxider på større partikler. På jorde med højt lerindhold kan der, især i forbindelse med kraftig nedbør, opløses fosfor og løsrives fosforrige partikler fra overjorden, som transporteres ned gennem sprækker og større porer til eventuelle drænrør dybere nede, og via disse blive transporteret ud til vandmiljøet. Der er en principiel sammenhæng mellem jordens fosforstatus og risikoen for fosfortab. Dette er vist ved flere enkeltstående undersøgelser, hvor fosforstatus, målt for eksempel ved fosfortallet, varierede, medens transportbetingelserne var ensartede²³. Der er imidlertid ikke lavet tilstrækkeligt med undersøgelser til at kvantificere denne sammenhæng under praktiske forhold. Det er Holstebro Kommunes vurdering, at forsigtighedskriteriet medfører, at der skal foretages en individuel vurdering af bedriftens jorde baseret på tabsrisiko og jordernes fosfortal. Dansk landbrugsrådgivning anbefaler, at der tilføres samme mængde fosfor, som afgrøden bortfører ved fosfortal 2-4²⁴. Dette underbygges yderligere af oplandsanalysen, som indikerer at fosforoverskuddet har betydning for den samlede fosfortilførsel til fjorden.

Det fremgår af oplandsanalysen at "*Fosfor fra landbruget bidrager væsentligt til den samlede fosfortilførsel, og på de arealer der er defineret som fosfor-risikoarealer, vil det have gavnlige effekt på fosfortilførslen til fjorden at mindske fosforoverskuddet*"²⁵. Fosforoverskuddet var i årene 2005 og 2007 i gennemsnit ca. 11 kg P/ha i oplandet til Nissum Fjord i Holstebro Kommune, hvor fosforoverskuddet er mindst i området syd for Nissum Fjord samt nord for Holstebro by²⁶.

²¹ Vandmiljøplan III – aftale om vandmiljøplan III 2005-2015 mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne

²² Miljøministeriet, vandområde, 1.4 Nissum Fjord

²³ Heckrath, G. et al., 1995. Phosphorus leaching from soils containing different P concentrations in the Broadbalk experiment. J. Environ. Qual. 24, 904-910. & Pote, D.H., et. Al., 1999. Relationship between phosphorus levels in three ultisols and phosphorus concentration in runoff. J. Environ. Qual. 28, 170-175.

²⁴ Knudsen, L., 1998, rev. 2004. "Pas på fosfor". Landbrugets Rådgivningscenter, Århus, Danmark.

²⁵ Oplandsanalysen, Nissum Fjord og opland – analyse af miljøtilstand og næringsstoftransport.

²⁶ Beregning af P-overskud pr. ha. pr. blok. Beregningerne er foretaget på baggrund af gødningsregnskabet, Beregningerne er foretaget ved at lade en bedrifts sædskifte roterer over bedriftens omdriftsareal. For ikke

Udbringningsarealerne tilhørende Nedervej 16 er omfattet af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, med efterfølgende fosforklassificering af arealerne, ud fra de af Miljøministeriet opstillede fosforklasser. Herudover foretages der i miljøgodkendelsen en individuel konkret vurdering af risikoen for overfladeafstrømning til overfladevande for de udbringningsarealer, der indgår i ansøgningen om miljøgodkendelse. Denne risikovurdering behandles under afsnittet 'Forurening og gener fra landbrugets arealer'.

Nitrat

Vandmiljøplan III fastlægger, at der skal sikres en reduktion på 13 % af nitratudvaskningen fra landbruget i 2015 i forhold til udvaskningen i 2003 på landsplan. Basisanalysens del II vurderer, at nitrattilførslen til Nissum Fjord, ved udgangen af 2015, vil være på 1.952 ton N, hvilket svarer til en reduktion på ca. 18 % i forhold til niveauet i 2001²⁷. Landbruget bidrager med ca. 83 % af tilførslen af nitrat til Nissum Fjord²⁸. I perioden fra 2005-2007 var det beregnede gennemsnit af nitratoverskud per ha i oplandet til Nissum Fjord på 71 kg N²⁹.

Oplandsanalysen konkluderer, at ca. 50 % af det samlede opland til Nissum Fjord er højrisikoarealer for udvaskning af nitrat til vandmiljøet, hvilket de af staten fastsatte nitratklasser langt fra kan honorere, idet disse arealer udgør 32 % af oplandet. Modelberegninger i oplandsanalysen indikerer, at en fremtidig miljøtilstand, hvor vegetationen er udbredt i størstedelen af fjorden, vil kunne opnås med en reduktion af blandt andet nitrattilførslen på ca. 30 % i forhold til 2001, svarende til ca. 700 ton nitrat. Med vedtagelsen af Grøn Vækst, som erstatter og supplerer den vedtagne vandmiljøplan III, fastsættes nye reduktionskrav for blandt andet tilførsel af nitrat til vandområder, som i perioden 2010-2015 skal reduceres med 19.000 ton nitrat (ca. 1/3 i forhold til i dag). I oplandsanalysen vurderes det, at en fuldt implementeret vandmiljøplan III forventes, at medføre en samlet reduktion på mellem 15-20 % i forhold til 2001. For at opnå en reduktion på 30 % vurderes det i oplandsanalysen, at nitrattilførslen til fjorden skal reduceres yderligere med 250-350 ton N.

Husdyrtrykket i oplandet til Nissum Fjord

Strukturudviklingen i husdyrproduktionen går på landsplan mod færre, men større husdyrbrug. Det fremgår af basisanalysen, at antallet af dyreenheder i oplandet til Nissum Fjord er ca. 1,3 DE/ha³⁰, fordelt på 55 % kvæg, 35 % svin og 10 % andre husdyr³¹, hvilket ligger over landsgennemsnittet.

omdriftsafgrøder foretages en stedspecifik beregning af overskud, udarbejdet gennem CTtools af Holstebro Kommune.

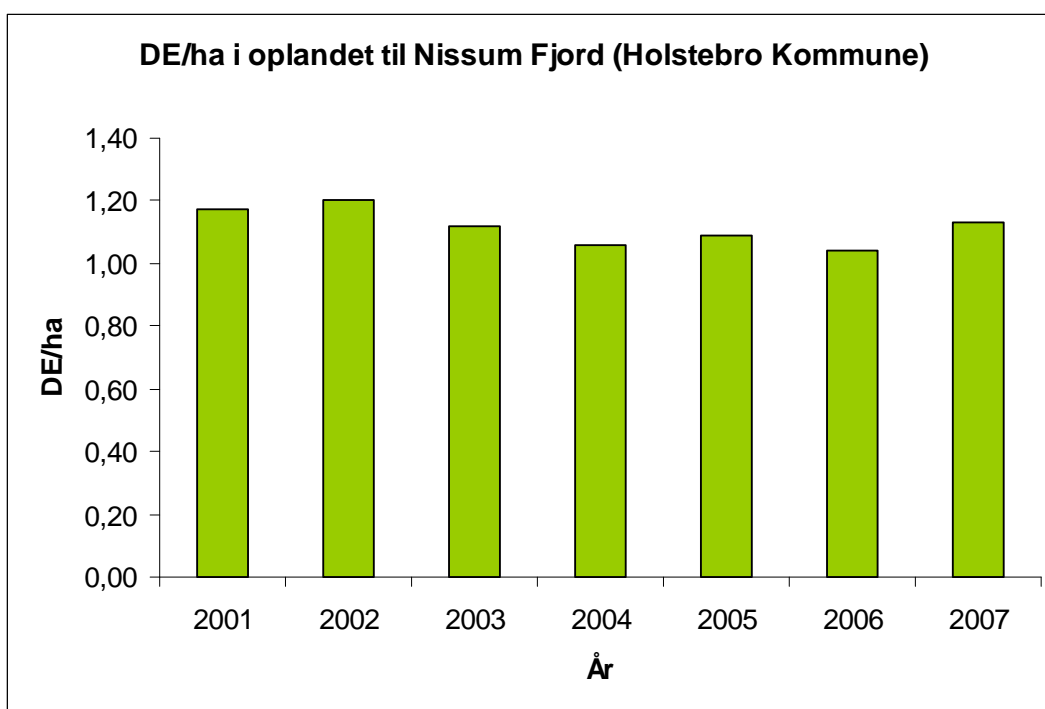
²⁷ Heri medregnet mindre korrektioner for tilførsler fra punktkilder. Ovenstående vurdering af N-reduktionen i 2015 er baseret på grove estimater og vurderes at være optimistisk, idet modelberegninger af N-belastning til Ringkøbing Fjord (Oplandsmodel for N-belastning af Ringkøbing Fjord, DHI-rapport juni 2004) har indikeret at flere tiltag i et opland vil have tendens til at "overlappe" hinanden, hvilket med andre ord medfører, at effekten af alle tiltagene ikke slår fuldt igennem.

²⁸ Miljøministeriet, vandområde, 1.4 Nissum Fjord.

²⁹ CTtools.

³⁰ Miljøministeriet, vandområde, 1.4 Nissum Fjord.

³¹ Analyse af jordbrugserhvervene 2009.

Figur 2. DE/ha i oplandet til Nissum Fjord i Holstebro Kommune i årene 2001-2007³²

Udviklingen i DE/ha fremgår af figur 2 for den del af oplandet, der er beliggende i Holstebro Kommune. Antallet af DE/ha er i perioden fra 2001 frem til 2007 reduceret med 0,04 DE/ha, det kan derfor konkluderes, at der overordnet for Nissum Fjord ikke sker nettoudvidelser af husdyrproduktionen. Det betyder generelt, at en etablering/udvidelse i oplandet til Nissum Fjord i væsentligt omfang vil blive modregnet ved, at der sker en nedlæggelse.

I oplandet til Nissum Fjord i Holstebro Kommune ses det mindste husdyrtryk i den vestlige del af oplandet omkring Ulfborg, hvor ca. 38 % af bedrifterne har et husdyrtryk på < 1 DE/ha, mens den nordlige del af oplandet, omkring Vemb, har den største andel (ca. 34 %) af husdyrbrug med et husdyrtryk på > 1,4 DE/ha. I perioden 2001-2007 har der i gennemsnit været et DE/ha på 1,12 generelt for hele oplandet i Holstebro Kommune. Den vestlige del af Holstebro Kommune domineres af kvægbrug, mens pelsdyr er vurderet til at udgøre ca. 6 %.

De nye omregningsfaktorer for dyreenheder jvf. den nye husdyrgødningsbekendtgørelse³³, reducerer antallet af kvæg/DE og mink/DE. For kvæg og mink skal der anvendes henholdsvis 15-20 % og ca. 45 % mere areal. På landsplan forventes det, at medføre et øget arealkrav på ca. 4 % samt en reduktion i det samlede fosforoverskud på ca. 10 % jvf. høringsbrev af 19.05.09³⁴. Holstebro Kommune vurderer, at oplandet omkring Nissum Fjord som minimum har samme reduktion som i resten af landet.

³² CTtools i GIS.

³³ Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v af 10.07.09.

³⁴ Høringsbrev, Høring over udkast til ændring af husdyrgødningsbekendtgørelsen.

BESKRIVELSE AF HUSBY SØ OG UDPEGNINGSGRUNDLAG

Ejendommen og udbringningsarealerne er delvist beliggende i oplandet til Husby Sø, idet markerne afvander hertil via en række mindre tilløb samt vandløbet Lydersgård Husgrøft. Husby Sø er et Natura 2000-område (N72, H 188 som også dækker Nørresø) som har afløb til Felsted Kog i Nissum Fjord via Staby Kast.

Oplandet til Husby Sø er på 2.159 ha, som primært består af afvandede landbrugsarealer svarende til ca. 80 %³⁵, hvilket svarer til et landbrugsareal på 1.727ha. Husby Sø er 168 hektar, lavvandet sø med en middeldybde på 1,4 meter, og et vandvolumen på 1,85 millioner kubikmeter.

Udpegningsgrundlaget

Udpegningsgrundlaget for området fremgår af nedenstående tabeller. Holstebro Kommune har i henhold til By- og Landskabsstyrelsen³⁶ medtaget de supplerende høringsforslag i forbindelse med nærværende vurdering.

Tålegrænsen for de forskellige naturtyper er medtaget, hvor det, af DMU, er vurderet vigtigt for naturtypen, at den fastsatte tålegrænse ikke overskrides. Af tabel 23 fremgår udpegningsgrundlaget for Husby Sø og arter fremgår af tabel 24.

Tabel 23. Udpegningsgrundlaget og naturtypernes tålegrænser for Husby Sø jvf. SNS 2005³⁷ og KGB³⁸.

Nr.	Naturtype	Tålegrænse (Nitrat)
3140	Kalkrige søer og vandhuller	5-10 kg N/ha
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks	-
7230	Rigkær	Ikke fastsat

Tabel 24. Udpegningsgrundlaget omfatter følgende arter, for hvilke det skal sikres, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde.

Nr.	Art
1355	Odder
1831	Vandranke

Regionplanens målsætning

Søerne Husby Sø og Nørresø er målsat til at have et naturligt og alsidigt dyre- og planteliv, upåvirket eller svagt påvirket af nærings-, organiske- og miljøfremmede stoffer, okker eller anden kulturpåvirkning, således at søernes økologiske tilstand er upåvirket eller kun

³⁵ Basisanalyse for N72 Husby Sø og Nørresø

³⁶ I udkast til vejledning til bekendtgørelsen nr. 408 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter fremgår, at Naturklagenævnets afgørelse (Afgørelse ifbm. regionplantillæg med VVM-redegørelse for omfartsvej ved Strøby Egede i Vallø Kommune) fra 2006 har stadfæstet at høringsforslag skal inddrages i en konsekvensvurdering.

³⁷ Harmoniserede tålegrænser, Skov- og Naturstyrelsen 2005

³⁸ Kriterier for gunstig bevaringsstatus, DMU 2003

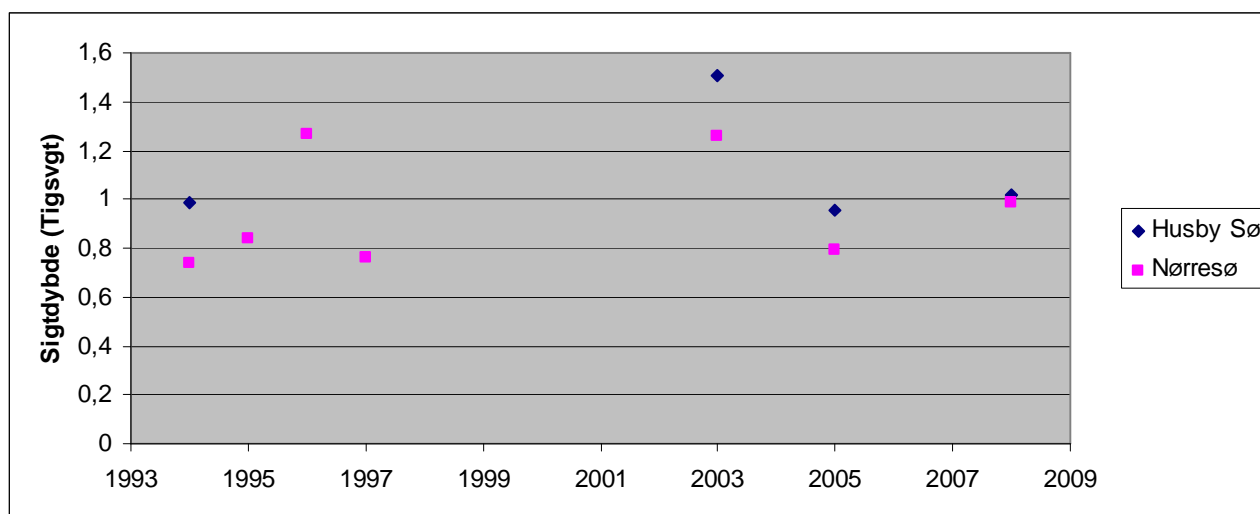
svagt påvirket i forhold til den naturlige baggrundstilstand. Sommersigt dybde større end 1 meter anvendes blandt andet som parameter til at vurdere opfyldelse af målsætningen.

Tilstand

Regionplanens målsætning for Husby Sø og Nørresø er ikke opfyldt. På baggrund af vandrammedirektivets basisanalyse vurderes Husby Sø og Nørresø ikke at kunne opfylde deres målsætning i 2015.

Ifølge basisanalysen, for området, er en øget tilførsel af næringsstoffer den største hindring for at kunne nå målsætningen for habitatområdet.

Overvågningsresultater viser jvf. basisanalysen, at søerne pt. er påvirket af for store udledninger af næringsstoffer fra land. Det medfører forøget opblomstring af planteplankton og enårige makroalger, hvilket nedsætter vandets klarhed. Vandets klarhed (sigtdybden) er derfor en god parameter til, på enkel måde, at registrere og beskrive mulighederne for udbredelsen af bundplanter, idet mængden og dybdeudbredelsen primært styres af lys. I nedenstående figur 3 er de målte sigtdybder for søerne igennem de sidste 14 år illustreret. Figur 3 viser, at amtets målsætning om en sigtdybde på > 1 meter ikke altid er opfyldt, idet sigtdybden i årene fra 1992 frem til 2008 har svinget mellem 0,74 og 1,4 meter. Det er Holstebro Kommunes vurdering, at der ikke fremgår en hverken stigende eller faldende tendens i sigtdybden i Husby Sø, idet der kun er få tilgængelige måleår.

Figur 3. Målte sigtdybder for Husby Sø og Nørresø i perioden 1994-2008 (Tidsvg. middel).

I forhold til den seneste undersøgelse i 2003 var undervandsvegetationen i Husby Sø blevet lidt mere artsrig, idet der var indvandret 4 nye arter, mens der ikke var forsvundet nogen (Ringkjøbing Amt 2006). Ud fra den nuværende tilstand som moderat næringsrig "vandakssø" var amtets målsætninger opfyldt med hensyn til artssammensætningen, men ikke med hensyn til udbredelse og tæthed, idet det vurderes, at søen har potentiale til at mindst halvdelen af søbunden bliver dækket af undervandsplanter.

Begrænsningen for udbredelsen af undervandsvegetationen skyldes sandsynligvis dårlige

vækstforhold, på grund af ophobet slam på søbunden, der medfører ustabile bundforhold og periodevis reduceret sigtdybde på grund af ophvirvling af bundmateriale.

Husby Sø rummer jvf. basisanalysen små bestande af Vandranke (*Luronium natans*). Arten er i de senere år gået tilbage i både Husby Sø og Nørresø og dens eksistens i søerne er vurderet at være i risiko for at blive udkonkurreret. Blandt andet fordi vandranken generelt antages at være en konkurrencesvag art, der trives bedst i miljøer med lave næringsstofkoncentrationer.

Næringsstoffer

Fosfor

Vandmiljøplan III indeholder en målsætning om en halvering af fosforoverskuddet fra landbruget i 2015 i forhold til overskuddet på 32.700 ton P i 2001/2002 på landsplan³⁹. Det fremgår af basisanalysen, at Husby Sø i 2005 havde en årsgennemsnit for fosfor på 0,074 mg P/l, total fosfor har i årene fra 1988 frem til 2005 været svingende og har i begrænset omfang overskredet amtets basismålsætning på < 0,075 mg P/l⁴⁰.

Herudover foretages der i nærværende miljøgodkendelse en individuel, konkret vurdering af risikoen for overfladeafstrømning til overfladevande for de udbringningsarealer, der indgår i ansøgning om miljøgodkendelse. Denne risikovurdering behandles under afsnittet 'Forurening og gener fra landbrugets arealer'.

Nitrat

Vandmiljøplan III fastlægger, at der skal sikres en reduktion på 13 % af nitratudvaskningen fra landbruget i 2015 i forhold til udvaskningen i 2003 på landsplan. Med vedtagelsen af Grøn Vækst, som erstatter og supplerer den vedtagne vandmiljøplan III, fastsættes nye reduktionskrav for blandt andet tilførsel af nitrat til vandområder, som i perioden 2010-2015 skal reduceres med 19.000 ton nitrat (ca. $\frac{1}{3}$ i forhold til i dag).

Husdyrtrykket i oplandet til Husby Sø og Nørresø

Holstebro Kommune kan på baggrund af CTtools⁴¹ i GIS fortage et udtræk hvoraf det fremgår, at antallet af dyreenheder i oplandet er 1,17 DE/ha, fordelt på 63 % kvæg, 27 % svin og 10 % andre husdyr. Antallet af dyreenheder er fra 2001 og frem til 2007 faldet med lidt over 0,2 DE/ha i alt. Faldet dækker over en reduktion af antallet af kvæg og svin, der ikke helt modsvares af en samtidig stigning i andet dyrehold i oplandet i Holstebro kommune. Det betyder generelt, at en etablering/udvidelse i oplandet til Husby Sø og Nørresø i Holstebro kommune i væsentligt omfang vil blive modregnet ved, at der sker en nedlægelse.

³⁹ Vandmiljøplan III – aftale om vandmiljøplan III 2005-2015 mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne

⁴⁰ Basisanalyse N72

⁴¹ Data herfra er kun gældende for de arealer, der er beliggende indenfor kommunegrænsen.

De nye omregningsfaktorer for dyreenheder, jvf. den nye husdyrgødningsbekendtgørelse⁴², reducerer antallet af kvæg/DE og mink/DE. For kvæg og mink skal der anvendes henholdsvis 15-20 % og ca. 45 % mere areal. På landsplan forventes det, at medføre et øget arealkrav på ca. 4 % samt en reduktion i det samlede fosforoverskud på ca. 10 % jvf. høringsbrev af 19.05.09⁴³. Holstebro kommune vurderer, at oplandet til Husby Sø og Nørresø som minimum har samme reduktion som i resten af landet.

BILAG IV-ARTER

I habitatdirektivets bilag IV er opført en række arter, som skal sikres en streng beskyttelse i deres naturlige udbredelsesområde, også udenfor de udpegede Natura 2000-områder. Dette indebærer, for dyrearternes vedkommende, blandt andet at yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges og for planternes vedkommende, at arterne blandt andet ikke må ødelægges.

Ud fra "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" samt Holstebro Kommunes øvrige kendskab til området og arterne, vurderes det, at følgende arter og grupper fra habitatdirektivets bilag IV (strengt beskyttede arter) kunne tænkes at forekomme i nærområdet til husdyrbruget:

- Småflagermus: På baggrund af de insektædende småflagermus' livsform vurderes projektet ikke at være til skade for disse.
- Birkemus: Arten forekommer nær den nordlige del af Nissum Fjord, men er ikke registreret så langt sydpå som her.
- Odder: Lever udbredt i Vestjylland, men er med sin levevis næppe truet af projektet.
- Markfirben: Er i 2005 registreret langs vestkysten ved Vedersø og Husby, men Holstebro Kommune har ikke kendskab til registreringer nær husdyrbruget.
- Stor vandsalamander, løgfrø og spidssnudet frø: Ingen af disse er registreret nær husdyrbruget ellers dets udbringningsarealer. Der stilles dog vilkår om, at der vil gælde krav om 10 meter brede udyrkede bræmmer omkring vandhuller, hvor der eventuelt i fremtiden konstateres en bestand af ovenstående padder.
- Grøn kølleguldsmed: Forekommer udbredt i Storåen, men er ikke kendt fra nærområdet til husdyrbruget. De øvrige bilag IV-insektarter er ikke registreret i Vestjylland.

På og umiddelbart op til husdyrbrugets udbringningsarealer er Holstebro Kommune ikke bekendt med arter omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV, som kan blive negativt påvirket af nærværende godkendelse. Det vurderes, at udvidelsen kun vil kunne påvirke bilag

⁴² Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v af 10.07.09

⁴³ Høringsbrev, Høring over udkast til ændring af husdyrgødningsbekendtgørelsen

IV-arterne ved alvorlige uheld i forbindelse med eksempelvis håndtering af husdyrgødningen. Der er i den forbindelse stillet vilkår, således at risici for uheld er minimeret.

TØR NATUR

Ammoniakbelastningen fra husdyrbrugets anlæg

Udvidelsen medfører en meremission fra anlægget på 352 kg N/år i forhold til nudrift, således at den samlede emission bliver på i alt 3.502 kg N/år. Det nærmest beliggende Natura 2000-område i forhold til husdyrbruget er Nissum Fjord, EF-habitatområde nr. 58 og EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 38. Beliggenheden af Natura 2000-områder i forhold til husdyrbruget fremgår af bilag 13. Afstanden fra anlægget til det nærmeste Natura 2000-område er ca. 500 meter, som dog ikke er kvælstoffølsomt, idet området her består af marker og rørskov. De nærmest beliggende kvælstoffølsomme naturområder er nogle mindre klitområder ved Felsted Odde. Tålegrænsen er her 10-25 kg N/ha/år med en baggrundsdeposition i størrelsesordenen 14 kg N/ha/år. Afstanden hertil er dog over 5 kilometer, hvilket, sammen med den forholdsvis begrænsede forøgede kvælstofemission på 352 kg N/år, gør at der forventes en meget ringe påvirkning af disse naturtyper. Påvirkningen fra anlægget vurderes derfor at være begrænset, og der er således ikke gennemført beregninger af kvælstofnedfaldet.

Ca. 3 kilometer vest for husdyrbruget er EF-habitatområde nr. 188, Husby Sø og Nørresø, beliggende (bilag 13). I dette Natura 2000-område er der ikke kortlagt kvælstoffølsomme naturtyper. Mark nr. 14-0 og 18-2 støder op til Natura 2000-området, men idet der ikke er tale om kvælstoffølsomme naturtyper, er der ikke foretaget beregninger af kvælstofnedfaldet.

Der stilles derfor ingen skærpede krav til ammoniak på baggrund af Natura 2000-områder i nærheden.

Ammoniakdeposition på natur beskyttet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 3

I nærområdet, hvor der vil ske en potentiel ændring af ammoniakdepositionen (nedfald) i forbindelse med udvidelsen, findes ingen naturtyper inden for en afstand af 1.000 meter, som er registreret i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3. For naturtyper, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, gælder at den hidtidige drift må fortsætte. Derimod må der ikke foretages anlægsarbejder eller ske ændringer af driften uden en dispensation fra kommunen. Ændringer kan være tilplantninger, opfyldninger, gravning af vandhuller, ændringer af drænforhold, omlægninger eller øget gødsning og pesticidanvendelse.

De naturarealer, som ligger nærmest husdyrbruget, og som er forholdsvis højt målsatte i regionplanen, er nogle B-målsatte rørskovsområder ved Nissum Fjord i en afstand af ca. 1,2 kilometer nord for husdyrbruget samt de A-målsatte rørskove ved Husby Sø ca. 3,2 kilometer sydvest for husdyrbruget. Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til § 3-beskyttet natur fremgår af bilag 16. Begge naturområder er næppe følsomme over for atmosfærisk kvælstof og der er ikke gennemført beregninger af kvælstofnedfaldet.

Afstanden til det nærmeste C-målsatte naturområde, beliggende nord-nordøst for husdyrbruget, er ca. 1,3 kilometer. Mosen vurderes ikke at blive negativt påvirket af atmosfærisk kvælstof fra husdyrbruget.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at udvidelsen ikke vil medføre en negativ effekt for naturtyperne.

Ammoniakbelastningen ved udbringning af husdyrgødning

Siden den 1. august 2007 har det været et generelt krav, at flydende husdyrgødning skal nedfældes på sort jord og græsmarker beliggende i en afstand under 1.000 meter fra de naturarealer, der er omfattet af "bufferzonereglen". Naturområderne er 1) højmoser, lobe-liesøer, heder større end 10 ha, overdrev større end 2,5 ha, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og er beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder, 2) heder, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder, 3) overdrev, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder samt 4) ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Alle staldafsnit og opbevaringslagre ligger længere end 1.000 meter fra nærmeste naturområder, der er omfattet af lovens § 7. Nærmeste § 7-naturområde ligger ca. 4,5 kilometer fra husdyrbrugets stalde og gødningslagre. Nærmeste § 7-naturtyper fremgår af bilag 8. Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer ligger indenfor en afstand af 1.000 meter fra naturområder omfattet af husdyrbrugslovens § 7 (bilag 8).

Holstebro Kommune anser det generelle ammoniakreduktionskrav for opfyldt i forhold til ammoniakdeposition på § 7-beskyttet natur og der stilles ikke yderligere vilkår i forbindelse hermed.

Ammoniakpåvirkningen fra et udbringningsareal til et naturområde (hvad enten der er tale om Natura 2000, § 7- eller § 3-beskyttet natur) er en geografisk begrænset problematik. Det er pt. ikke muligt at beregne den eksakte ammoniakpåvirkning af udbragt husdyrgødning på et naturområde. I værste fald forventes der i en afstand på 100 meter fra markkanten ikke påvirkninger over 1 kg N/ha. I normale tilfælde er der påvirkninger på over 1 kg N/ha i op til ca. 20-30 meters afstand fra markkanten. Den reelle påvirkning vil afhænge af udbringningsform, temperatur, vindforhold etc. i det enkelte år. Såfremt kommunen vurderer, at udbringningsarealer, der grænser op til naturområder, som er følsomme for ammoniakpåvirkninger, kan have væsentlige negative miljøpåvirkninger, skal der stilles skærpede krav om for eksempel nedfældning inden for en vis afstand til naturområdet eller etablering af randzone, hvor husdyrgødning ikke må udbringes. Ved nedfældning vurderes der ikke at være randpåvirkninger større end 1 kg N/ha.

Inden for EF-habitatområde nr. 58 og EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 38 ligger nogle af husdyrbrugets udbringningsarealer, mark nr. 8-0, 9-0, 11-0, 27-0, 28-0 og 35-0, i alt 46,42 ha (bilag 13). Markerne anvendes før denne ansøgte udvidelse som udbringningsarealer

for husdyrgødning, hvorfor anvendelsen af arealerne ikke ændres i forbindelse med udvidelsen. Markerne støder op til føromtalt rørskovsområde, som næppe er følsom over for atmosfærisk kvælstof.

Mark nr. 14-0 og 18-2 støder op til Natura 2000-område nr. 188 'Husby Sø og Nørresø' (bilag 13), men idet der ikke er tale om kvælstoffølsomme naturtyper, er der ikke foretaget beregninger af kvælstofnedfaldet.

Der stilles derfor ingen skærpede krav til ammoniak på baggrund af Natura 2000-områder i nærheden.

Der er ikke konstateret overlap imellem udbringningsarealerne og områder, der er registreret som værende beskyttet i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at udvidelsen ikke vil medføre en negativ effekt for naturtyperne.

HOLSTEBRO KOMMUNES SAMLEDE VURDERING AF PÅVIRKNINGEN PÅ HUSBY SØ, NØRRESØ OG NISSUM FJORD

Oplandsanalysen vurderede, på baggrund af modelberegninger, at det ikke var realistisk at sikre en målopfyldelse for Nissum Fjord med den daværende administrationspraksis i Ringkjøbing Amt.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at regionplanens målsætning om 2 meter sigtddybde i forbindelse med udarbejdelsen af Natura 2000-planerne bør revurderes således, at der opstilles en mere realiserbar målsætning. Det vurderes nødvendigt for at sikre en forbedret miljøtilstand og på sigt sikre opfyldelse af målsætningen for Nissum Fjord, at der satses på en flerstrengt proces, der arbejder for, at der samlet sker en tilstrækkelig reduktion af næringsstofftilførslen.

Husdyrbrugets individuelle betydning

Dele af udbringningsarealerne i nærværende godkendelse afvander til Husby Sø via en række mindre tilløb samt vandløbet Lydersgård Husgrøft. Udbringningsarealerne udgør 47,6 ha, hvilket svarer til 2,6 % af det samlede landbrugsareal i oplandet til Husby Sø og Nørresø. Slutrecipienten for Husby Sø og Nørresø er Nissum Fjord.

Hovedparten af udbringningsarealerne afvander via en række grøfter og vandløb til Felsted Kog i Nissum Fjord. Udbringningsarealerne udgør 189,44 ha, hvilket svarer til 1,9 promille af det samlede landbrugsareal i oplandet til Nissum Fjord.

Nitratudvaskningen fra den udbragte husdyrgødning bidrager med ca. 1,87 promille af den samlede husdyrgødningsbetingede nitratudvaskning til Husby Sø og Nørresø og med ca. 0,13 promille af den samlede husdyrgødningsbetingede nitratudvaskning til Nissum Fjord. Som beskrevet i afsnittet 'Forurening og gener fra husdyrbrugets arealer' ligger 189,30 ha i nitratklasse III og 2,08 ha i nitratklasse 0. Heraf følger restriktioner på kvælstofudvask-

ningen, som fastholdt ved vilkår om efterafgrøder og dyrehold. Den beregnede gennemsnitlige kvælstofudvaskning fra det ansøgte projekt er beregnet til 73,7 kg N/ha/år, og husdyrbruget overholder husdyrlovens beskyttelsesniveau for nitratudvaskning til overfladevande. Nitratudvaskningen fra husdyrbrugets udbringningsarealer vurderes, på den baggrund, ikke at kunne påvirke Natura 2000-vandområderne væsentligt negativt.

Som beskrevet under afsnittet 'Forurening og gener fra husdyrbrugets arealer' ligger 4,68 ha indenfor områder, der af staten er klassificeret som fosforfølsomme oplandsområder (P-klasse II), hvilket medfører en restriktion på det maksimalt tilladte fosforoverskud for hele bedriften, som er reguleret af det tilladte dyrehold og udbragt husdyrgødning. Gennemsnitligt er fosforoverskuddet for den ansøgte drift 9,2 kg P/ha/år, jvf. tabel 16.

Herudover er der foretaget en individuel, konkret vurdering af risikoen for overfladeafstrømning til overfladevande fra udbringningsarealerne. Det er vurderet, at der er risikoarealer beliggende ned til Husby Sø og til Nissum Fjord. Der er stillet vilkår om bræmmer og parallel dyrkning ned til Lydersgård Husgrøft og til en række andre vandløb/grøfter beliggende på og/eller langs udbringningsarealerne. Dyrkningsfrie bræmmer langs vandområder begrænser udvaskningen af næringsalte, specielt fosfor, og vilkårene stilles for at hindre udvaskning af næringsstoffer fra markerne til overfladevande.

Ifølge Holstebro Kommunes dataudtræk fra CTtools er fosforoverskuddet i gennemsnit på 10,2 kg P/ha/år (2005-2007) i oplandet til Husby Enge Pump i Holstebro kommune og i gennemsnit 10,8 kg P/ha/år (2005-2007) i oplandet til Nissum Fjord i Holstebro kommune, jvf. dataudtræk fra CTtools. Husdyrbrugets fosforudledning på 9,2 kg P/ha/år er således omtrent på niveau med det gennemsnitlige fosforoverskud i oplandet, og bidrager således ikke til en reduktion i fosforafstrømningen til henholdsvis Husby Sø og Nissum Fjord. Husdyrbruget bidrager dermed til den fortsat forringede miljøtilstand i Husby Sø og i Nissum Fjord og til at målsætningen for henholdsvis Husby Sø og Nissum Fjord ikke er opfyldt. For at reducere risikoen for øget udvaskning af fosfor fra udbringningsarealerne til Husby Sø og Nissum Fjord, stilles der vilkår om fosforbalance på ejede og forpagtede udbringningsarealer med fosfortal over 4. Fosforbalancen opgøres som forskellen mellem den tilførte mængde fosfor og den mængde fosfor, som fraføres med afgrøderne efter de gældende normer. Vilkåret gælder enhver femårs periode efter 1. august 2010. Der skal senest 1. august 2010 foreligge fosfortal, der er maksimalt fem år gamle for ejede og forpagtede udbringningsarealer. Analysen for fosfortal skal udtages for hver 5 hektar markareal. Fosfortallene skal fremgå af markplan (kortbilag over marker) og anføres for hvert delareal, jvf. analyse for hver 5 hektar markareal. Kortbilag over markplan, med analyser for fosfortal, skal indsendes til Holstebro Kommune, når analyserne foreligger.

Udvidelsens kumulative effekt

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at strukturudviklingen i landbruget, implementeringen af de nye omregningsfaktorer ved beregning af dyreenheder, VMP III, Grøn Vækst samt kommunens individuelle vurdering af husdyrgodkendelser i oplandet til Husby Sø, Nørresø og Nissum Fjord samlet virker for en forbedret miljøtilstand for udpegningsgrundlaget. Holstebro Kommune vurderer, at husdyrlovens beskyttelsesniveau for nitratudvaskning til overfladevande generelt er tilstrækkeligt til at fremme miljøtilstanden for Husby Sø,

Nørresø og Nissum Fjord. Dette vurderes dog ikke at gøre sig gældende med hensyn til fosforudledningen. På baggrund af husdyrbrugets fosforoverskud og beliggenhed i forhold til Natura 2000-vandområder, stilles der skærpede vilkår til fosforoverskuddet på bedriftens arealer.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbrugets arealdrift, med de stillede vilkår, er forenelig med naturområdets sårbarhed og kvalitet og sammenfattende vurderes det, at områdets integritet ikke ødelægges af husdyrbrugets arealdrift.

Samlet vurderer Holstebro Kommune, at husdyrbrugets samlede drift, med de stillede vilkår, ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-vandområderne væsentligt negativt.

GRUNDLAGET FOR FORHÅNDSVURDERINGEN

Holstebro Kommune har foretaget vurderingen på baggrund af blandt andet Kommunens oplysninger om områdets natur og miljøforhold, områdets sårbarhed over for påvirkninger fra landbruget, målsætninger og retningslinier fra Regionplan 2005, CTtools, basisanalyse for N65, oplandsanalysen samt miljødata for STOQ.

Holstebro Kommune er i gang med at udarbejde og operationalisere oplysninger, som kan tilvejebringe de oplysninger, der skal anvendes i fremtidige vurderinger af husdyrbrugenes betydning i forhold til de kumulative effekter (på husdyrbrugsniveau) i oplandet til Nissum Fjord. Holstebro Kommune er opmærksom på, at nærværende vurdering af husdyrbrugets eget bidrag og andel til de kumulative effekter på natur og miljø, er baseret på dels data-materiale, hvor der kan forekomme tidsforskydninger og deraf følgende unøjagtigheder, dels foretaget på skøn på baggrund af de oplysninger, Kommunen har til rådighed.

Holstebro Kommune foretager løbende evaluering af Kommunens forudsætninger for udarbejdelsen af fremtidige forhåndsvurderinger af natur- og miljøeffekten af miljøgodkendelser af husdyrbrug, således at afgørende og nyeste tilgængelige viden inddrages i vurderingerne.

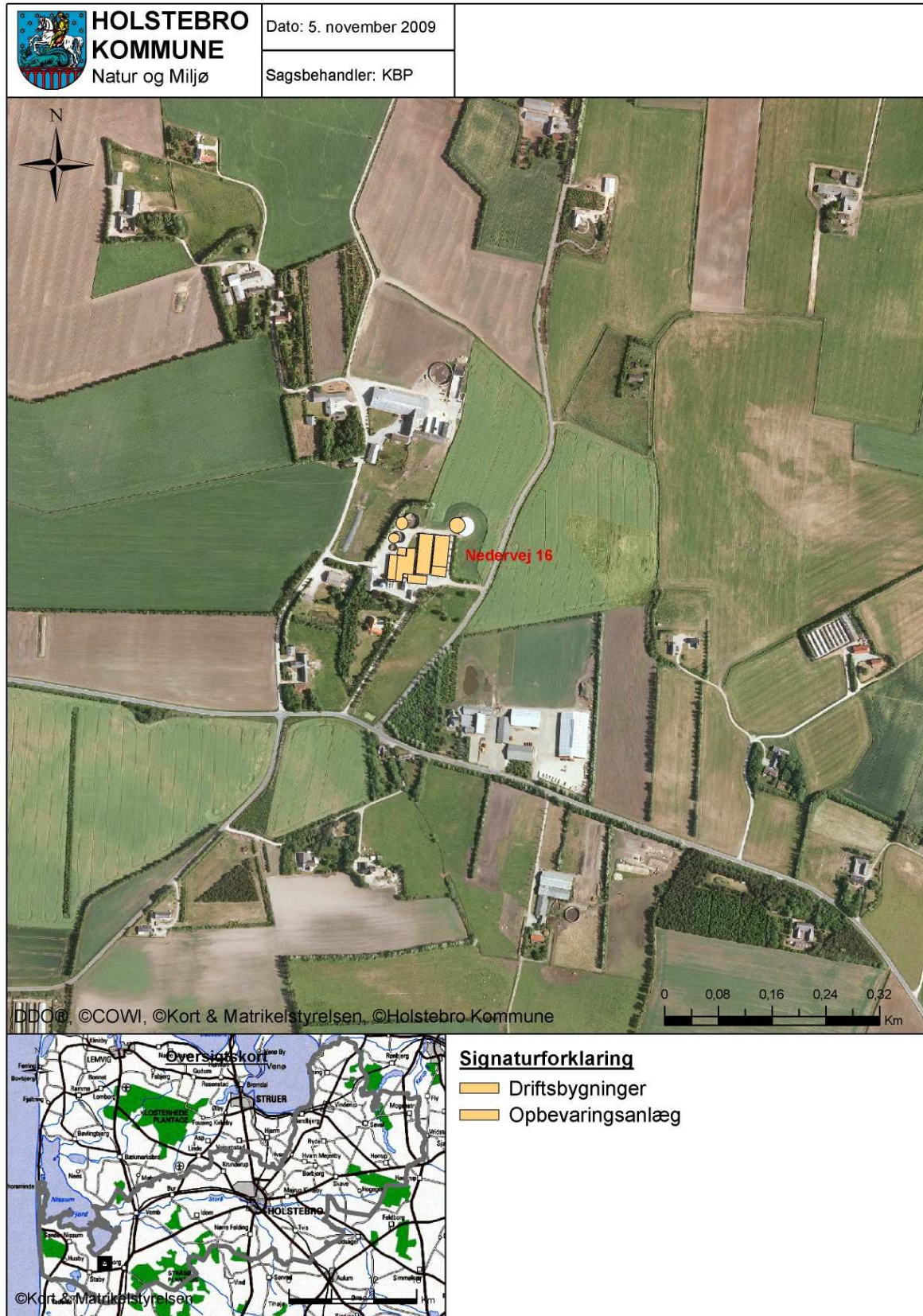
Holstebro Kommunes samlede vurdering af husdyrbruget

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påføre omgivelserne forurening, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet.

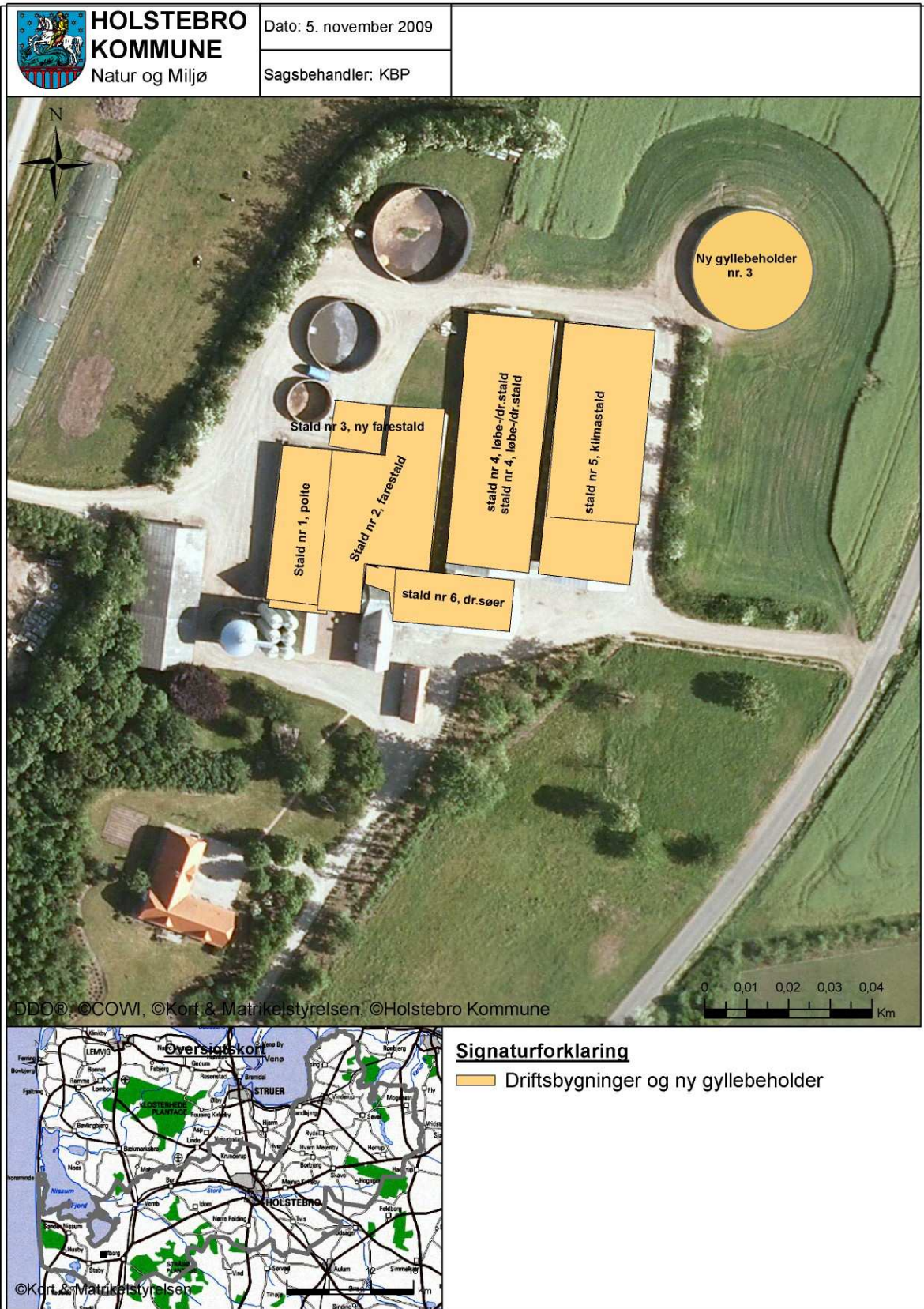
Husdyrbrugets forenelighed med naturområdets sårbarhed og kvalitet er desuden vurderet og sammenfattende vurderes det, at områdernes integritet ikke ødelægges af husdyrbrugets drift.

På baggrund af ovenstående vurderer Kommunen, at husdyrbruget kan drives uden væsentlige gener for omgivelserne og risiko for forurening, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

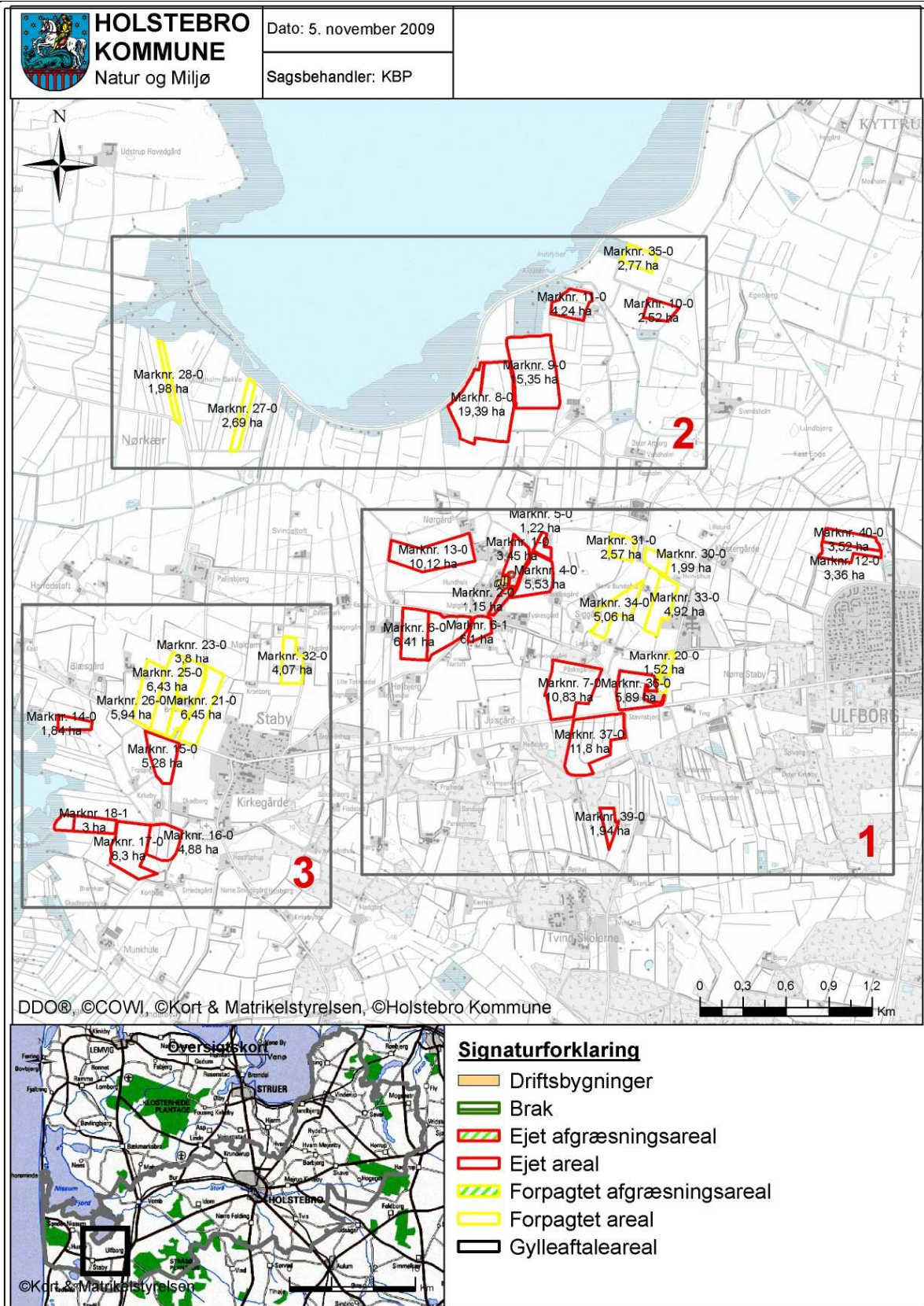
Bilag 2 – Lokalisering i forhold til naboer

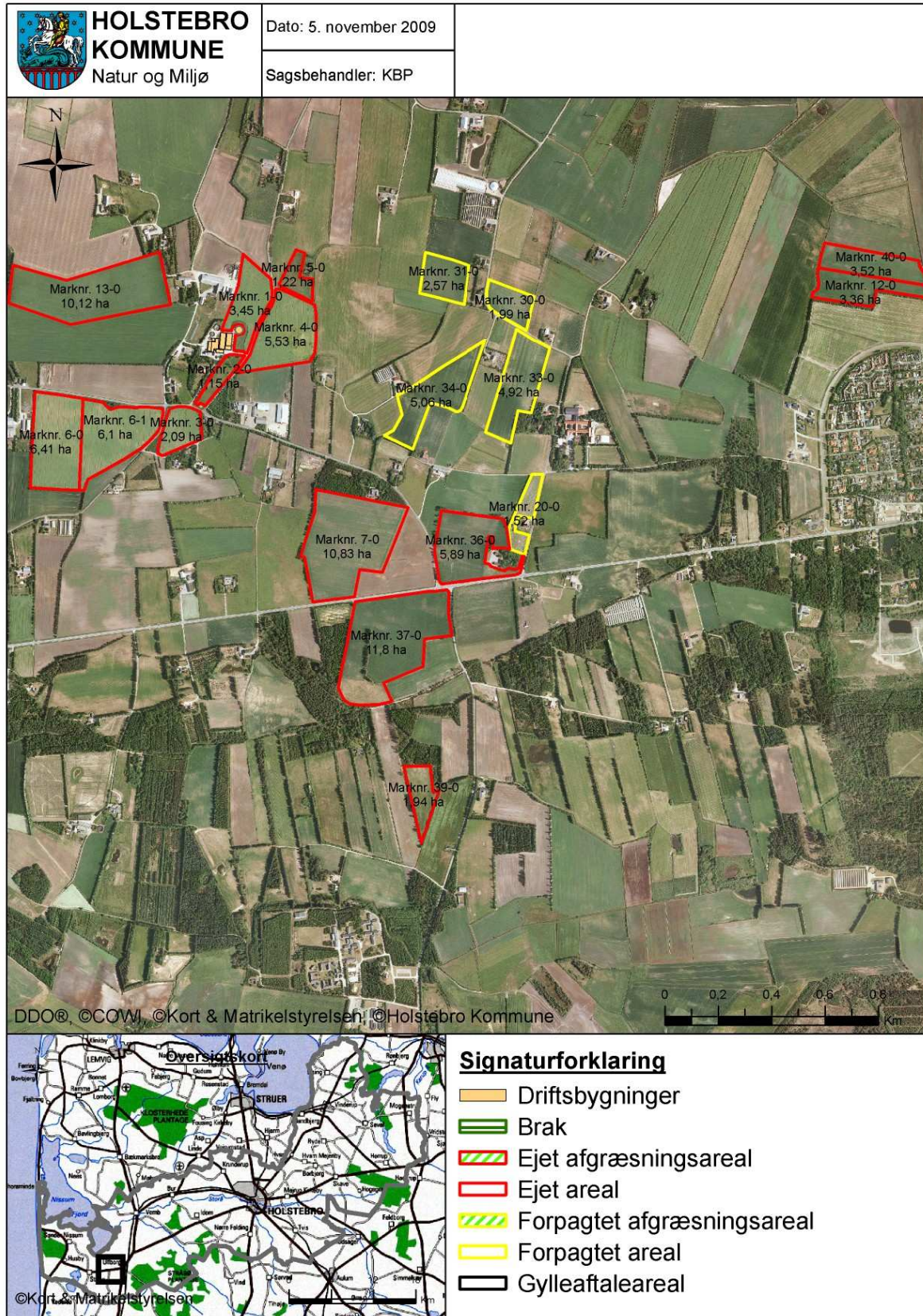
Bilag 3 – Husdyrbrugets indretning

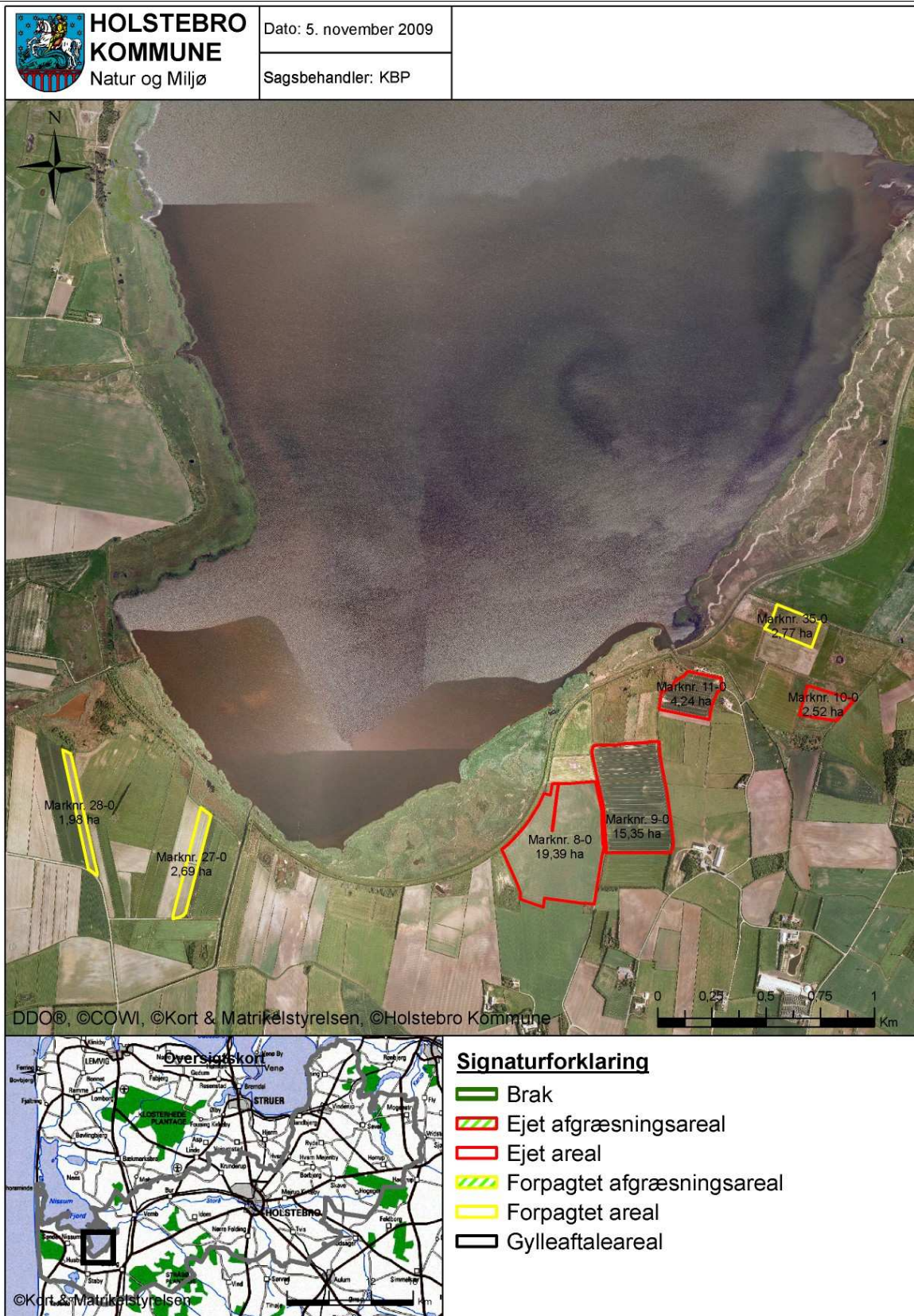
Bilag 4 – Oversigtskort over udbringningsarealer

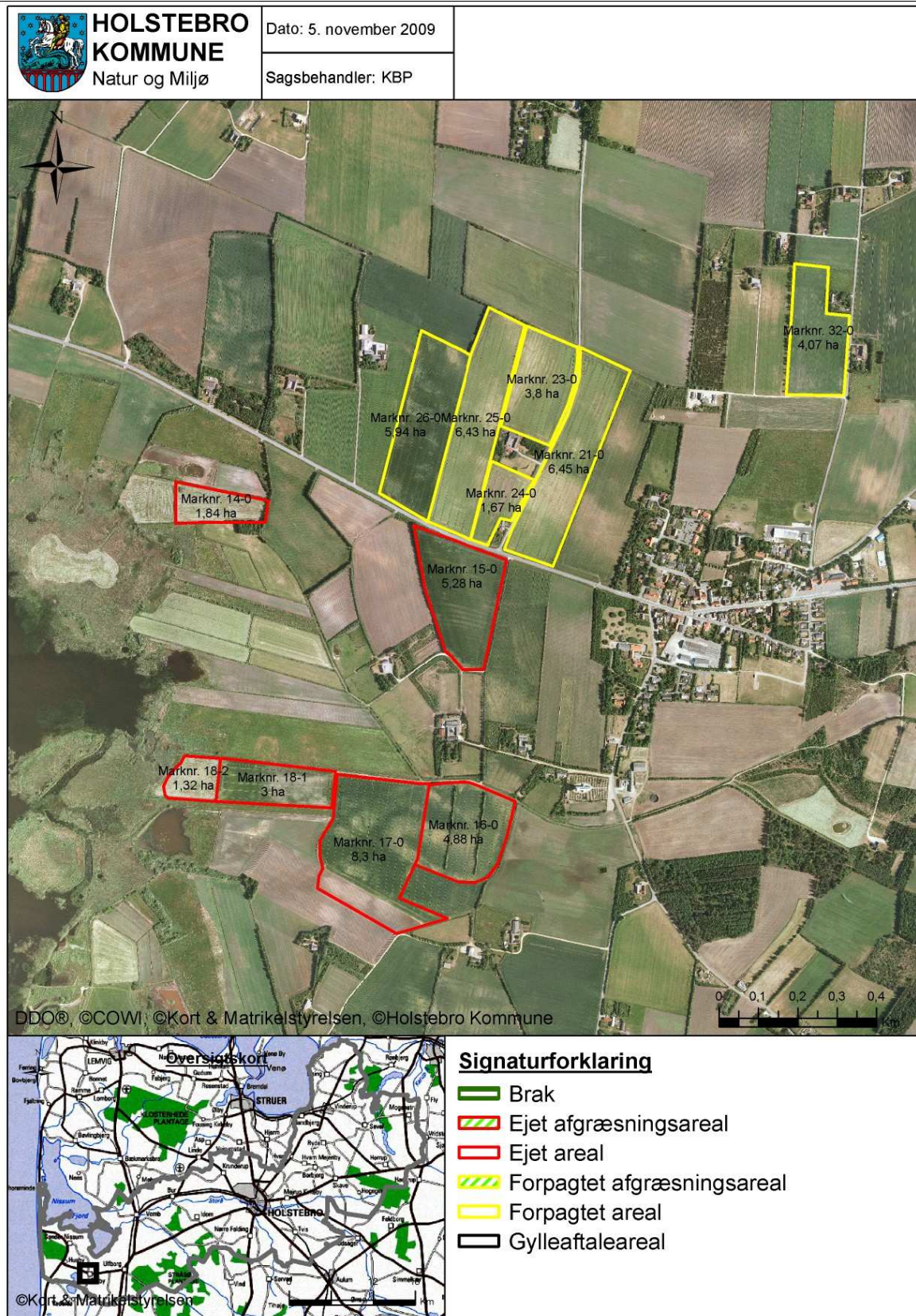
Bilag 4/1 – Kortudsnit 1 over udbringingsarealer

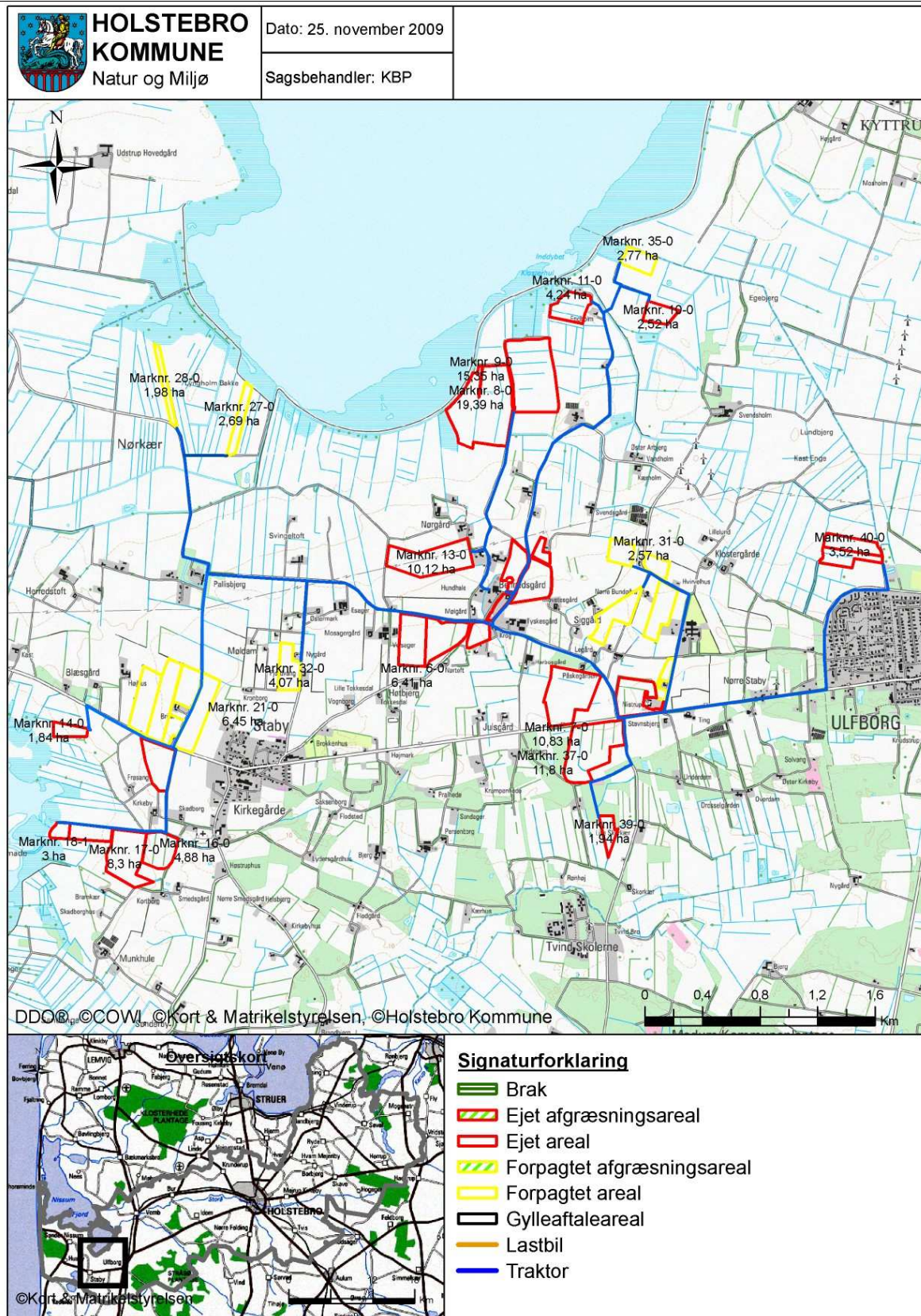
Bilag 4/2 – Kortudsnit 2 over udbringingsarealer

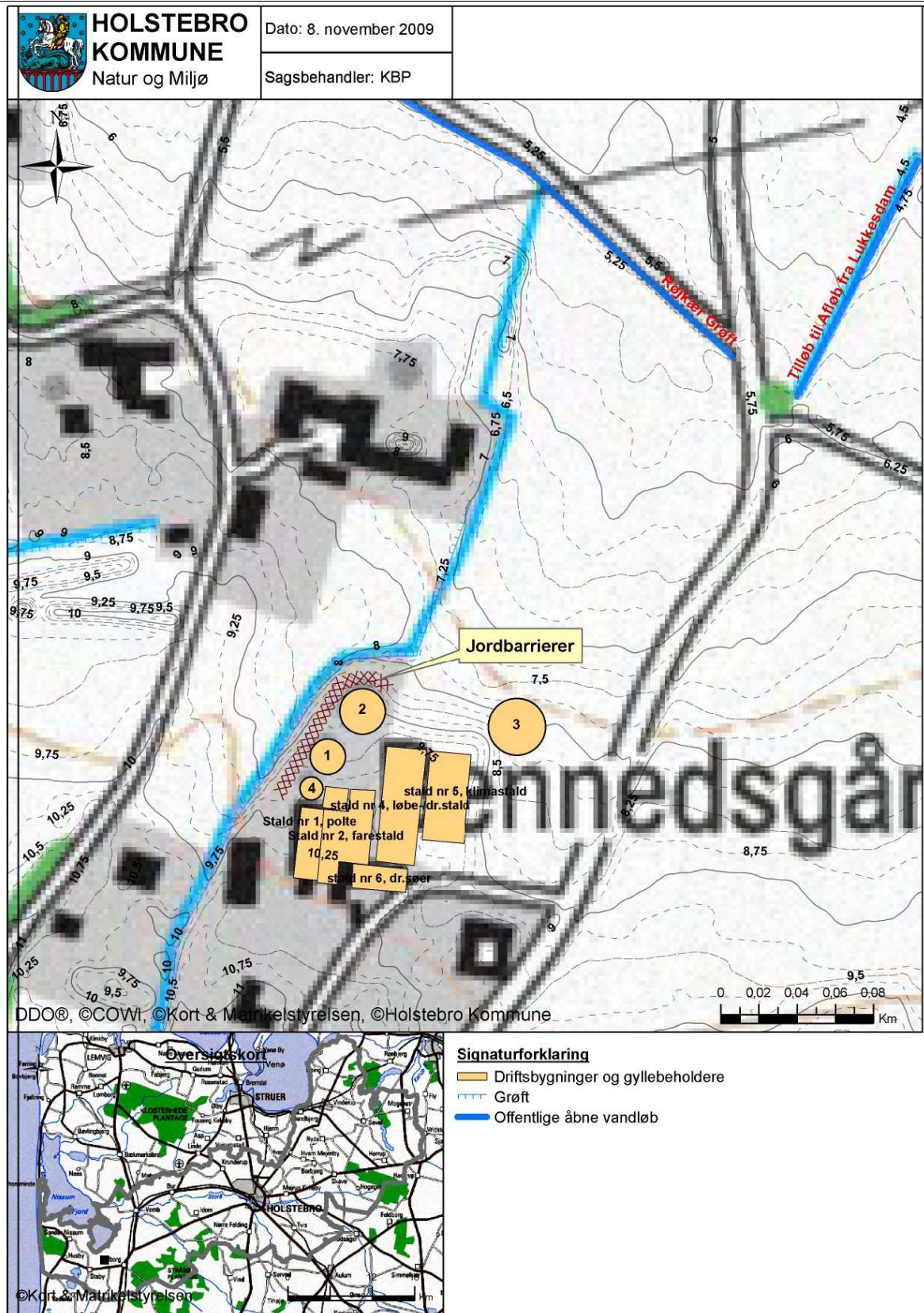
Bilag 4/3 – Kortudsnit 3 over udbringingsarealer

Bilag 5 – Transportveje

Bilag 6 – Jordbarriere ved gyllebeholdere i forhold til grøft

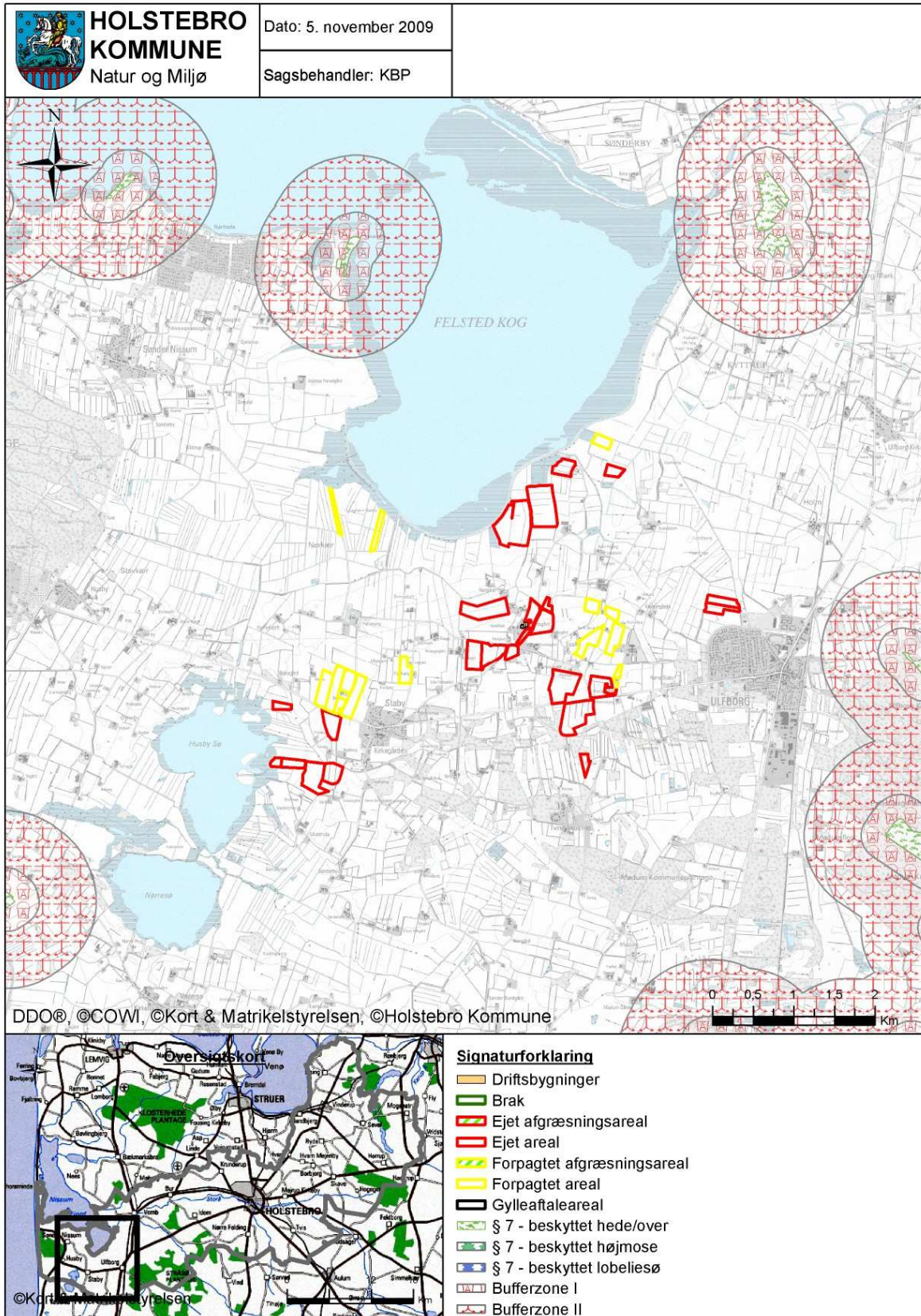

Bilag 7 – Sædskifte

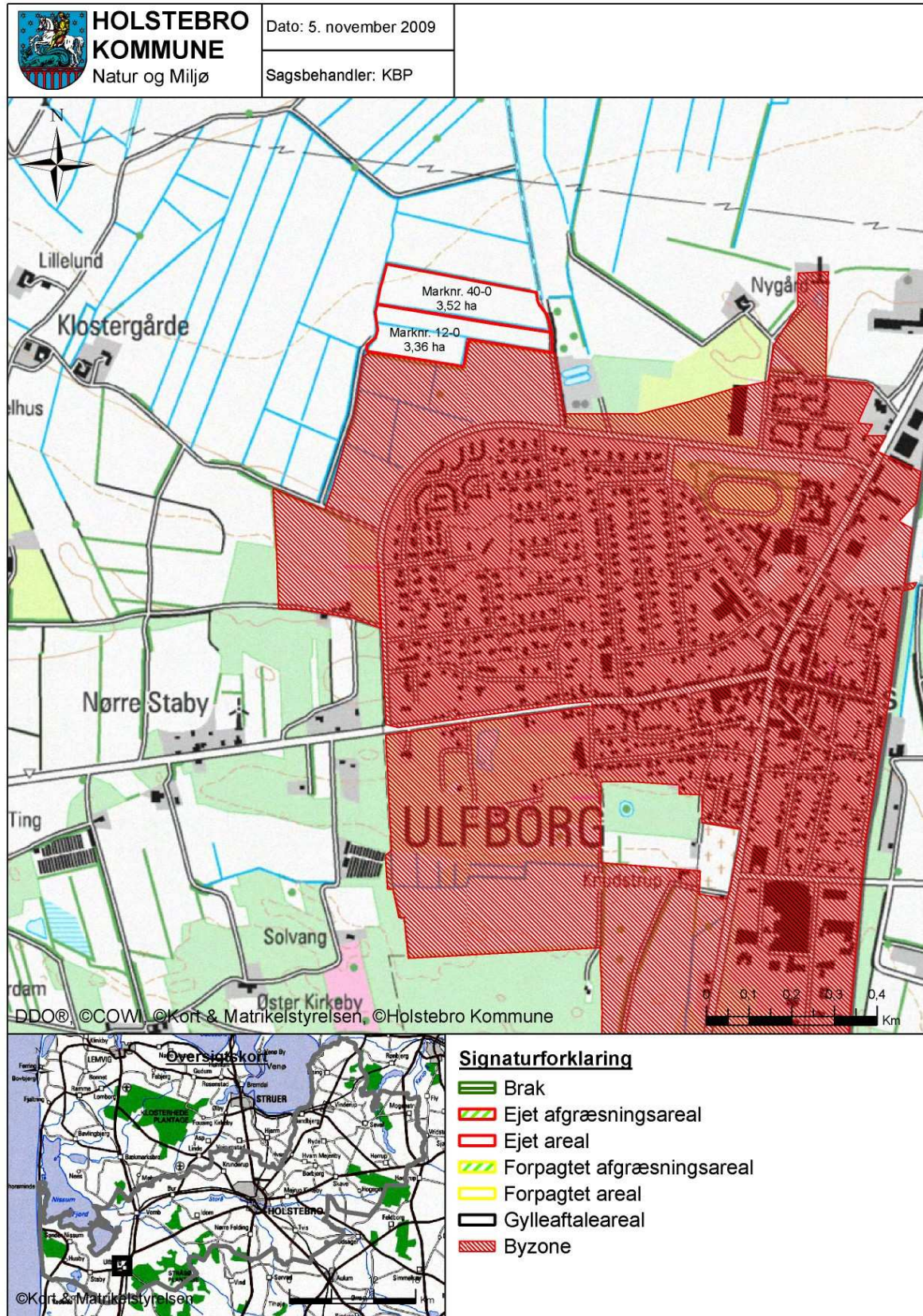
Svine- og plante-sædskifter:			Vinterkorn	Lovpligtige efterafgrøder	Vårkorn	Efter (0 - 10%)	Vinterraps	Frøafgrøder	Sukkerroer	Kartofler	I alt	Udvaskningsindeks	Efterafgrødegrundareal	Maksimalt areal med efterafgrøder
S1	6% efterafgr.	Typisk lørjord (> JB4)	54	6	15	5	20				100	96	100	20
S2	10% efterafgr.		50	10	15	5	20				100	93	100	20
S3	6% efterafgr.	Typisk sandjord (JB1-4)	44	6	35	5	10				100	100	100	40
S4	10% efterafgr.		40	10	35	5	10				100	98	100	40
S5	6% efterafgr.	Med frøavl	40	5	25	5	10	15			100	89	85	30
S6	10% efterafgr.		36	9	25	5	10	15			100	86	85	30
S7	6% efterafgr.	Med roer	35	5	35	5			20		100	90	80	40
S8	10% efterafgr.		32	8	35	5			20		100	88	80	40
S9	6% efterafgr.	Med frøavl og roer	35	5	35	5		10	10		100	89	80	40
S10	10% efterafgr.		32	8	35	5		10	10		100	88	80	40
S11	6% efterafgr.	Med kartofler	20	5	35	5	10			25	100	97	75	40
S12	10% efterafgr.		17	8	35	5	10			25	100	96	75	40
S13	100% vinterafgrøder		85				15				100	102		
S14			80				20				100	100		
S15			75				25				100	99		
S16			70				30				100	97		

Tabel fra side 3 i notat fra Skov- og Naturstyrelsen af 27-06-2007 om standardsædskifter og referencesædskifter.

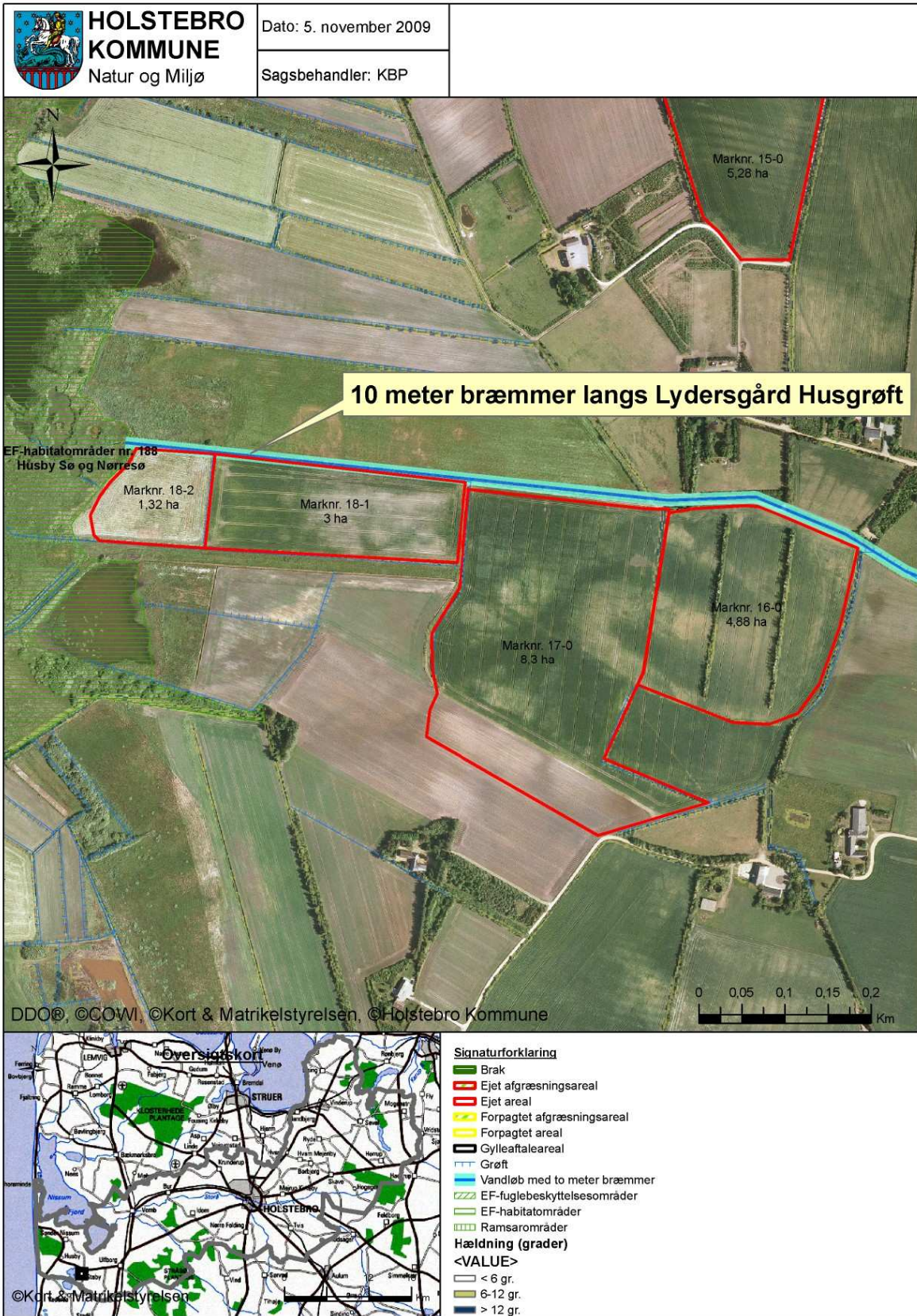
Bilag 8 – § 7-naturtyper og bufferzoner

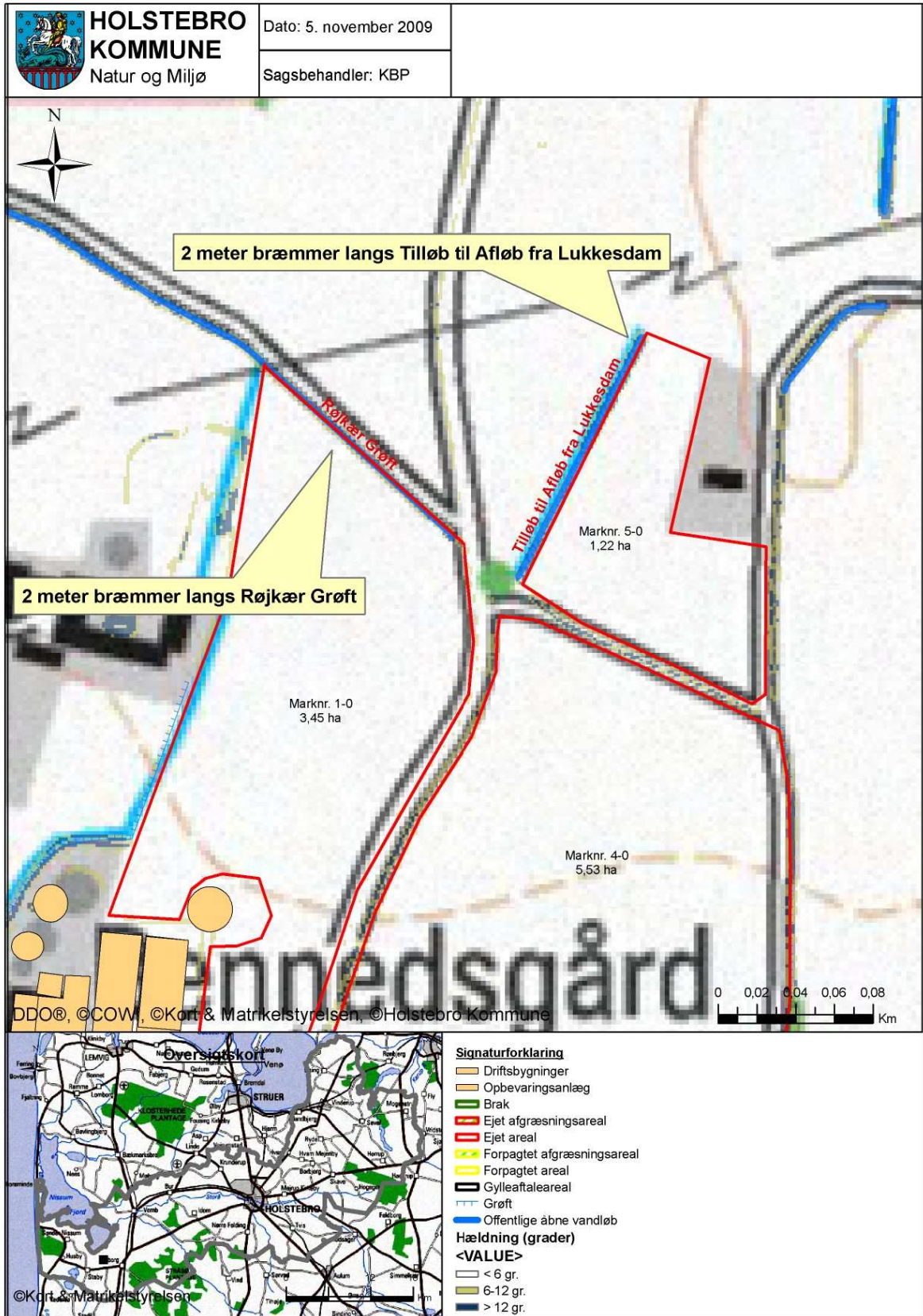
Bilag 9 – Udbringningsarealer inden for 200 meter fra byzone

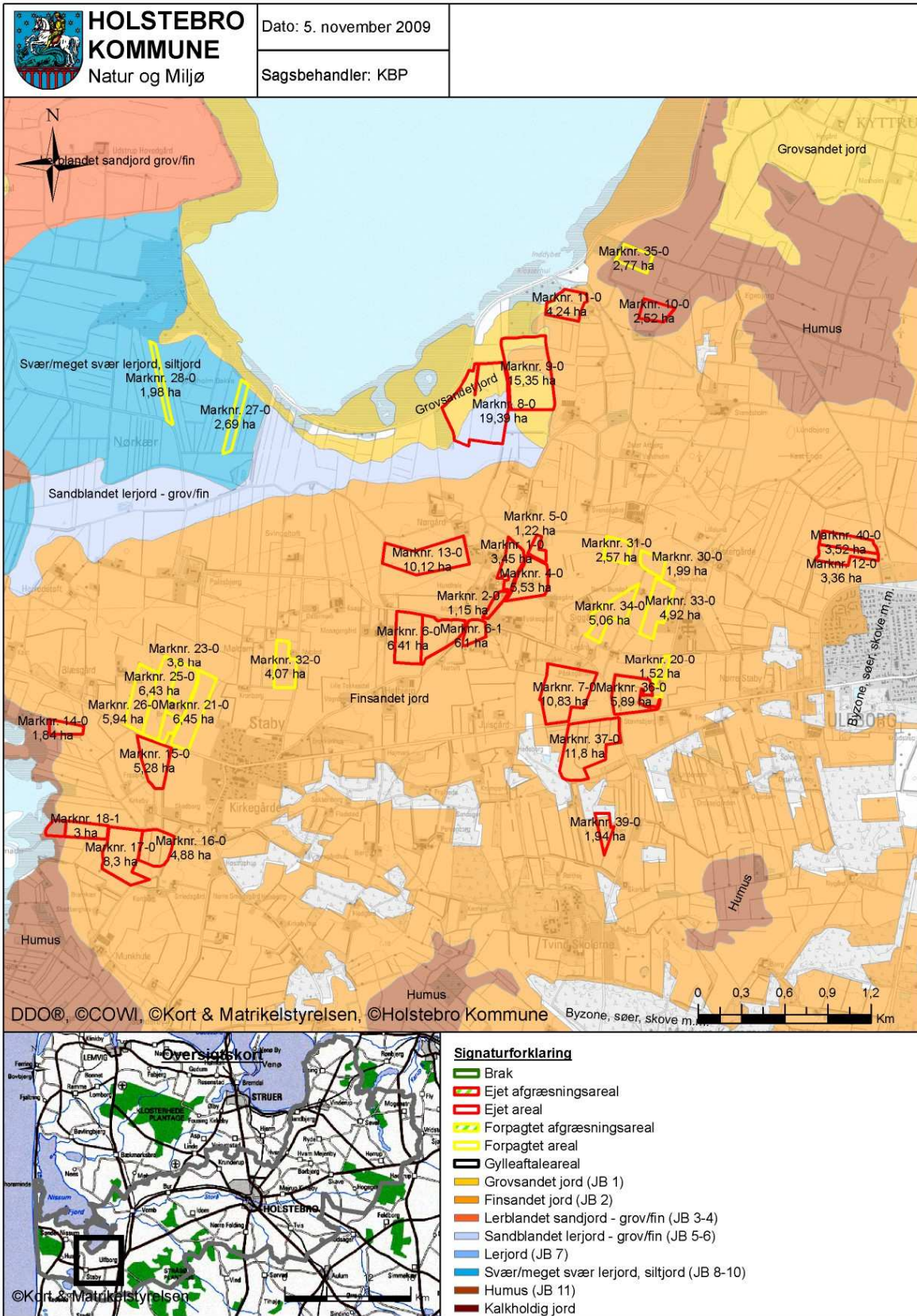
Bilag 10/1 – Arealer med risiko for fosforudvaskning

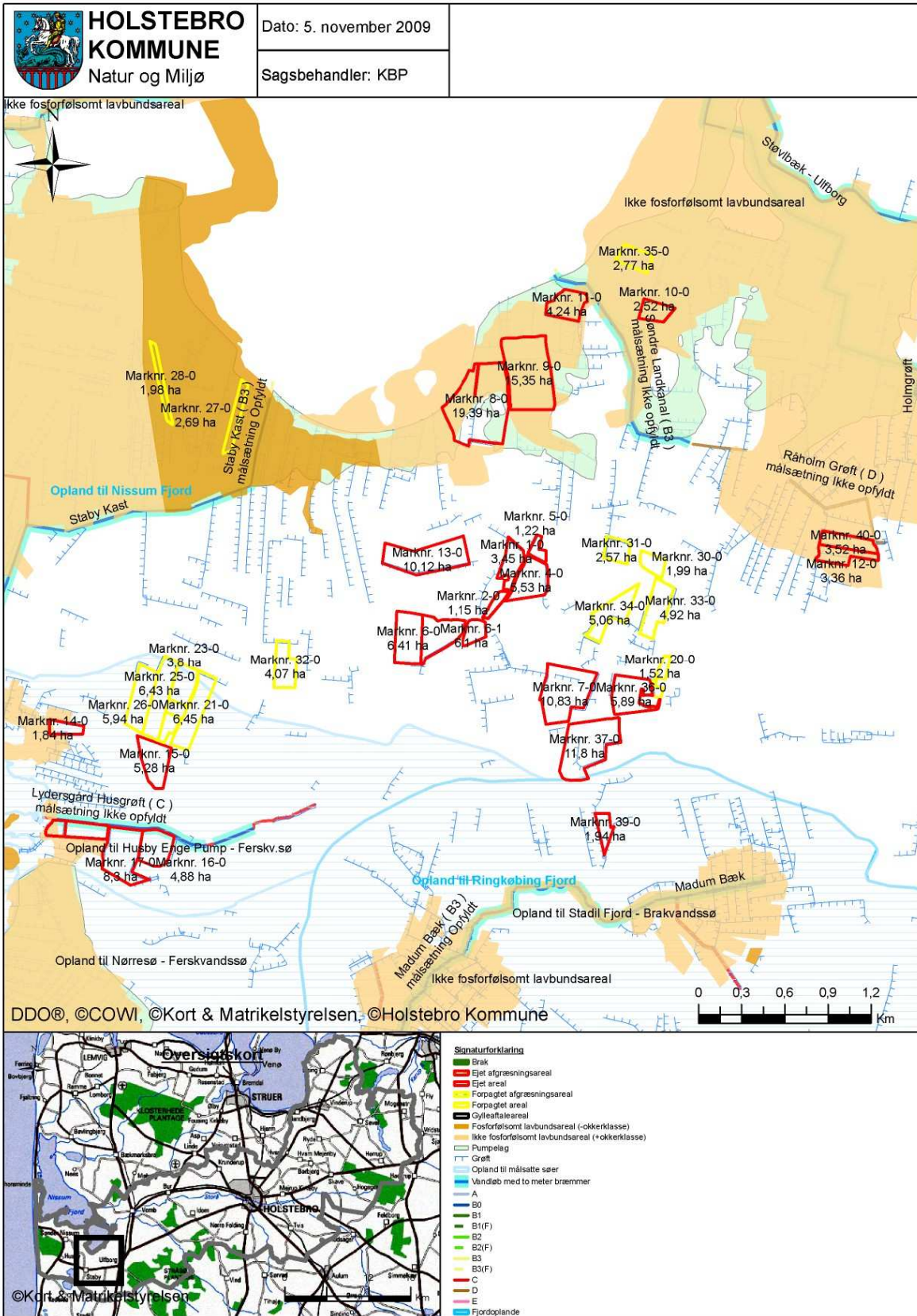
Bilag 10/2 – Arealer med risiko for fosforudvaskning

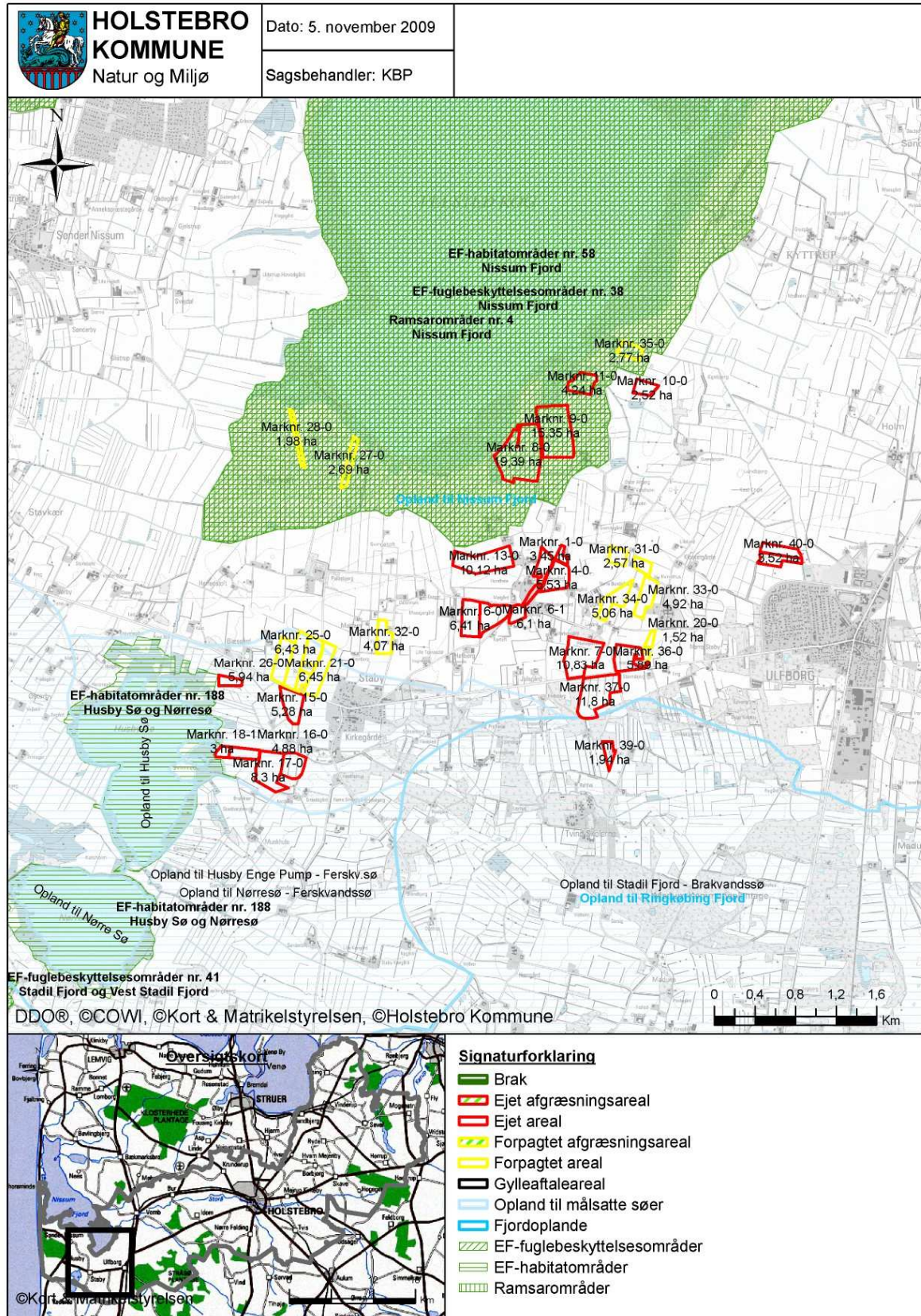
Bilag 11 – Jordbundstype

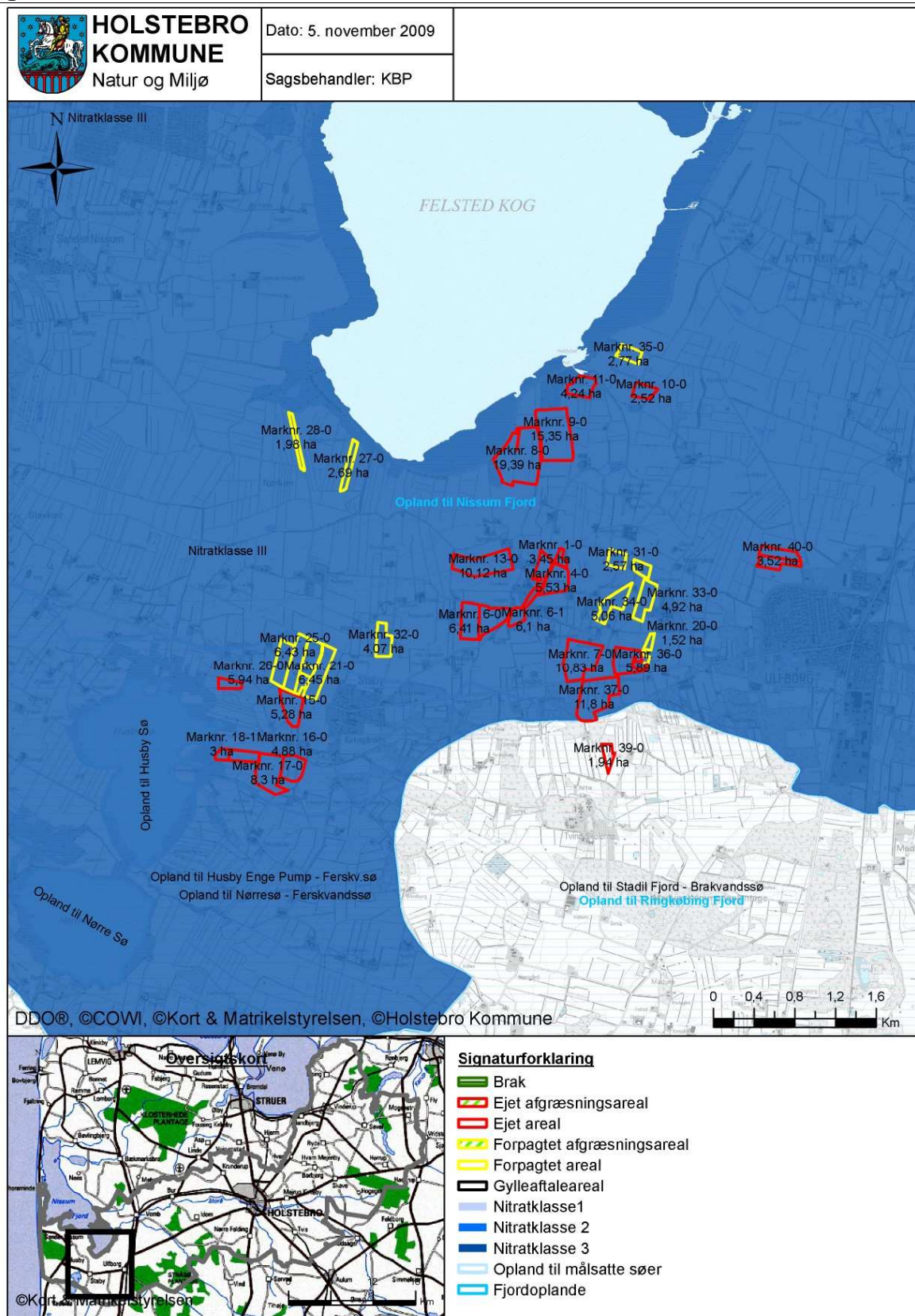
Bilag 12 – Opland, afvandings- og lavbundsforhold

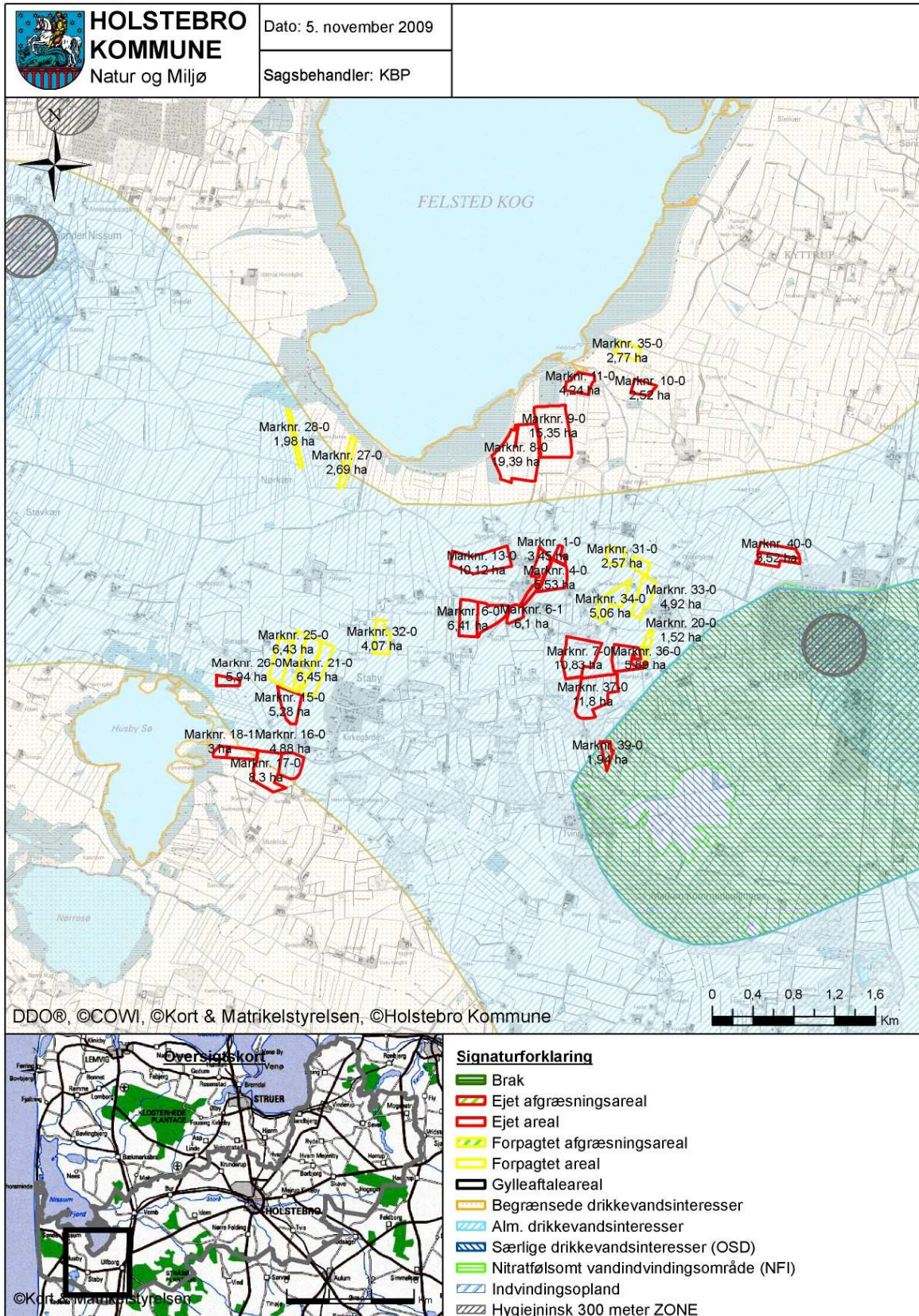
Bilag 13 – Beliggenhed i forhold til Natura 2000-områder

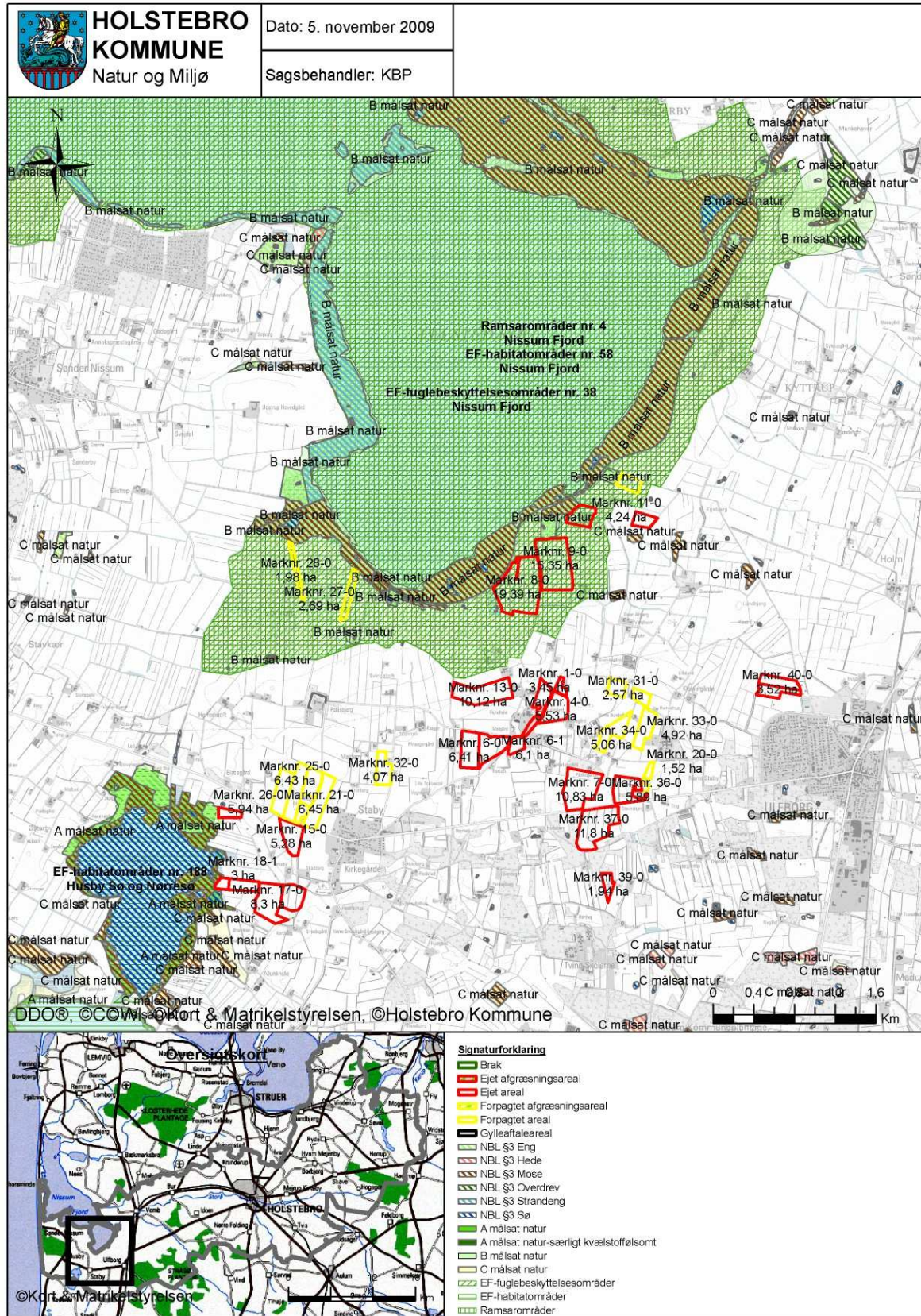
Bilag 14 – Nitratklasser

Bilag 15 – Grundvandsinteresser

Bilag 16 – Beliggenhed i forhold til § 3-beskyttet natur

Bilag 17 – Driftsjournal, 1/2

Nedenstående driftsjournal skal føres løbende i henhold til godkendelsens vilkår. Datoer, handlinger m.v. skal fremgå.

PRODUKTIONSKONTROL					
Egenkontrol 01/08-31/07 år:					
	Maksimalt antal DE	antal dyr	antal/de	DE	+ - DE
Søer					
Smågrise (7,2-30 kg)					
Slagtesvin (30-110 kg)					

Husk at gemme bilag til dokumentation af ovenstående

INSPEKTION AF GYLLEBEHOLDERE							
	Størrelse	Dato for tømning	Er der synlige revner	Er der synlige utætheder	Er evt. kabler intakte	Reparatør tilkaldt (dato)	Dato for reparation
Gyllebeholder nr. 1							
Gyllebeholder nr. 2							
Gyllebeholder nr. 3							
Gyllebeholder nr. 4							
....							

VENTILATIONSANLÆG			
Handling	Dato for vedligeholdelse	Dato for rengøring	Dato for kontrol
Vedligeholdelse/rengøring			
Kontrol			
...			

Husk at gemme kopi af kontrolrapporter.

ENERGIGENNEMGANG AF EJENDOMMEN			
	Dato	Tiltag	Tiltag
Gennemgang af ejendommen af en energifaglig person			

Skal gennemføres minimum hvert 5. år.

Husk at gemme kontrolrapporter i minimum 5 år.

Bilag 17 – Driftsjournal, 2/2

EL, VAND og VARME		Januar kvartal			April kvartal			Juli Kvartal			Oktober kvartal		
	Parameter	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug
År:	El [kWh]												
	Vand [m ³]												
												
År:													

JORDPRØVER TIL FOSFORANALYSE (udtages minimum hvert 5. år)		
Handling	Dato for udtagning	Dato for analyse
Jordprøve til fosforanalyse		
...		
...		

Husk at fosforanalyserne og kortbilag med prøveudtagning skal vedlægges driftsjournalen.

UHELD				
Hændelse	fra dato	til dato	Alarmcentral alarmeret	Anmeldelse til Holstebro Kommune
...				

Beredskabsplan	Dato
Revideret	
Gennemgang med ansatte	